İslam: Esasları ve Prensipleri

[Türkçe]

الإسلام أصوله ومبادئه

[اللغة التركية]

Muhammed es-Suhaym

محمد بن عبد الله بن صالح السحيم

Terceme eden : İsmail Yaşa

ترجمة : إسماعيل ياشا

Yayınlarından : İslami İşler, Vakıflar, Davet ve İrşad Bakanlığı

الناشر : وزارة الشؤون الإسلامية والأوقاف والدعوة والإرشاد

Rabva Semti İslâmî Dâvet Bürosu-Riyad

المكتب التعاوني للدعوة وتوعية الجاليات بالربوة بمدينة الرياض

2009 –1430

islamhouse.com

Önsöz

Muhakkak ki hamd Allah'adır. O'na hamd eder, O'ndan yardım ve bağışlanma dileriz. Nefislerimizin şerrinden ve kötü amellerimizden Allah'a sığınırız. Allah kimi hidayete erdirirse onu saptıracak yoktur. Kimi de saptırırsa onu hidayete erdirecek yoktur. Şehadet ederim ki Allah'tan başka ilah yoktur. O, tektir ve ortağı yoktur. Ve şehadet ederim ki, Muhammed O'nun kulu ve rasulüdür. Allah O'na salât ve çokça selam eylesin.

Rasullerin gelmesinden sonra insanların Allah'a karşı öne sürebilecekleri hiçbir hüccetlerinin olmaması için Allah, alemlere rasullerini göndermiştir. Hidayet ve rahmet olarak, nur ve şifa olarak kitaplarını indirmiştir. Geçmişte peygamberler sadece kendi kavimlerine gönderilir, kendilerine indirilen kitapları ezberletirlerdi. Bu nedenle, kitapları hafızalardan silindi. Şeriatları değiştirildi ve tahrif edildi. Çünkü o, belirli bir ümmete belirli bir süre için indirilmişti.

Sonra Allah, peygamberi Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'i rasullerin ve nebilerin sonuncusu yapmak üzere seçti. Allah Teâlâ şöyle buyurur: **(Muhammed sizin adamlarınızdan birinin babası değildir. Fakat o, Allah'ın Rasulü ve peygamberlerin sonuncusudur)**[1] O'na indirilmiş en hayırlı kitabı, Kur'an-ı Kerim'i ikram etti ve o kitabın korunmasını üstlendi. Onun korunmasını insanlara bırakmadı. Allah Teâlâ şöyle buyurur: **(Şüphe yok ki o zikri (Kur'an-ı Kerim'i) biz indirdik, onu**

---

[1] 33/el-Ahzab/40 Bu, Allah'ın Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'e indirdiği Kur'an-ı Kerim'den bir ayettir. Bu kitabımda, Kur'an-ı Kerim'den bir çok ayet yer almaktadır. Bunlar çoğunlukla, "Allah Teâlâ şöyle buyurur" ifadesiyle belirtilmektedir. Bu kitabın ilerleyen sayfalarında Kur'an-ı Kerim ile ilgili kısa bir tanıtım bulabilirsiniz.

koruyacak olan da biziz.)[2] Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'in şeriatını, Kıyamet'in kopmasına kadar kalıcı kıldı. O'nun şeriatının kalıcı olmasının gereklerinden birinin de o şeriata iman etmek, ona davet etmek ve bu davet sırasında karşılaşılan zorluklara sabretmek olduğunu açıkladı. Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'in metodu ve kendisine uyanların O'ndan sonra uyguladıkları metot, Allah'a basiret ile davet etmekti. Allah Teâlâ bu metodu açıklayarak şöyle buyurur: **(De ki: "İşte bu, benim yolumdur. Ben, Allah'a bir basiret üzere davet ediyorum; ben de bana uyanlar da. Allah'ı noksanlıklardan tenzih ederim. Ben müşriklerden değilim)**[3] O'na, Allah yolunda sabretmeyi emretti. Şöyle buyurur: **(Peygamberlerden büyük azim sahiplerinin sabrettiği gibi sen de sabret)**[4] Ve şöyle buyurur: **(Ey iman edenler! Sabredin, (düşman karşısında) sebat gösterin, (cihad için) hazırlıklı ve uyanık bulunun. Allah'tan korkun ki, kurtuluşa eresiniz)**[5] Bu yüce ilahi metoda uyarak, Allah'ın Kitabı'nın ışığıyla ve Rasulü sallallahu aleyhi ve sellem'in sünnetinin rehberliğiyle Allah'ın yoluna davet etmek için bu kitabı yazdım. Bu kitapta, kısaca kainatın yaratılışını, insanın yaratılışını ve şereflendirilmesini, rasullerin gönderilmesini ve geçmiş dinlerin hallerini açıkladım. Sonra, anlamı ve esasları ile İslam'ı tanıttım. Hidayeti dileyene hidayetin delillerini gösterdim. Kurtuluşu isteyene kurtuluşun yolunu açıkladım. Nebilerin, rasullerin ve salih insanların izinden yürümek isteyenlere işte onların yolu. Onlardan yüz çeviren de kendini bilmez bir şekilde davranmış ve sapıklık yoluna koyulmuştur.

Şüphesiz her dinin mensupları insanları o dine çağırır. Doğrunun onda olduğuna ve diğerlerinde olmadığına inanırlar. Her inancın mensupları; insanları, inançlarının kurucusuna uymaya ve o yolun liderini yüceltmeye çağırırlar.

Müslüman ise kendi yoluna tabi olmaya davet etmez. Çünkü Müslüman'ın kendine has bir yolu yoktur. Onun dini, Allah'ın kendisi için razı olduğu

---

[2] 15/el-Hicr/9
[3] 13/Yusuf/108
[4] 46/el-Ahkâf/35
[5] 3/Âl-i Imrân/200

dindir. Allah Teâlâ şöyle buyurur: **(Şüphesiz Allah katında din İslam'dır)**[6] Hiçbir insanın yüceltilmesine davet etmez. İnsanların hepsi Allah'ın dininde eşittir ve aralarında takvadan (Allah korkusundan) başka bir fark yoktur. Bilakis insanları Rablerinin yoluna koyulmaya, rasullerine iman etmeye, rasullerinin sonuncusu Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'e indirdiği ve tüm insanlara tebliğ etmesini emrettiği şeriata uymaya çağırır.

Bu nedenle, Allah'ın razı olduğu ve rasullerinin sonuncusuna indirdiği dine davet amacıyla; doğruyu bulmak isteyene yol göstermek ve mutluluğu isteyene rehberlik etmek için bu kitabı yazdım. Allah'a yemin olsun ki, hiç kimse gerçek mutluluğu bu dinin dışında bulamaz. Allah'ı rabb olarak, Muhammed'i -sallallahu aleyhi ve sellem- peygamber olarak, İslam'ı da din olarak kabul edip iman etmeyenden başkası huzuru bilemez. Geçmişte ve günümüzde hidayete erip İslam'a giren binlerce kimse, gerçek hayatı ancak İslam'a girdikten sonra tanıdıklarını ve mutluluğu sadece İslam'ın gölgesinde tattıklarını dile getirmiştir. Çünkü her insan mutlu olmayı ister, huzuru arar ve gerçeği araştırır. Bu kitabı hazırladıktan sonra Allah'tan, bu çalışmamı kendi rızası için halis kılmasını, Allah'ın yoluna davet edici kılmasını ve onu kabul eylemesini dilerim. Onu, sahibine dünya ve ahirette fayda veren salih amellerden eylemesini dilerim.

Kitabı, her hangi bir dilde basmak isteyene veya bir başka dile çevirmek isteyene çevireceği dile naklederken ilmi emanete uyması, yapılan çalışmanın tekrarlanmaması ve çeviriden faydalanmak için bir nüsha tarafıma göndermesi kaydıyla izin veriyorum.

Ayrıca; gerek kitabın Arapça aslıyla, gerekse herhangi bir çevirisiyle ilgili bir mülahazası veya ekleyeceği olan herkesin aşağıda zikredeceğim adres kanalıyla mülahazasını bana ulaştırmasını dilerim.

Başında ve sonunda, gizli ve aşikarda hamd Allah'adır. Dünya ve ahirette hamd O'nadır. Gökler ve yer dolusu, dilediği şeyler dolusu hamd O'nadır. Allah; nebimiz Muhammed'e, ashabına, metodu

[6] 3/Âl-i Imran/19

üzere yürüyen ve yoluna koyulanlara Kıyamet'e kadar salât ve çokça selam eylesin.

Yazar

Dr. Muhammed b. Abdullah b. Salih es-Suheym

Riyad 13/10/1420 hicri
PO BOX: 261032 Riyad 1342
PO BOX: 6249 Riyad 11442

Bu kitabın çevirisi,
İslamî Davet ve Eğitim Komitesi
tarafından gerçekleştirilmiştir.
Medine-i Münevvere
www.alharamainonline.org

Bu gidiş nereye?

İnsan büyüdüğü ve akletmeye başladığı zaman kafasına bir çok soru takılır: "Nereden geldim?" "Niçin geldim?" "Gidiş nereye?" "Beni ve etrafımı saran bu kainatı kim yarattı?" "Bu kainatın sahibi ve yöneticisi kim?" Ve bunun gibi bir çok soru...

İnsan bu soruların cevabını kendi başına veremez. Modern ilim de yalnız başına bu soruların cevabına ulaşamaz. Çünkü bu konular, dinin kapsamına giren konulardır. Bu nedenle bu konuda bir çok şey nakledilmiş; konu etrafında, insanın şaşkınlığını ve endişesini artıran çeşitli hurafeler ve hikayeler uydurulmuştur. Bu konularla ilgili yeterli cevapları öğrenmesi ancak Allah'ın kendisini, bu ve benzeri konulara açıklayıcı bilgiler getiren doğru dine yöneltmesi ile mümkündür. Çünkü bu konular, gaybi konulardır. Sadece sahih din gerçeğe ve

doğru söze sahiptir. Çünkü yalnızca o, Allah tarafından nebilerine ve rasullerine vahyedilmiştir. Bu nedenle, insanın hak dine yönelmesi gerekir. Şaşkınlığının gitmesi, şüphelerinin ortadan kalkması ve doğru yol üzere olması için o dini öğrenmesi ve ona iman etmesi gerekir.

Bundan sonra okuyacağınız sayfalarda sizi Allah'ın dosdoğru yoluna tâbi olmaya davet ediyor; acele etmeden ve önyargısız düşünerek bakmanız için, bu dinin bazı delillerini gözlerinizin önüne seriyorum.

Allah'ın Varlığı ve Birliği, Rubûbiyyeti ve Ulûhiyyeti[•]

İnsanların bir çoğu ağaç, taş ve insan gibi yaratılmış ve elle yapılmış ilahlara ibadet eder. Bu nedenle Yahudiler ve müşrikler Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e Allah'ın sıfatlarını ve O'nun neden olduğunu sorarlar. Allah Teâlâ da şu ayetleri indirir: **(De ki: "O Allah birdir. Allah, Samed'dir. Doğurmamıştır ve doğurulmamıştır. O'nun hiçbir dengi yoktur.)**[7] Kullarına kendini tanıtarak şöyle buyurur: **(Şüphesiz ki Rabbiniz, gökleri ve yeri altı günde yaratan, sonra Arş'a istivâ eden; geceyi, durmadan kendisini kovalayan gündüze bürüyüp örten; güneşi, ayı ve yıldızları emrine boyun eğmiş durumda yaratan Allah'tır. Bilesiniz ki, yaratmak da emretmek de O'na mahsustur. Alemlerin Rabbi Allah ne yücedir!)**[8] Ve şöyle buyurur: **(Görmekte olduğunuz gökleri direksiz olarak yükselten, sonra Arş'a istivâ eden, güneşi ve ayı emrine boyun eğdiren Allah'dır. (Bunların) her biri belirli bir vakte kadar akıp gitmektedir. O; Rabbinize kavuşacağınıza kesin olarak inanma-**

[•] Daha geniş bilgi için bkz. El-Akidetu's Sahiha ve ma Yudaadduha / Abdulaziz b. Bâz ve Akidetu Ehli's Süne ve'l Cemaa / Muhammed b. Salih el-Useymin

[7] 112/el-İhlas/1-4

[8] 7/el-A'raf/54

nız için her işi düzenleyip ayetleri açıklamaktadır. Yeri döşeyen, onda sabit dağlar ve ırmaklar yaratan ve orada bütün meyvelerden çifter çifter yaratan O'dur. Geceyi de gündüzün üzerine O örter.) Ve ayetlerin devamında şöyle buyurur: **(Her dişinin neye gebe kalacağını, rahimlerin neyi eksik neyi ziyade edeceğini Allah bilir. O'nun katında her şey ölçü iledir. O; görüleni de görülmeyeni de bilir, çok büyük ve yüceler yücesidir.)**[9] Yine şöyle buyurur: **(De ki: "Göklerin ve yerin Rabbi kimdir?" De ki: "Allah'dır." O halde de ki: "O'nu bırakıp da kendilerine fayda ya da zarar verme gücüne sahip olmayan dostlar mı edindiniz?" De ki: "Körle gören bir olur mu hiç? Ya da karanlıklarla aydınlık eşit olur mu?" Yoksa O'nun yarattığı gibi yaratan ortaklar buldular da bu yaratma onlarca birbirine benzer mi göründü? De ki: "Her şeyi yaratan Allah'dır. O; birdir, karşı durulamaz güç sahibidir.)**[10] Allah Subhanehu, delil olarak ayetlerini ortaya koyarak şöyle buyurur: **(Gece ve gündüz, güneş ve ay O'nun ayetlerindendir. Eğer Allah'a ibadet etmek istiyorsanız, güneşe de aya da secde etmeyin. Onları yaratan Allah'a secde edin. Eğer insanlar büyüklük taslarlarsa (bilsinler ki) Rabbinin yanında bulunan (melekler) hiç usanmadan, gece gündüz O'nu tesbih ederler. Senin yeryüzünü kupkuru görmen de Allah'ın ayetlerindendir. Biz onun üzerine suyu indirdiğimiz zaman, harekete geçip kabarır. Ona can veren, elbette ölüleri de diriltir. O, her şeye kadirdir.)**[11] Ve şöyle buyurur: **(O'nun ayetlerinden biri de; gökleri ve yeri yaratması, lisanlarınızın ve renklerinizin değişik olmasıdır. Şüphesiz bunda bilenler için dersler vardır. Gece olsun gündüz olsun uyumanız da O'nun ayetlerindendir.)**[12]

Allah azze ve celle kendi nefsini güzellik ve mükemmellik sıfatlarıyla tanımlar. Şöyle buyurur: **(Allah... O'ndan başka ilah yoktur. Diridir. Kayyûm'dur. O'nu ne bir uyuklama alır, ne de bir**

---

[9] 13/er-Ra'd/2-3, 8-9
[10] 13/er-Ra'd/16
[11] 41/Fussilet/37-39
[12] 30/er-Rûm/22-23

uyku. Göklerde ve yerde ne varsa hepsi yalnız O'nundur. O'nun izni olmaksızın nezdinde kim şefaat edebilir? O, kulların yaptıklarını ve yapacaklarını bilir. O'nun ilminden, kendisinin dilediğinden başka hiçbir şeyi kavrayamazlar.)[13] Ve şöyle buyurur: **(O; günahları bağışlayan, tevbeleri kabul eden, azabı çetin ve nimeti pek bol olandır. O'ndan başka ilah yoktur. Dönüş yalnız O'nadır.)**[14] Yine şöyle buyurur: **(O Allah'dır ki O'ndan başka hiçbir ilah yoktur. O; mülkün sahibidir, eksiklikten münezzehtir, selamet verendir, emniyete kavuşturandır, gözetip koruyandır, üstündür, istediğini zorla yaptıran, büyüklükte eşi olmayandır. Allah, müşriklerin ortak koştukları şeylerden münezzehtir.)**[15]

İşte bu Rabb, kullarına kendisini tanıtan, her şeye gücü yeten ve hikmet sahibi ilahtır. Ayetlerini delil ve şahit olarak ortaya koymuştur. Kendini, ilahlığına ve rabb olmasına delalet eden mükemmellik sıfatları ile tanımlamıştır. Peygamberlerin şeriatları, aklın kabul etmeye zorladığı gerçekler, yaratılıştan sahip olunan fıtrat ve tüm ümmetler bu noktada birleşmiştir. Bunlardan bir kısmını aşağıda açıklayacağım. Allah'ın varlığının ve rabb olmasının delilleri şunlardır:

1- Bu kainatın ve içerisinde bulunan benzersiz varlıkların yaratılması:

Ey insan! Seni çepeçevre saran bu yüce kainat göklerden, yıldızlardan ve galaksilerden oluşmaktadır. Geniş bir yeryüzü ve içerisinde; farklı farklı bitkilerin yeşerdiği birbirine komşu alanlar, her tür ürün ve her canlının erkek ve dişisinden bir çift... Bu kainat kendini yaratmadı. Mutlaka onun bir yaratıcısı var. Çünkü, kendini yaratması imkansız! Öyleyse bu eşsiz düzeni yaratan, onu bu güzellikte tamamlayan ve bakanlara bir işaret kılan kim? Elbette gücüne karşı konulamayan, kendisinden başka rabb ve kendisinden başka ilah olmayan bir tek Allah... Allah

[13] 2/el-Bakara/255
[14] 40/Ğafir/el-Mü'min/ 3
[15] 59/el-Haşr/23

Teâlâ şöyle buyurur: **(Acaba onlar herhangi bir yaratıcı olmadan mı yaratıldılar? Yoksa kendileri mi yaratıcıdırlar? Yoksa göklerle yeri onlar mı yarattılar? Hayır! Onlar bir türlü anlayıp inanmazlar.)**[16] Bu iki ayet şu üç soruyu içerir:

1- Hiçbir yaratıcı olmadan kendiliğinden mi varoldular?

2- Kendilerini mi yarattılar?

3- Gökleri ve yeri mi yarattılar?

Kendiliğinden varolmadıklarına ve kendilerini yaratmadıklarına göre, gökleri ve yeri de yaratmadıklarına göre onları yaratan, gökleri ve yeri yaratan bir yaratıcının varlığını kabul etmek kaçınılmaz olur. O yaratıcı da, tek ve karşı konulamaz güç sahibi olan Allah'tır.

2- Fıtrat:

Mahlukat; doğuştan, yaratıcıyı kabullenme duygusuyla yaratılmıştır. Bu her şeyden daha önemli ve daha büyüktür. Bu olay, matematiksel ilimlerin ilkelerinden daha kuvvetli bir şekilde fıtrata yerleşmiştir. Fıtratı bozulan ve kabullenmesine engel olacak durumlara uğrayanların dışında hiç kimseye isbatı için delil sunulmasına gerek yoktur.[17] Allah Teâlâ şöyle buyurur: **(Allah'ın insanları üzerinde yarattığı fıtrat... Allah'ın yaratışında değişme yoktur. Dosdoğru din işte budur.)**[18] Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem de şöyle buyurur: "Her doğan fıtrat üzere doğar. Anne- babası onu Yahudileştirir, Hıristiyanlaştırır veya Mecusileştirir. Nitekim hayvanın, derli toplu bir hayvan doğurduğu gibi. Bu hayvanda hiç bir kesik aza görüyor musunuz?"[19] Ve yine şöyle buyurur: "Rabbim, bugün bana öğrettiği şeylerden bilmediklerinizi size öğretmemi emretti. (Ve buyurdu ki): "Benim bir kula verdiğim bir mal helaldir. Ben bütün kullarımı hanif[20] olarak yarattım. Ancak şeytanlar onlara gelip, dinlerinden alıp

[16] 52/et-Tûr/35-36
[17] Bkz. Mecmûu'l Fetâvâ / İbni Teymiyye 1/47-49, 73
[18] 30/er-Rûm/30
[19] Buhari; Kitabu'l Kader, Bâb no: 3 ve Müslim; Kitabu'l Kader, Hadis no: 2658
[20] Hak din ve doğru inanç üzere olan. (Çev.)

götürdüler, kendilerine helal kıldığım şeyleri haram kıldılar. Kendisine bir güç vermediğim şeyi bana şirk koşmalarını emrettiler."[21]

3- Ümmetlerin icması:

Geçmişte ve günümüzde bütün ümmetler, bu kainatın bir yaratıcısı olduğunda birleşmiştir. O yaratıcı Alemlerin Rabbi Allah'tır. Göklerin ve yerin yaratıcısıdır. Hükümranlığında ortağı olmadığı gibi yaratmasında da ortağı yoktur.

Geçmiş ümmetlerin hiç birinden ilahlarının yaratmada Allah'a ortak olduğuna inandıkları nakledilmemiştir. Bilakis; Allah'ın, kendilerinin yaratıcısı ve ilahlarının yaratıcısı olduğuna, O'ndan başka yaratıcı ve rızık verici olmadığına, fayda ve zararın O'nun elinde bulunduğuna inanıyorlardı.[22] Allah Teâlâ, müşriklerin Allah'ın rububiyyetini kabul ettiklerini bildirerek şöyle buyurur: **(Eğer onlara "Gökleri ve yeri yaratan, güneşi ve ayı buyruğu altında tutan kimdir?" diye sorsan onlar elbette "Allah" diyeceklerdir. O halde nasıl yüz çevirip döndürülüyorlar? Allah kullarından dilediği kimseye rızkı genişletir ve bazen de ona daraltır. Şüphesiz ki Allah her şeyi çok iyi bilendir. Eğer onlara "Gökten suyu indirip onunla yeri ölümünden sonra dirilten kimdir?" diye sorsan, onlar elbette "Allah'dır" derler. "Allah'a hamdolsun" de. Fakat onların çoğu akletmezler.)**[23] Ve şöyle buyurur: **(Andolsun ki onlara "Gökleri ve yeri kim yarattı?" diye sorsan elbette "Onları hüküm ve emrinde galip, her şeyi en iyi bilen (Allah) yarattı" derler.)**[24]

4- Akli zorunluluk:

Akıllar, bu kainatın yüce bir yaratıcısı olduğunu kabul etmekten başka bir yol bulamaz. Çünkü akıl,

---

[21] Ahmed; Müsned (4/162) ve Müslim; Kitabu'l Cenne ve Sıfati Naîmiha ve Ehliha, Hadis no: 2865

[22] Bkz. Mecmûul Fetâva / İbni Teymiyye (14/380-383 ve 7/75)

[23] 29/el-Ankebut/61-63

[24] 43/ez-Zuhruf/9

kainatın sonradan ortaya çıkmış ve yaratılmış olduğunu, kendini yaratmadığını ve sonradan ortaya çıkan bir şeyin mutlaka bir ortaya çıkaranı olduğunu görür.

İnsan, zorluklardan ve sıkıntılardan geçtiğini bilir. Bu sıkıntıları bir beşer gideremeyince kalbiyle semaya yönelir. Diğer günlerinde Rabbini inkar edip kendi putlarına ibadet etse bile, üzüntüsünü gidermesi ve sıkıntıdan kurtarması için Rabbinden yardım diler. Bu kaçınılmaz bir ihtiyaçtır. Hayvanlar bile bir musibetle karşılaşınca başını kaldırır ve gözlerini semaya diker. Allah; insanın başına bir sıkıntı gelince süratle Rabbine yöneldiğini ve sıkıntısını gidermesini dilediğini bildirerek şöyle buyurur: **(İnsana bir zarar isabet etse o, Rabbine dönerek O'na dua eder. Sonra ona kendi lütfundan bir nimet verirse; evvelce O'na yalvardığını unutur ve Allah'a eşler koşar.)**[25] Müşriklerin halini anlatırken de şöyle buyurur: **(Sizi karada ve denizde gezdiren O'dur. Hatta siz gemilerde bulunduğunuz, o gemiler de içindekileri tatlı bir rüzgarla alıp götürdükleri ve (yolcular) bu yüzden neşelendikleri zaman, o gemiye şiddetli bir fırtına gelip çatar, her yerden onlara dalgalar hücum eder ve onlar çepeçevre kuşatıldıklarını anlarlar da dini yalnız Allah'a has kılarak "Andolsun eğer bizi bundan kurtarırsan mutlaka şükredenlerden olacağız" diye Allah'a yalvarırlar. Fakat Allah onları kurtarınca bir de bakarsın ki onlar, yine haksız yere taşkınlık ediyorlar. Ey insanlar! Sizin taşkınlığınız ancak kendi aleyhinizedir; (bununla) sadece fani dünya hayatının menfaatini elde edersiniz; sonunda dönüşünüz yine bizedir. O zaman yapmakta olduklarınızı size haber vereceğiz.)**[26] Ve şöyle buyurur: **(Dağlar gibi dalgalar onları kuşattığı zaman , dini tamamen Allah'a has kılarak O'na yalvarırlar. Allah onları kurtararak karaya çıkardığı vakit içlerinden bir kısmı orta yolu tutar. Zaten bizim ayetlerimizi, ancak nankör hainler bilerek inkar eder.)**[27]

[25] 39/ez-Zumer/8
[26] 10/Yunus/22-23
[27] 31/Lokman/32

Kainatı yoktan vareden, insanı en güzel şekilde yaratan; insan fıtratına kendisine kulluğu ve teslim olmayı yerleştiren; akılların, rububiyyetine ve uluhiyyetine boyun eğdiği ve ümmetlerin rububiyyetini ittifakla kabul ettiği bu ilah mutlaka rububiyyetinde ve uluhiyyetinde bir olmalıdır. Yaratmada ortağı olmadığı gibi aynı şekilde uluhiyyetinde de ortağı olmamalıdır. Bu konuda bir çok delil vardır.[•] Bunlardan bazıları şu şekildedir:

1- Bu kainatta ancak bir ilah vardır. O, yaratıcı ve rızık vericidir. O'ndan başkası fayda veremez ve zararı defedemez. Bu kainatta başka bir ilah olsaydı, onun da bir fiili, yaratması ve emri olurdu. Ve iki ilahtan biri diğerinin ortaklığına razı olmazdı.[28] Mutlaka biri diğerine galip gelir, ona istediğini yaptırırdı. Mağlup olanın ilah olması olanaksızdır. Galip gelen, gerçek ilahtır. Rububiyyetinde kendisine hiçbir ilah ortak olamadığı gibi uluhiyyetinde de hiçbir ilah kendisine ortak olamaz. Allah Teâlâ şöyle buyurur: **(Allah hiçbir evlat edinmedi. Onunla birlikte herhangi bir ilah da yoktur. Eğer olsaydı, bu takdirde her bir ilah yarattığını alır, elbette kimisi kimisine üstünlük sağlardı. Allah onların niteleye geldiklerinden münezzehtir.)**[29]

2- Göklerin ve yerin hükümdarı olan Allah, ibadete layıktır. Çünkü insan kendisine fayda veren ve kendisinden zararı gideren, kötülüğü ve fitneleri uzaklaştıran ilaha yönelir. Bunları yapmaya da göklerin ve yerin ve her ikisi arasındakilerin hükümdarı olan Allah'dan başkasının gücü yetmez. Müşriklerin iddia ettiği gibi O'nunla beraber başka ilahlar olsaydı bile kullar, gerçek hükümdar olan Allah'a ibadete giden yollara koyulurlardı. Çünkü Allah'ın dışında bütün bu ibadet edilenler Allah'a ibadet ediyor ve O'na yaklaşmaya çalışıyor olurlardı. Fayda ve zarar vermek elinde olana yaklaşmak isteyenin de -içerisinde Allah'dan başka ibadet edilen bu ilahlarla birlikte- göklerde ve yerde olanların hepsinin ibadet ettiği gerçek ilaha ibadet etmesi daha uygundur.

[•] Daha geniş bilgi için bkz. Kitabu't Tevhid / Muhammed b. Abdulvahhâb

[28] Bkz. Şerhu'l Akideti't Tahaviyye (sf. 39)

[29] 23/el-Mu'minun/91

Allah Teâlâ şöyle buyurur: **(De ki: Eğer söyledikleri gibi Allah ile birlikte başka ilahlar da bulunsaydı, o takdirde bu ilahlar, Arş'ın sahibi olan (Allah'a) ulaşmak için çareler arayacaklardı.)**[30] Hakkı arayan, Allah Teâlâ'nın şu kavlini okusun: **(De ki: "Allah'dan gayrı (ilah diye) iddia ettiklerinize dua edin bakayım. Onlar göklerde de yerde de zerre ağırlığınca bir şeye sahip değildirler. Onların bu ikisinde hiçbir ortaklığı yoktur ve O'nun bunlardan hiçbir yardımcısı da yoktur." O'nun nezdinde şefaat, kendisine izin verdiklerinden başkasına fayda vermez.)**[31] Bu ayetler, kalbin Allah'dan başkasına bağlanmasını dört açıdan keser:

Birincisi: Şirk koşulanlar, Allah'ın yanında zerre miktarınca bir şeye sahip değillerdir. Zerre miktarınca bir şeye sahip olmayan fayda ve zarar veremez. İlah olmayı ya da Allah'a ortak olmayı hak etmez. Onlara sahip olan ve onlar üzerinde tasarrufta bulunan yalnızca Allah'dır.

İkincisi: Onlar, göklerde ve yerde bir şeye sahip değillerdir. Göklerde ve yerde de zerre miktarı ortaklıkları yoktur.

Üçüncüsü: Allah'ın, yaratıklarından bir yardımcısı yoktur. Bilakis O, onlara hiç bir şekilde muhtaç olmaması ve onların kendisine muhtaç olmaları nedeniyle, kendilerine fayda veren işlerde onlara yardım eder, zarar veren şeyleri onlardan uzaklaştırır.

Dördüncüsü: Şirk koşulanlar, Allah katında kendilerine tâbi olanlara şefaat etme hakkına sahip değildir. Bunun için onlara izin verilmez. Allah Subhanehu ancak dostlarına şefaat etmeleri için izin verir. Allah dostları da ancak Allah'ın sözünden, amelinden ve inancından razı olduğu kimselere şefaat ederler.[32]

3- Alemin bütününün düzeni ve herşeyin yerli yerinde olması onu düzenleyenin tek bir ilah, tek bir melik ve tek bir rabb olduğuna en açık delildir. Yaratıklar için O'ndan başka ilah yoktur. Onlar için O'ndan başka rabb da yoktur. Nasıl ki bu kainatın iki yaratıcısının olması imkansızsa, iki ilahın olması da

---

[30] 17/el-İsrâ/42
[31] 34/Sebe'/22-23
[32] Bkz. Gurratu Uyûni'l Muvahhidîn / Abdurrahman b. Hasen (sf. 100)

aynı şekilde imkansızdır. Allah Teâlâ şöyle buyurur: **(Eğer göklerle yerde Allah'dan başka ilahlar olsaydı, ikisinin de düzeni bozulup gitmişti.)**[33] Gökyüzünde ve yeryüzünde Allah'dan başka bir ilahın varolduğu farzedilse yeryüzü ve gökyüzünün düzeni bozulurdu. Bu bozulma şöyle olurdu: Allah ile birlikte başka bir ilah daha olsaydı her birinin dilediğini yapmaya ve yaptırmaya gücü yeterdi. Aralarında çekişme ve anlaşmazlık olur ve bu nedenle bozulma gerçekleşirdi.[34] Bir bedende onu idare eden iki eşit ruhun bulunması imkansızsa ve böyle bir şeyin olması halinde bedenin düzeni bozulup mahvolursa, böyle bir şey imkansızsa nasıl olur da ondan daha büyük olan bir kainatta böyle bir şey düşünülebilir?![35]

4- Nebilerin ve rasullerin bu konuda birleşmeleri: Bütün milletler, nebilerin ve rasullerin insanların en akıllıları, nefsi yönden onların en temizleri, ahlaki açıdan en üstünleri, kendilerine tâbi olanlara en çok uyarıda bulunan ve Allah'ın muradını en iyi bilenleri, doğru yola en iyi yöneltenleri olduğu görüşünde birleşir. Çünkü onlar Allah'dan vahiy almakta ve onu insanlara iletmektedirler. Bütün nebiler ve rasuller, ilki Adem aleyhisselam'dan sonuncusu Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'e kadar, kavimlerini Allah'a iman etmeye ve O'ndan başkasına ibadet etmeyi terketmeye çağırma noktasında ve O'nun hak ilah olduğu konusunda birleşmiştir. Allah Teâlâ şöyle buyurur: **(Senden önce hiçbir rasül göndermedik ki ona "Benden başka ilah yoktur, o halde bana ibadet edin" diye vahyetmiş olmayalım.)**[36] Allah azze ve celle bizlere; Nuh aleyhisselam'ın, kavmine şöyle dediğini anlatır: **("Allah'dan başkasına ibadet etmeyin. Gerçekten ben sizin için acıklı bir günün azabından korkuyorum.")**[37] Allah Subhanehu, Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'in kavmine şöyle söylemesini isteyerek buyurur ki: **(De ki: Bana sadece, sizin ilahınızın ancak bir tek Allah ol-**

---

[33] 21/el-Enbiya/22
[34] Bkz. Fethu'l Kadir (3/403)
[35] Bkz. Miftâhu Dâri's Seâde (1/260)
[36] 21/el-Enbiya/25
[37] 11/Hûd/26

duğu vahyedildi. Hâlâ müslüman olmayacak mısınız?)[38]

Bu ilah, kainatı yoktan yaratıp varedendir. İnsanı en güzel şekilde yaratıp şereflendirendir. İnsan fıtratına kendisinin rububiyyetini ve uluhiyyetini kabullenmeyi yerleştirendir. İnsanı ancak O'na teslim olduğunda ve yolunda yürüdüğünde huzura erdiren, insan ruhunu ancak varedicisine sığındığında ve yaratıcısı ile bağ kurduğunda mutmain kılandır. Değerli elçilerinin bildirdiği doğru yoldan başka, nefsin O'nunla iletişime geçecek başka bir bağı yoktur. Bu ilah, insana, ancak O'na iman ettiğinde işlerinin yoluna gireceği ve görevini en güzel şekilde yerine getireceği bir akıl vermiştir.

Fıtrat düzgün olup, ruh mutmain olunca, nefis sükunet bulup akıl iman edince insan için dünya ve ahirette huzur, güvenlik ve mutluluk gerçekleşir.

İnsan bunu inkar ederse dünyada dağınık bir şekilde amaçsızca dolaşır. Dünyanın sahte ilahları arasında dağılır. Kendisine kimin fayda vereceğini, kimin kendisinden kötülüğü savacağını bilemez.

İmanın nefiste yerleşmesi ve küfrün çirkinliğinin açıkça ortaya çıkması için Allah örnek verir. Çünkü örnek, anlamayı kolaylaştırır. Bu örnekte işleri birçok ilah arasında dağınık olan insanla, bir tek Rabbine ibadet eden insanı karşılaştırır. Şöyle buyurur: **(Allah, çekişip duran bir çok ortakların sahip olduğu bir adam ile yalnız bir kişiye bağlı olan bir adamı misal olarak verir. Bu ikisi eşit midir? Hamd, Allah'a mahsustur. Fakat onların çoğu bilmezler.)**[39] Allah, tevhid ehli kula ve müşrik kula birçok ortağın sahip olduğu ve ortakların onu kullanmada birbirleriyle çekiştiği bir köleyi örnek verir. O köle onların arasında dağılmıştır. Onlardan her birinin bir isteği vardır. Her birinin verdiği bir görev vardır. Bu köle, sahiplerin arasında şaşırıp kalmıştır, bir metot tutturamaz ve bir yol belirleyemez. Yönünü ve kuvvetini dağıtan farklı ve birbirine ters beklentilerini yerine getirip onları razı edemez. Sadece bir efendinin sahip olduğu, efendisinin ne istediğini ve ne görev verdiğini bilen

---
[38] 21/el-Enbiya/108
[39] 39/ez-Zümer/29

rahattır. Belirli bir yolda yürür. İşte bu ikisi bir olmaz. Bu bir efendiye boyun eğer; bilgi, yakin ve belirli bir yolda yürümenin rahatlığıyla nimetlenir. Diğeri ise, birbiriyle geçimsiz efendilere boyun eğer; sürekli bir tedirginlik işkencesi altındadır. Belli bir hal üzere olmaz. Hepsini razı etmek bir tarafa, birini dahi memnun edemez.

Allah'ın varlığı, rububiyyeti ve uluhiyyeti hakkındaki delilleri bu şekilde açıkladıktan sonra, şimdi de O'nun, kainatı ve insanı yaratmasını ve bundaki hikmeti tanımaya çalışalım.

Kainatın Yaratılışı

Gökleri ve yeriyle; yıldızları, nehirleri, denizleri, ağaçları ve her türlü hayvanları ile bu kainatı Allah Subhanehu ve Teâlâ yoktan yaratmıştır. Allah Teâlâ şöyle buyurur: **(De ki: Siz, yeri iki günde yaratanı inkar edip O'na ortaklar mı koşuyorsunuz? O, alemlerin Rabbidir. Yeryüzüne sabit dağlar yerleştirdi. Orada bereketler yarattı ve orada dört günde, rızıklarını arayanlar için eşit gıdalar takdir etti. Sonra buhar halinde olan göğe yöneldi, ona ve yerküreye; "İsteyerek ya da istemeyerek gelin!" dedi. İkisi de; "İsteyerek geldik" dediler. Böylece onları, yedi gök olarak iki günde var etti ve her göğe görevini vahyetti. Ve biz, dünya semasını kandillerle donattık, bozulmaktan koruduk. İşte bu; o izzet sahibi, her şeyi bilen (Allah)'ın takdiridir.)**[40]

Ve şöyle buyurur: **(İnkar edenler, göklerle yer bitişik bir halde iken bizim onları birbirinden ve her canlı şeyi sudan yarattığımızı düşünmediler mi? Yine de inanmazlar mı? Onları sarsmasın diye yeryüzünde bir takım dağlar diktik. Orada geniş geniş yollar açtık; tâ ki maksatlarına ulaşsınlar. Biz, gökyüzünü sağlam bir tavan yaptık. Onlar ise, gökyüzünün ayetlerinden yüz çevirirler.)**[41]

---

[40] 41/Fussilet/9-12

[41] 21/el-Enbiya/30-32, Ayrıca bkz. Ra'd Suresi ilk ayetleri

Allah bu kainatı sayısız ve yüce hikmetlerle yaratmıştır. Onun her bir parçasında büyük hikmetler ve göz alıcı mucizeler vardır. Bu mucizelerden birine dahi iyice baksan şaşırtıcı şeyler görürsün. Allah'ın bitkilerdeki eserinin neredeyse her yaprakta, her damarda ve her meyvede bulunan ve insan aklının anlamakta güçlük çektiği hayret verici yönlerine bak.

İnsanın dikkatlice bakmazsa göremeyeceği kadar zayıf şu cılız ve ince damarlardaki su yollarına bak. Nasıl da suyu aşağıdan yukarıya çekebiliyor. Sonra su o yolların genişliğine ve talebine göre taşınıyor. Sonra gözün göremeyeceği küçüklükte dağılıp yayılıyor. Sonra ağacın meyve vermesinin oluşumuna, gözlerden uzak ceninin değişimi gibi bir halden diğer bir hale geçişine bak. O'nu örtüsüz çıplak bir odun olarak görürken birden Rabbinin, yani yaratıcısının ona yapraklarla en güzel örtüyü giydirdiğini görürsün. Sonra zayıf ve cılız bir şekilde meyvesini çıkartır. Bu, o zayıf meyvenin sıcaktan, soğuktan ve afetlerden kendisine sığınması için bir örtü olarak; onu korumak için yapraklarının çıkarılmasından sonra olur. Sonra meyvelere o damarlardan ve yollardan rızkı ve gıdası götürülür . Ve meyveler, çocuğun anne karnında beslenmesi gibi beslenir. Sonra onu, olgunlaşıncaya kadar büyütüp geliştirir. Sonuçta; o kuru odundan bu yumuşak ve lezzetli ürünü çıkartır.

Yeryüzünün nasıl yaratıldığına bakarsan, yine yaratıcısının ve varedicisinin en büyük ayetini görürsün. Allah Subhanehu yeryüzünü bir döşek ve beşik gibi yaratmış ve onu kullarının hizmetine vermiştir.

Kulların rızıklarını, geçim kaynaklarını ve yaşantılarını yeryüzünde kılmıştır. İhtiyaçları ve işleri için bir yerden diğer bir yere gidebilmeleri amacıyla yollar belirlemiştir. Yeryüzünü dağlarla sağlamlaştırmış ve dağları, yeryüzünü sallanmaktan koruyan birer kazık kılmıştır. Yeryüzünü yayıp genişletmiş, uzatıp düzlemiştir. O'nu ölülere ve dirilere toplanma yeri kılmıştır. Yeryüzünün üstü canlıların vatanı, altı da ölülerin vatanıdır. Sonra; güneşi, ayı, yıldızları ve burçları ile dönen şu galaksiye bir bak! Bu alem, ömrünün sonuna kadar bu tertip ve düzen içinde nasıl da dönüyor? Bu dünyada gece ve gündüzün, mevsimlerin, sıcak ve soğuğun değişmesine bak.

Yeryüzünde bulunan hayvanların ve bitkilerin bundan nasıl faydalandıklarına bak.

Sonra gökyüzünün yaratılışını düşün. Bakışlarını arka arkaya gökyüzüne çevir. Gökyüzünün yüksekliğinde, genişliğinde, sabitliğinde, ne altında bir direğin ne de üzerinde bir bağın olmamasında en büyük ayeti görürsün.

O, gökleri ve yeri tutan Allah'ın kudreti ile tutulmaktadır. Bu kainatın ve parçalarının bir araya getirilmesine, yaratıcısının gücünün mükemmelliğine delalet eden o en güzel düzenine bakınca onu, ihtiyaç duyulan her şeyin ve bütün eşyaların hazırlandığı bir ev gibi görürsün. Gökyüzü üzerindeki tavanıdır. Yeryüzü yatağıdır, üzerinde yaşanan ikametgahıdır. Güneş ve ay ışık veren iki lambadır. Yıldızlar, fenerleri ve süsüdür. Bu dünyada yolcuya yol gösterir. Mücevherler ve madenler, hazırlanmış stoklar gibi onun içinde saklanmıştır.

Her şey, faydalı olacağı iş içindir. Bitki çeşitleri amacı için hazırlanmıştır. Hayvan çeşitleri faydalı olacakları işler için ayarlanmıştır. Bazıları binmek, bazıları sütünü almak içindir. Bazıları gıda bazıları giyim içindir. Bazıları da koruma içindir. İnsan ise, davranışı ve emriyle bütün bunları yöneten sorumlu hükümdar kılınmıştır.

Bu kainatın bütününe ya da parçalarından birine iyice bakarsan hayret verici şeyler görürsün. İyice düşünürsen, heva ve taklitten kurtulup insaflı olursan bu kainatın yaratılmış olduğunu kesin olarak anlarsın. O'nu kudret ve hikmet sahibi, her şeyi bilen yaratmıştır. Güzel bir şekilde takdir etmiş ve en güzel şekilde düzenlemiştir. Öyle ki, yaratıcının iki olması mümkün değildir. Bilakis ilah birdir ve O'ndan başka ilah yoktur. Göklerde ve yerde Allah'dan başka bir ilah daha olsaydı, gökler ve yer ifsat olur, düzeni bozulur ve sağladığı faydalar ortadan kalkardı.

Yaratmayı, yaratıcısından başkasına nispet ediyorsan bir ırmak üzerinde dönen, aletleri incelikle düzenlenmiş, her parçası yerli yerince ve güzelce yerleştirilmiş, ona bakanın yapısında ya da görünüşünde hiçbir bozukluk göremeyeceği su çarkına ne dersin? Büyük bir bahçe üzerinde kurulmuş; o bahçede her türlü meyve var ve bu

çarkla o meyve ağaçları sulanıyor. O bahçede işleri düzenleyen, gözetimini ve kontrolünü yapan, bütün işlerini gören biri var ki; hiçbir aksama olmaz ve meyveler telef olmaz. Sonra o bahçenin ürünü hasat zamanı ihtiyaçlarına ve zaruri gereksinimlerine göre ihtiyaç sahiplerine, her gruba kendine uygun olarak paylaştırılır ve bu paylaştırma böylece devam eder.

Ne dersin; bu bir yapıcı ve düzenleyici olmadan tesadüfen gerçekleşebilir mi? O hayvanların ve bahçenin varlığı, bütün bunlar hiç bir fail ve düzenleyici olmadan gerçekleşmiş bir tesadüf olabilir mi? Aklın, sana bu konuda ne diyor? Nasıl bir açıklamada bulunuyor? Seni neye yönlendiriyor?[42]

Kainatın Yaratılışındaki Hikmet:

Bu dönüp dolanmadan ve kainatın yaratılışına bakıştan sonra, Allah'ın bu yüce kainatı ve parlak ayetleri yaratmadaki nimetlerinden bazılarını zikretmemiz uygun olur. Bunlardan bazıları şu şekildedir:

1-) İnsanın hizmetine vermek: Allah, bu dünyada kendisine ibadet edecek ve yeryüzünü imar edecek bir halife yaratmaya hükmedince; onun hayatının düzeni, yaşam ve ölümü için gerekli her şeyi yarattı.

Allah Teâlâ şöyle buyurur: **(O, göklerde ve yerde ne varsa hepsini size boyun eğdirmiştir.)**[43] Ve şöyle buyurur: **(Gökleri ve yeri yaratan, gökten suyu indirip onunla rızık olarak size türlü meyveler çıkaran, izni ile denizde yüzüp gitmeleri için gemileri emrinize veren, nehirleri de size akıtan ancak Allah'dır. Adetleri üzere seyreden güneşi ve ayı size faydalı kılan, geceyi ve gündüzü istifadenize veren yine Allah'dır. O size istediğiniz her şeyden verdi. Eğer Allah'ın nimetini sayacak olsanız sayamazsınız! Doğrusu insan çok zalimdir, çok nankördür!)**[44]

2-) Gökler ve yerler, kainatta bulunan diğer varlıklar Allah'ın rububiyetine şahitlik etsinler ve birliğinin ayetleri olsunlar diye... Çünkü bu dünyadaki en

---

[42] Bu bölüm, Miftâhu Dâri's Seâde'nin çeşitli yerlerinden derlenmiştir. (1/251-269)

[43] 45/Câsiye/13

[44] 14/İbrahim/32-34

büyük olay Allah'ın rububiyyetini kabul etmek ve birliğine iman etmektir. Bu en büyük olay olunca da bunun üzerine en büyük şahitler tayin etmiş ve onun için en büyük deliller ortaya koymuştur. Onun için en açık deliller getirmiştir. Allah Teâlâ gökleri, yeri ve diğer varlıkları buna şahitlik etsinler diye yaratmıştır. Bu nedenle şu ayetlerde olduğu gibi Kur'an-ı Kerim'de "O'nun ayetlerinden biri de..." ibaresi çokça geçer: **(O'nun ayetlerinden biri de gökleri ve yeri yaratmasıdır.) (O'nun ayetlerinden biri de geceleyin uyumanız, gündüzün de Allah'ın lütfundan (nasibinizi) aramanızdır.) (O'nun ayetlerinden biri de, korku ve ümit vermek üzere şimşeği göstermesidir.) (Göğün ve yerin O'nun buyruğu ile durması da O'nun ayetlerindendir.)**[45]

3-)Öldükten sonra yeniden dirilişe şahit olmaları için... Çünkü hayat iki hayattır; dünya hayatı ve ahiret hayatı.. Ve ahiret hayatı gerçek hayattır. Allah Teâlâ şöyle buyurur: **(Bu dünya hayatı sadece bir oyun ve oyalanmadan ibarettir. Ahiret yurduna gelince, işte asıl hayat odur. Keşke bilmiş olsalardı!)**[46] Çünkü ahirette cennet ehli için cennette ebedi kalış ve cehennem ehli için cehennemde ebedi kalış vardır.

Ahiret hayatına insan ancak öldükten sonra ulaşacağı ve ölümünden sonra yeniden diriltileceği için Rabbi ile bağı kopmuş fıtratı bozulmuş ve aklı ifsat olmuş kişiler bunu inkar eder. Bu nedenle Allah, nefisler ölümden sonra yeniden dirilişe iman etsin ve kalpler kesin olarak inansın diye deliller koymuş ve kanıtlar sunmuştur. Çünkü yaratılışı yeniden yapmak, ilk olarak yaratmaktan daha kolaydır. Hatta, göklerin ve yerin yaratılışı, insanın yeniden yaratılmasından daha büyüktür. Allah Teâlâ şöyle buyurur: **(İlk olarak mahluku yaratıp sonra bunu tekrarlayan O'dur ki, bu O'nun için pek kolaydır.)**[47] Ve şöyle buyurur: **(Göklerin ve yerin yaratılması, insanların yaratılmasından elbette daha büyük bir şeydir.)**[48] Yine şöyle buyurur: **(Allah; görmekte olduğunuz gökleri direksiz**

[45] Ayetler için bkz. 30/er-Rûm/22-25
[46] 29/el-Ankebût/64
[47] 30/er-Rûm/27
[48] 40/ Ğâfir/el-Mü'min /57

olarak yükselten, sonra Arş üzerine istivâ eden, güneşi ve ayı emrine boyun eğdirendir. Her biri, belirli bir vakte kadar akıp gitmektedir. O, Rabbinize kavuşacağınıza kesin olarak inanmanız için işi düzenleyip ayetleri açıklayandır.)[49]

Ey insanoğlu:

Tüm bu kainat senin hizmetine verilmiş; Allah'dan başka ilah olmadığına, O'nun tek olduğuna ve ortağının olmadığına şahitlik eden ayetler gözlerinin önüne dikilmiştir. Yeniden dirilişinin ve ölümden sonraki hayatının, göklerin ve yerin yaratılışından daha kolay olduğunu, Rabbine kavuşacağını ve O'nun seni ameline göre hesaba çekeceğini öğrendin. Bütün bu kainatın Rabbine ibadet ettiğini, bütün mahlukatın Rabbini hamd ile tesbih ettiğini de bildin. Allah Teâlâ şöyle buyurur: **(Göklerde ve yerde olanların hepsi mülkün sahibi, mukaddes, izzet ve hikmet sahibi Allah'ı tesbih eder)**[50] O'nun yüceliği önünde secde ettiğini bildin. **(Görmedin mi ki, göklerde olanlar ve yerde olanlar, güneş, ay, yıldızlar, dağlar, ağaçlar, hayvanlar ve insanların bir çoğu Allah'a secde ediyor. Bir çoğunun üzerine de azap hak olmuştur.)**[51] Hatta bütün bu kainatın, Rabbine uygun bir şekilde ibadette bulunduğunu bildin. **(Göklerde ve yerde bulunanlarla dizi dizi kanat çırpıp uçan kuşların Allah'ı tesbih ettiklerini görmez misin? Her biri kendi tesbihini ve duasını bilmiştir.)**[52]

Bedenin, Allah'ın takdirine ve düzenine uygun bir şekilde yürüyor. Kalp, akciğer, karaciğer ve diğer bütün organlar Rabbine teslim olmuş; idarelerini Rablerine teslim etmiş... Bütün bunlardan sonra ey insan; Rabbine iman etme ve onu inkar etme arasında tercih yapmak zorunda olduğun kişisel kararın, etrafındaki kainatın ve hatta bedeninin

---

[49] 13/er-Ra'd/2
[50] 62/el-Cum'a/1
[51] 22/el-Hacc/18
[52] 24/en-Nûr/41

mübarek seyrine aykırı ve sapık bir karar mı olacak?!

Akıllı ve olgun insan, aykırılığı ve sapıklığı kendine yakıştıramaz.

İnsanın Yaratılışı ve Şereflendirilmesi

Allah, bu kainatın imarına uygun bir mahluk yaratmaya hükmetti. Bu mahluk, insandı. Allah'ın hikmeti gereği insanın yaratıldığı madde yeryüzü oldu ve insanı yaratmaya çamurdan başladı. Sonra ona, taşıdığı bu güzel şekli verdi. İnsanın şekli tamamlanınca ona ruh üfledi ve ortaya işiten ve gören, hareket eden, konuşan en güzel şekilde bir insan çıktı. Rabbi onu cennetine yerleştirdi. Ona bilmesi gereken her şeyi öğretti. Cennette olan her şeyi ona mubah kıldı. İmtihan olarak, ona bir ağacı yasakladı. Allah, onun makamını ve derecesini göstermek istedi ve meleklere, ona secde etmesini emretti. Bütün melekler ona secde etti. İblis hariç... O, inadı ve büyüklenmesi nedeniyle secde etmekten kaçındı. Emrine karşı geldiği için Rabbi ona kızdı ve onu rahmetinden kovdu. Çünkü o, büyüklenmişti. İblis, Rabbinden ömrünü uzatmasını ve Kıyamet gününe kadar kendisine süre vermesini istedi. Rabbi ona süre verdi ve ömrünü Kıyamet gününe kadar uzattı. Şeytan, kendisine ve nesline üstün kılındığı için Adem aleyhisselam'ı çekemedi. Bütün ademoğullarını; onlara önlerinden, arkalarından, sağlarından ve sollarından yaklaşarak saptıracağına dair Rabbi adına yemin etti.

Allah'ın, takva sahibi, sadık ve ihlaslı kulları hariç.. Çünkü Allah onları şeytanın hilesinden ve tuzağından korumuştur. Allah, Adem aleyhisselam'ı şeytanın tuzağına karşı uyardı. Şeytan, Adem aleyhisselam'a ve eşi Havva'ya onları cennetten çıkarmak ve onlara ayıp yerlerini göstermek için vesvese verdi. Onlara, "Ben size nasihatte bulunuyorum. Allah size, melek olmamanız ya da kalıcı olmamanız için bu ağacı yasakladı" diye yemin etti.

Bunun üzerine Adem ve Havva, Allah'ın kendilerine yasakladığı ağaçtan yediler. Allah'ın emrine karşı gelmelerinin cezası olarak kendilerine ilk isabet eden ayıp yerlerinin görünmesiydi. Allah onlara, şeytanın tuzağına karşı uyarısını hatırlattı. Adem aleyhisselam Rabbinden bağışlanma diledi ve Rabbi onu bağışladı. Tevbesini kabul etti ve O'na doğruyu gösterdi. Oturduğu cennetten artık ikamet edeceği ve bir vakte kadar içinde yaşayacağı yeryüzüne inmesini emretti. O'na (Adem'e) ondan yaratıldığını, onun üzerinde yaşayacağını, orada öleceğini ve ondan diriltileceğini haber verdi.

Adem aleyhisselam ve eşi Havva yeryüzüne indi. Nesilleri üredi. Emrettiği şekilde Allah'a ibadet ediyorlardı. Çünkü Adem aleyhisselam bir peygamberdi.

Allah, bize bu olayı bildirerek şöyle buyurur: **(Andolsun sizi yarattık, sonra size şekil verdik, sonra da meleklere "Adem'e secde edin" diye emrettik. İblisten başka hepsi secde ettiler. Fakat o, secde edenlerden olmadı. Allah (şeytana) buyurdu ki: "Sana emrettiğim vakit seni secde etmekten alıkoyan nedir?" (İblis): "Ben ondan daha hayırlıyım. Çünkü beni ateşten yarattın, onu da çamurdan yarattın" dedi. Allah, "Öyle ise" dedi, "Oradan (cennetten) in; orada büyüklük taslamak senin haddin değildir. Çık! Çünkü sen aşağılıklardansın!" İblis, "Bana (insanların) tekrar dirilecekleri güne kadar mühlet ver" dedi. Allah, "Haydi sen mühlet verilenlerdensin" buyurdu. İblis, "Öyle ise beni azdırmana karşılık, and içerim ki, ben de onları (insanları) saptırmak için senin doğru yolunun üstünde tuzak kuracağım. Sonra onlara önlerinden, arkalarından, sağlarından, sollarından sokulacağım ve sen, onların çoklarını şükredenlerden bulamayacaksın!" dedi. Allah şöyle buyurdu: Haydi sen, yerilmiş ve kovulmuş olarak oradan çık! Andolsun ki, onlardan kim sana uyarsa, sizin hepinizi cehenneme dolduracağım. (Allah buyurdu ki:) Ey Adem! Sen ve eşin cennette yerleşin, dilediğiniz yerden yiyin. Ancak şu ağaca yaklaşmayın, sonra zalimlerden olursunuz.**

Derken şeytan avret mahallerini kendilerine göstermek için onlara vesvese verdi ve "Rabbiniz, sırf melek olursunuz veya ebedi kalanlardan olursunuz diye sizi bu ağaçtan menetti" dedi. Ve onlara "Ben gerçekten size öğüt verenlerdenim" diye yemin etti. Böylece onları hile ile aldattı. Ağacın meyvesini tattıklarında avret mahalleri kendilerine göründü. Ve cennet yapraklarından üst üste yamayıp üzerlerine örtmeye başladılar. Rableri onlara; "Ben sizi o ağaçtan menetmedim mi ve şeytan size apaçık bir düşmandır demedim mi?" diye nida etti. (Adem ile eşi) dediler ki: "Ey Rabbimiz! Biz kendimize zulmettik, eğer bizi bağışlamaz ve bize acımazsan mutlaka ziyan edenlerden oluruz." Allah buyurdu ki: "Birbirinize düşman olarak inin, sizin için yeryüzünde bir süreye kadar yerleşip kalma ve yaşayıp faydalanma vardır." "Orada yaşayacaksınız, orada öleceksiniz ve oradan (diriltilip) çıkarılacaksınız" dedi.)[53]

Allah'ın bu insanı yaratmadaki yüce sanatını düşündüğünde onu en güzel bir şekilde yarattığını, ona bütün şeref elbiselerini giydirdiğini görürsün. Akıl, ilim, anlayış gücü, konuşma, şekil ve güzel bir biçim, şerefli bir görünüm, dengeli bir cisim, düşünme ve sonuç çıkarma yoluyla ilim elde etme, iyilik, itaat ve uysallık gibi üstün ve değerli huylara sahip olma..

Rahim içinde, oraya konulmuş bir nutfeykenki ilk hali ile Adn cennetlerinde melek yanına gelirkenki hali arasında ne kadar da fark var? **(Yapıp yaratanların en güzeli olan Allah ne yücedir!)**[54]

Dünya bir köydür, insan da onun sakini... Her şey onunla meşgul ve onun faydasına çalışır. Her şey onun hizmeti ve ihtiyaçları için konulmuş. Onu korumakla görevli melekler gece ve gündüz onu korurlar. Yağmurla ve bitkilerle görevli melekler onun rızkı için çalışıp, gayret ederler. Gezegenler onun hizmetine sunulmuş, onun faydasına dönerler. Güneş, ay ve yıldızlar hizmetine verilmiş; zamanını

53 7/el-A'râf/11-25
54 23/el-Mü'minûn/14

ve yiyeceklerinin düzenini ayarlaması için akıp gitmektedir. Gökyüzü alemi rüzgarlarıyla, havasıyla, bulutuyla, kuşuyla ve içindeki diğer varlıklarla onun hizmetindedir. Yeryüzü aleminin tümü onun hizmetindedir. Yer, dağlar, denizler, nehirler, ağaçlar, meyveler, bitkiler, hayvanlar ve yeryüzünde bulunan her şey onun yararına yaratılmıştır. **(Gökleri ve yeri yaratan, gökten suyu indirip onunla rızık olarak size türlü meyveler çıkaran, izni ile denizde yüzüp gitmeleri için gemileri emrinize veren, nehirleri de size akıtan ancak Allah'dır. Adetleri üzere seyreden güneşi ve ayı size faydalı kılan, geceyi ve gündüzü istifadenize veren yine Allah'dır. O size istediğiniz her şeyden verdi. Eğer Allah'ın nimetini sayacak olsanız sayamazsınız! Doğrusu insan çok zalimdir, çok nankördür!)**[55]

Onu şereflendirmesinin mükemmelliği dolayısıyla onun dünya hayatında ihtiyaç duyduğu her şeyi ve ahiret hayatında onu yüksek derecelere ulaştıracak vasıtaları da yaratmıştır. Ona kitaplarını indirmiş ve kendisine Allah'ın şeriatını bildiren ve Allah'a çağıran rasüllerini göndermiştir. Sonra onun için nefsinden -yani Adem aleyhisselam'ın nefsinden- kendisiyle sükunet bulacağı fıtrî (nefsî, aklî, bedenî) ihtiyaçlarına cevap verecek, yanında rahat, huzur ve sükunet bulacağı bir eş yarattı. O ikisi bir araya geldiklerinde sükunet, yeterlilik, sevgi ve rahmet hissederler. Çünkü bedenî, nefsî ve sinirsel yapılarında her birinin, diğerinin isteklerine cevap verebilecek ve yeni bir nesil oluşturacak ortak özellikleri görülür. Nefislerine bu hisler ve duygular yerleştirilmiş ve bu bağda, nefis ve sinirler için bir sükunet, beden ve kalp için bir rahatlama, hayat ve yaşantı için bir istikrar, ruhlar ve vicdanlar için bir tanışıklık, erkek ve kadın için eşit şekilde bir huzur yaratılmıştır.

Allah, insanoğulları arasında mü'min kullarına ayrı bir özellik vermiştir. Onları, dost edinmiştir. Onları kendisine ibadet için seçmiştir. Onlar, Allah için ve şeriatına uygun olarak, cennetinde Rablerinin

---

[55] Miftâhu Dâri's Seâde (1/327-328), Ayetler: 14/İbrahim/32-34

yakınında olabilmek amacıyla çalışırlar. Onlar arasından; nebiler, rasüller, veliler ve şehitler seçmiştir. Onlara bu dünyada nefislerin tattığı en büyük nimeti bağışlamıştır. Bu nimet; Allah'a ibadet, O'na itaat ve O'na yalvarmadır. Ayrıca onlara başkalarının bulamadığı nimetler vermiştir. Emniyet, huzur ve mutluluk bunlardan bazılarıdır. Bundan daha büyüğü ise onların, rasüllerin getirdiği gerçeği bilmeleri ve ona iman etmeleridir. Allah onlar için ahiret hayatında kalıcı nimetler ve büyük bir kurtuluş, keremine layık şeyler hazırlamıştır. İmanlarının ve samimiyetlerinin karşılığını onlara verir. Hatta ihsanı dolayısıyla, daha fazlasını verir.

Kadının Konumu

İslam'da kadın geçmiş milletlerin ulaşamadığı ve gelecek milletlerin de yetişemeyeceği yüksek bir konuma ulaşmıştır. Çünkü İslam'ın insana kazandırdığı şerefe kadın ve erkek eşit şekilde ortaktır. Onlar bu dünyada Allah'ın hükümleri önünde eşittir. Ahirette sevabı ve cezası önünde eşit olacakları gibi... Allah Teâlâ şöyle buyurur: **(Biz gerçekten ademoğlunu şereflendirdik.)**[56] **(Ana ve babanın ve yakınların bıraktıklarından erkeklere bir pay vardır; ana ve babanın ve yakınların bıraktıklarından kadınlara da bir pay vardır.)**[57] **(Erkeklerin kadınlar üzerindeki hakları gibi, kadınların da erkekler üzerinde bir takım iyi davranışa dayalı hakları vardır.)**[58] **(Mü'min erkeklerle mü'min kadınların da bir kısmı bir kısmının velileridir.)**[59] **(Rabbin; sadece kendisine kulluk etmenizi, ana-babanıza da iyi davranmanızı kesin bir şekilde emretti. Onlardan biri veya her ikisi senin yanında yaşlanırsa, kendilerine "Of!" bile deme; onları azarlama. İkisine de güzel söz söyle. Onları esirgeyerek üzerlerine kanat ger ve "Rabbim! Küçüklüğümde**

[56] 17/el-İsrâ/70
[57] 4/en-Nisâ/7
[58] 2/el-Bakara/228
[59] 9/et-Tevbe/71

onlar beni nasıl yetiştirmişlerse, sen de onları esirge!" de.)[60] **(Bunun üzerine Rableri onların dualarını kabul etti, "Ben; erkek olsun kadın olsun, içinizden çalışan hiçbir kimsenin yaptığını boşa çıkarmayacağım" (dedi).)**[61] **(Erkek veya kadın, kim mü'min olarak salih amel işlerse, onu mutlaka güzel bir hayat ile yaşatırız. Ve onların mükafatlarını, yapmakta olduklarının en güzeli ile veririz.)**[62] **(Erkek olsun kadın olsun, her kim de mü'min olarak salih ameller işlerse, işte onlar cennete girerler ve zerre kadar haksızlığa uğratılmazlar.)**[63]

Kadının İslam'da kazandığı bu şerefin hiçbir dinde ve millette, hiçbir kanunda örneği yoktur. Roma medeniyeti; kadının erkeğin kölesi olduğunu kararlaştırmıştır. Kesinlikle hiçbir hakkı yoktur. Roma'da büyük bir toplantı düzenlenmiş ve kadın konusunu araştırılmıştır. Sonuçta kadının, nefsi olmayan bir varlık olduğu; bu nedenle onun için ahiret hayatının olmayacağı ve pislik olduğu kararlaştırılmıştır.

Atina'da kadın düşük bir eşya kabul edilir, alınır ve satılırdı.

Eski Hint kanunları; veba, ölüm, cehennem, yılan zehri ve ateşin , kadından daha hayırlı olduğunu kararlaştırmıştır. Kadının yaşam hakkı, efendisi olan kocasının ömrünün bitmesiyle sona ererdi. Kocasının cesedini yakılırken görünce kendini onun ateşine atardı. Böyle yapmazsa lanetlenirdi.

Yahudilikte ise kadın hakkında "Eski Ahit"te şu hüküm bulunmaktadır. "Ben ve kalbim dolaştık; bilmek için, aramak için ve talep etmek için şerrin cehalet olduğunu, ahmaklığın delilik olduğunu.. Ve ölümden daha acı bir şey buldum: Kadın... Onun kendisi tuzak, kalbi bağ, elleri prangadır."[64]

İşte bu eski çağlardaki kadın.. Kadının orta çağdaki ve modern çağdaki halini ise aşağıdaki olaylar en iyi şekilde açıklar.

---

[60] 17/el-İsrâ/23-24
[61] 3/Âl-i Imrân/195
[62] 16/en-Nahl/97
[63] 4/en-Nisâ/124
[64] Sifru'l Câmia, (7/25-26) Eski Ahit'i Yahudiler de, Hıristiyanlar da kutsal kabul eder ve ona inanır.

Danimarkalı yazar “Wieth Kordsten” Katolik kilisesinin kadına bakışını şu sözlerle açıklar: “Orta çağda kadına verilen değer (kadını ikinci sınıf bir mahluk sayan Katolik mezhebinin görüşü doğrultusunda) gerçekten çok sınırlıydı.

Miladi 586 yılında kadın konusunu görüşmek üzere bir toplantı yapıldı. Kadın insan sayılacak mı, yoksa sayılmayacak mı? Tartışmalar sonucu toplantıya katılanlar kadının insan olduğuna, fakat erkeğe hizmet etmek için yaratıldığına karar verdiler.

Fransız kanununun 217. maddesinde şu belirtilmektedir: “Evli kadının -evliliği kocasının mülkiyeti ve kendi mülkiyetinin ayrılığı esasına dayansa dahibe etmesi, mülkiyetini başkasına devretmesi ve rehin vermesi caiz değildir. Kocasının anlaşmaya katılımı ya da yazılı onayı olmadan karşılıklı ya da karşılıksız mülk edinemez.

İngiltere’de 8. Henry, İngiliz kadınına Kutsal Kitabı okumayı yasakladı. Kadınlar miladi 1850 yılına kadar vatandaş sayılmadılar. Yine miladi 1882 yılına kadar kişisel haklardan yoksun kaldılar.[65]

Avrupa’da, Amerika’da ve sanayi ülkelerinde yaşayan bugünkü kadına gelince o, ticari amaçlarla kullanılan sıradan bir varlıktır. Reklam kampanyalarının bir parçasıdır. Hatta durum öyle bir hal almıştır ki, reklam kampanyalarında malların, onun üzerinde sunulması için, bedeni mubah görülmüş ve erkeklerin koyduğu kurallar gereği, her alanda erkekler için sadece bir eğlence olarak sunulmuştur.

Kadın, eliyle, düşüncesiyle ya da bedeniyle bir şeyler verebildiği müddetçe ilgi odağıdır. Fakat yaşlanıp verme gücünü kaybedince, fertleri ve müesseseleri ile toplum onu terk eder. Yalnız başına evinde ya da bakım evlerinde yaşar.

Şimdi bunu Allah Teâlâ’nın Kur’ân-ı Kerim’inde zikrettiği şu sözleri ile karşılaştır: **(Mü’min erkeklerle mü’min kadınların da bir kısmı bir kısmının velileridir.)**[66] **(Erkeklerin kadınlar üzerindeki hakları gibi, kadınların da erkekler üzerinde bir takım iyi davranışa dayalı hakları**

---

[65] Silsiletu Mukaareneti’l Edyân / Dr. Ahmed Çelebi (3/210-213)

[66] 9/et-Tevbe/71

vardır.)[67] **(Rabbin; sadece kendisine kulluk etmenizi, ana-babanıza da iyi davranmanızı kesin bir şekilde emretti. Onlardan biri veya her ikisi senin yanında yaşlanırsa, kendilerine "Of!" bile deme; onları azarlama. İkisine de güzel söz söyle. Onları esirgeyerek üzerlerine kanat ger ve "Rabbim! Küçüklüğümde onlar beni nasıl yetiştirmişlerse, sen de onları esirge!" de.)**[68]

Rabbi kadını bu şekilde şereflendirerek insanlığa kesin bir şekilde şunu bildirmektedir. O, kadını; anne, eş, kız çocuğu ve kız kardeş olması için yaratmıştır. Ve bunun için erkekleri kapsamayan kadına has kurallar koymuştur.

İnsanın Yaratılış Hikmeti

Geçen bölümde Allah'ın Adem'i yarattığı konusu zikredilmişti. Allah, Adem için eşi Havva'yı yarattı ve onları cennete yerleştirdi. Sonra Adem Rabbine karşı geldi. Daha sonra yaptığından dolayı bağışlanma diledi ve Allah da O'nu affetti. O'na doğru yolu gösterdi ve cennetten çıkmasını, yeryüzüne inmesini emretti. Allah Subhanehu ve Teâlâ'nın bu emrinde akılların idrak edemeyeceği, dillerin tanımlayamayacağı kadar çok hikmetler vardır. Biz burada, bu hikmetlerden bir kısmını sunacağız:

1- Allah Subhanehu, yaratıkları kendisine ibadet etmeleri için yaratmıştır. Bu, onların yaratılış gayesidir. Allah Teâlâ şöyle buyurur: (Cinleri ve insanları ancak bana ibadet etsinler diye yarattım.)[69] Yaratılanlardan istenilen kulluğun kemâlinin, ebedilik ve nimetler yurdunda gerçekleşmeyeceği bilinen bir şeydir. Bu ancak, imtihan ve sınanma yurdunda gerçekleşir. Ebedilik yurdu, imtihan ve sorumluluk yeri değil, lezzetlerden ve nimetlerden faydalanma yeridir.

---

[67] 2/el-Bakara/228
[68] 17/el-İsrâ/23-24
[69] 51/ez-Zâriyât/56

2- Allah Subhanehu, onlardan nebiler ve rasuller, veliler ve şehitler edinmek istemiştir. Onları sever ve onlar da O'nu sever. Onları düşmanları ile karşı karşıya bırakır ve onları, düşmanları ile imtihan eder. Allah'ı kendi nefislerine tercih edip canlarını ve mallarını O'nun rızası ve sevgisi için verince de rızasını ve sevgisini kazanırlar. Bunun dışında bir şeyle ulaşılamayacak derecede O'na yaklaşırlar. Rasullük, nebilik ve şehitlik dereceleri Allah katında derecelerin en üstünleridir. İnsan buna, ancak Allah Subhanehu'nun Adem aleyhisselam'ı ve zürriyetini yeryüzüne indirmeyi takdir etmesiyle ulaşabilirdi.

3- Allah Subhanehu, apaçık ve hak hükümdardır. Emreden ve yasaklayan, mükafâtlandıran ve cezalandıran, aşağılayan ve şereflendiren, izzet ve zillet veren hükümdardır. O'nun bu hükümdarlığı, Adem'i ve zürriyetini hükümdarlığının kurallarının üzerlerinde gerçekleşeceği bir dünyaya indirmeyi gerektirmiştir. Sonra onları yaptıklarının karşılığını görecekleri bir dünyaya nakleder.

4- Allah, Adem aleyhisselam'ı yeryüzünün her yanından alınmış bir avuç topraktan yaratmıştır. Yeryüzünde kötü de vardır, iyi de vardır. Zorluk da vardır, kolaylık da vardır. Allah Subhânehu, Adem aleyhisselam'ın zürriyetinde cennette yaşaması doğru olmayanlar bulunduğunu bildiği için O'nu, iyinin ve kötünün birbirinden ayrılacağı bir dünyaya indirmiştir. Sonra Allah Subhânehu onları iki kısma ayırır: İyileri kendi yanına ve cennetine almış, kötüleri ise bedbahtların ve kötülerin yeri olan cehenneme koymuştur.

5- Allah Subhânehu'nun güzel isimleri vardır. El-Ğafûr (çokça bağışlayan), er-Rahîm (merhamet eden), el-Afuvv (affedici) ve el-Halîm (acele etmeyen ve yumuşak davranan) O'nun isimlerindendir. Bu isimlerin etkisinin mutlaka ortaya çıkması gerekir. Allah'ın hikmeti, Adem aleyhisselam'ı ve zürriyetini, güzel isimlerinin etkisinin onların üzerinde görüleceği bir dünyaya indirmeyi gerektirmiştir. Böylece Allah, dilediğini bağışlar, dilediğine merhamet eder. Dilediğini affeder ve dilediğine yumuşak davranır. Ve bu şekilde isim ve sıfatlarının etkisi ortaya çıkar.

6- Allah Subhânehu, Adem aleyhisselam'ı ve zürriyetini hayra ve şerre uygun, şehvet ve fitne illetine, akıl ve ilim illetine gereksinim duyan bir birleşimden yaratmıştır. Bu nedenle Allah Subhânehu, Adem'de akıl ve şehveti yaratmış ve bunları, içerikleriyle birlikte illet olarak tayin etmiştir. Böylece, muradı tam olarak yerine gelir ve hikmetindeki ve gücündeki üstünlüğü kulları için aşikar olur. Hükümranlığındaki ve mülkündeki lütfu, iyiliği ve rahmeti ortaya çıkar. Hikmeti, Adem aleyhisselam'ı ve zürriyetini, imtihanın tamamlanması için yeryüzüne indirmesini gerektirmiştir. Böylece insanın bu illetler karşısındaki tepkisinin görülür ve bunun sonucu olarak insan, şereflendirilir ya da aşağılanır.

7- Fayda veren iman, bilinmeyene inanmaktır. Kıyamet günü gördükten sonra zaten herkes iman edecektir. Nimetler yurdunda yaratılmış olsalardı, bilinmeyene iman ile ulaştıkları dereceyi, lezzeti ve şerefi elde edemezlerdi. Bu nedenle Allah onları, bilinmeyene iman etmelerine imkan olan bir dünyaya indirdi.

8- Allah Subhânehu Adem'i ve zürriyetini yeryüzüne indirmekle, kendilerine nimet verdiği kullarının, O'nun nimetlerinin değerini bilmelerini dilemiştir. Böylece onların sevgileri ve şükürleri daha büyük olur. Allah'ın onlara bağışladığı nimetlerden daha çok lezzet alırlar. Yine Allah Subhânehu, düşmanlarına yaptığını ve onlar için hazırladığı azabı göstermiştir. Nimet verdiği kullarını, kendilerini nimetlerle ayrıcalıklı kıldığına şahit tutmuştur. Bu şekilde onların sevinci artar ve mutlulukları daha büyük olur. Bu, onlara bağışladığı nimetinin kemâli ve onlara olan sevgisi nedeniyledir. Dolayısıyla; onların mutlaka yeryüzüne indirilmesi, imtihan edilmesi ve seçilmesi gerekmiştir. Rahmeti ve fazlı ile dilediğini başarılı kılar. Hikmeti ve adaleti ile dilediğini terk eder. O, her şeyi bilen ve hikmet sahibidir.

9- Allah, Adem aleyhisselam ve zürriyetinin en güzel halleriyle cennete dönmelerini dilemiştir. Bu nedenle onlara önceden dünya meşakkatini, üzüntülerini, kederlerini ve acılarını tattırmıştır. Bunlar, ahiret hayatında cennete girmenin değerini

onların yanında büyük kılar. Çünkü bir şeyin tersi, tersi olduğu şeyin güzelliğini ortaya çıkarır.[70]

İnsanın yaratılışını ve dünyaya indirilişini izah ettikten sonra, onun sahih dine olan ihtiyacını açıklamamız uygun olacaktır.

İnsanların Dine İhtiyacı

İnsanların dine ihtiyacı, yaşam için gerekli şeylere olan ihtiyaçlarından daha büyüktür. Çünkü insan, Allah'ın neden razı olacağını ve neye kızacağını mutlaka bilmelidir. Mutlaka yarar getirecek bir hareketi ve zararı defedecek bir hareketi olmalıdır. Allah'ın şeriatı, yarar getirecek şeyleri ve zarar verecek şeyleri birbirinden ayırır. Şeriat, Allah'ın yarattıkları arasındaki adaletidir. Kulları arasındaki nurudur. İnsanların, yapacakları ve terk edecekleri şeyleri ayırt edecekleri bir şeriat olmadan yaşamaları mümkün değildir.

İnsanın bir iradesi olduğu için mutlaka ne istediğini bilmelidir. İstediği onun için faydalı mıdır yoksa zararlı mıdır? İyiliğine midir yoksa kötülüğüne midir? Bunu bazı insanlar fıtratları ile bilir. Bazıları da akıllarını kullanarak bilir. Bazıları ise ancak peygamberlerin bildirmesi ile, onlara bunu açıklaması ve doğru yolu göstermesi ile bilir.[71]

Ateist ve materyalist akımlar ne kadar ortaya çıkıp güzel gösterilirse gösterilsin, görüşler ve düşünceler ne kadar çoğalırsa çoğalsın fertlerin ve toplumların doğru dine ihtiyacını gideremez. Ruhun ve bedenin gereksinimlerine cevap veremez. Tersine, fert bu düşünce ve akımların derinine indikçe onların kendisine bir güvenlik sağlamadığının ve susuzluğunu gidermediğinin, onlardan kurtuluşun ancak doğru dine sığınmakta olduğunun kesin bir şekilde farkına varır. Ernest Rinan şöyle der: "Her şeyin zamanla eriyip yok olması; aklı, ilmi ve üretimi kullanma özgürlüğünün

[70] Bkz. Miftâhu Dâri's Seâde (1/6-11)

[71] Bkz. Et-Tedmûriyye / İbn Teymiyye (sf.213-214), Miftâhu Dâri's Seâde (2/383)

ilga edilmesi mümkündür. Fakat dindarlığın silinmesi imkansızdır. Bilakis dindarlık, insanı yeryüzü hayatında değersiz şeylerle sınırlamak isteyen materyalist düşüncenin batıllığını haykıran bir kanıt olarak kalacaktır."[72]

Muhammed Ferid Vecdî ise şöyle der: "Dindarlık düşüncesinin yok olması imkansızdır. Çünkü o, nefsin eğilimlerinin en yücesi ve duygularının en değerlisidir. İnsanın başını dik tutan bir eğilim olduğunu ise söylemeye bile gerek yoktur. Bilakis bu eğilim daha da artacaktır. Akıl sahibi onunla güzeli ve çirkini anladıkça insanın fıtratında varolan dindarlık gelip onu bulacak ve insanın yaratılışındaki bu olgu, onun zihinsel yeteneklerinin yüksekliği ve bilgisinin gelişmişliği ölçüsünce artacaktır."[73]

İnsan, Rabbinden uzaklaştıkça zihinsel yeteneklerinin yüksekliği ve bilgi ufkunun genişliği ölçüsünce, Rabbini ve O'nun için yapması gerekeni bilmediğini fark eder. Nefsini, onun yararına ve zararına olacak şeyleri, onu mutlu edecek ve bedbaht kılacak şeyleri, astronomi ve atom enerjisi gibi bilimlerin her türlü inceliğini bilmediğini fark eder. Böylece bilgili insan, gurur ve kibirden alçakgönüllülüğe ve teslimiyete dönüş yapar. Bu bilimlerin ardında hikmet sahibi bir bilenin, tabiatın ardında güçlü bir yaratıcının olduğuna inanır. Bu gerçek, insaf sahibi araştırmacıyı gayba iman etmeye, doğru dine boyun eğmeye, fıtratının ve yaratılışında var olan eğilimin sesine kulak vermeye mecbur kılar. Şayet insan bunu terk ederse, fıtratı bozulur ve dilsiz hayvan seviyesine düşer. Böylece; tevhid ile Allah'ı birleme ve belirlediği şekilde O'na ibadet etmeye dayalı gerçek dindarlığın, yaşam için zaruri bir unsur olduğu sonucunu çıkarırız. Öyle ki; kişi, onunla Alemlerin Rabbi Allah'a kulluğunu gerçekleştirsin. Dünya ve ahirette mutsuzluktan, yorgunluk ve bitkinlikten kurtulsun ve mutluluğu elde etsin. O, insandaki nazari gücün tamamlanması için zaruridir ve akıl, yalnızca onunla açlığını giderir. O olmadan, yüksek hedeflerini gerçekleştiremez.

---

[72] Bkz. Ed-Din / Muhammed Abdullah Derrâz (sf.87)
[73] a.g.e. (sf. 88)

O, ruhun arınması ve vicdan kuvvetinin eğitimi için zaruri bir unsurdur. Çünkü seçkin duygular, dinde geniş bir alan ve kaynağı tükenmeyen bir pınar bulur; böylece gayesine ulaşır.

O, desteklediği en büyük etkenler ve itici güçlerle, ümitsizlik ve çaresizlik faktörlerine karşı donattığı en büyük araçlarla irade kuvvetinin tamamlanması için zaruri bir unsurdur.

Bu nedenle; nasıl "İnsan, yapısı gereği medenidir" diyenler varsa, bizim de "İnsan, yaratılışı gereği dindardır"[74] dememiz gerekir. Çünkü insanın iki gücü vardır: Teorik bilgi gücü ve irade gücü.

Tam mutluluğu, bilgi ve irade güçlerinin tamamlanmasına bağlıdır. Bilgi gücünün tamamlanması ise ancak şunları bilmesiyle gerçekleşir:

1. İnsanı yoktan var eden ve üzerine nimetler yağdıran, rızık verici ve yaratıcı ilahı bilmesi.

2. Allah'ın isimlerini ve sıfatlarını, O'nun için olması gerekenleri ve bu isimlerin, kulları üzerindeki etkisini bilmesi.

3. Allah Subhanehu'ya ulaştıran yolu bilmesi.

4. İnsan ile bu yolu ve bu yolun ulaştırdığı büyük nimetleri bilmesi arasına giren afetleri ve engelleri bilmesi.

5. Nefsini gerçek anlamda bilmesi, onun neye ihtiyacı olduğunu, neyin onu ıslah ettiğini veya ifsat ettiğini bilmesi.

İşte bu beş bilgi ile insan; bilgi gücünü tamamlar. Bilgi ve irade güçlerinin tamamlanması, ancak Allah Subhanehu'nun kulu üzerindeki haklarının gözetilmesiyle, bu hakların ihlas ve doğrulukla, samimiyet ve devamlılıkla, Allah'ın kendisine bağışını görerek yerine getirilmesiyle gerçekleşir.

Bu iki gücün kemale ermesi için O'nun yardımından başka yol yoktur. O'nun, dostlarını sevk ettiği dosdoğru yola kendisini de sevk etmesine insanın zaruri olarak ihtiyacı vardır.[75]

Doğru dinin, nefsin çeşitli güçlerine ilahi bir yardım olduğunu öğrendikten sonra şunu da

[74] Bkz. a.g.e. (sf. 84, 98)
[75] Bkz. El-Fevaid (sf 18,19)

bilmeliyiz ki din aynı zamanda toplum için koruyucu bir zırhtır. Çünkü beşeri hayat ancak üyeleri arasındaki yardımlaşma ile gerçekleşir. Bu yardımlaşma da, ancak ilişkilerini düzenleyen, görevlerini belirleyen ve haklarını garanti altına alan bir düzenle gerçekleşir. Bu düzen de, nefsin onu çiğnemesini engelleyen; düzeni korumaya onu teşvik eden, nefislerdeki heybetini garanti altına alan ve değerlerinin çiğnenmesini önleyen bir hükümrandan yoksun olamaz. Öyleyse bu hükümran nedir? Derim ki: Yeryüzünde; düzenin saygınlığını garanti altına almada, toplumun bütünlüğünü ve toplum düzeninin istikrarını korumada, rahatlık faktörlerini bir araya getirmede ve huzuru sağlamada dindarlık gücüne eşit ya da ona yaklaşan bir başka güç daha yoktur.

Bunun sırrı şudur: İnsan, kendi seçimine bağlı hareketleri ve davranışları ile diğer canlı varlıklardan ayrılır. Bu hareket ve davranışların yönetimini, gözle görülmeyen ve kulakla işitilmeyen bir şey üstlenir ki o da, ruhu arındıran ve organları geliştiren iman inancıdır.

İnsan, doğru ya da yanlış kesinlikle bir inancın yönetimindedir. İnancı düzgün olursa her şeyi düzgün olur. İnancı bozuk olursa her şey bozuk olur.

İnanç ve iman, insan üzerindeki oto-kontroldür ve bu ikisi, insanlığın genelinde görüldüğü gibi iki şekildedir:

-Dış gözetimden ve maddi cezalardan muaf tutulsa bile yüce kişiliklerin ters düşmekten haya edeceği fazilet, insanlık şerefi ve benzeri soyut anlayışlara inanmak

-Allah Subhanehu ve Teâlâ'ya, O'nun gizli düşünceleri gözettiğine, sırları ve gizlenenleri bildiğine inanmak. Şeriat, hükümranlık gücünü O'nun emir ve yasaklarından alır. O'na olan sevgiden veya O'nun korkusundan ya da her ikisi nedeniyle duygular, O'ndan haya ederek tutuşur. Şüphesiz inanmanın bu şekli, insan nefsi üzerinde hükümranlık kurma bakımından daha güçlüdür. Heva ve heves fırtınalarına, duyguların alt üst olmasına karşı en dirençli olanıdır. İnsanların genelinin ve özelinin kalplerine daha hızlı nüfus edendir.

Bu nedenle din, insanlar arasında adalet ve insaf kaidelerine göre ilişkiler kurulmasının en iyi garantisidir ve bu nedenle kaçınılmaz bir toplumsal gereksinimdir. Dinin ümmet içerisinde, kalbin vücuttaki konumu gibi bir konum almasında şaşılacak bir durum yoktur.[76]

Genel olarak din bu konumda ise, bu gün dünyada görülen, dinlerin ve inançların çokluğudur. Her topluluk, kendi dinleriyle sevinmekte ve ona tutunmaktadır. Öyle ise; insan nefsinin ihtiyacı olan şeyi gerçekleştiren doğru din hangisidir? Hak dinin ölçütleri nelerdir?

Hak Dinin Ölçütleri

Her ümmetin mensubu, kendi ümmetinin hak olduğuna inanır. Her dinin mensupları, kendi dinlerinin en mükemmel din ve en doğru yol olduğuna inanır. Tahrif edilmiş dinlere ya da insanlar tarafından konulmuş dinlere mensup kişilere inandıklarının delilini sorduğun zaman, babalarını bir yol üzere bulduklarını ve kendilerinin de onların izini takip ettiğini söyler. Sonra da isnadı sahih olmayan, metin yönünden illetlerden ve kusurlardan uzak olmayan haberler ve hikayeler zikrederler. Kimin söylediği ve kimin yazdığı, ilk kez hangi dilde yazıldığı ve hangi ülkede bulunduğu bilinmeyen, kendilerine miras olarak kalmış kitaplara itimat ederler. Bu kitaplar, oradan-buradan toplanmış ve yüce kabul edilmiştir. Senedi ve metni kontrol eden hiçbir bilimsel inceleme yapılmadan nesilden nesle miras kalmıştır.

Bu meçhul kitaplar, hikayeler ve körü körüne taklit, din ve inanç konusunda delil olamaz. Tahrif edilmiş bütün bu dinler ve insanlar tarafından belirlenmiş inançlar doğru mudur? Hepsinin hak üzere olması imkansızdır. Çünkü hak, çok sayıda değil, birdir. Bütün bu tahrif edilmiş dinlerin ve insanlar tarafından konulan inançların, Allah katından olması ve hak olması imkansızdır. Bunlar

---

[76] Bkz. Ed-Din (sf. 98,102)

birden çok olduğuna ve hak da bir olduğuna göre, hak nerededir? Hak dini batıl dinden ayıracak bir takım ölçütler olmalıdır. Bu ölçütlerin bir dine uyduğunu bulursak onun hak olduğunu biliriz. Bu ölçütler ya da onlardan biri bir dinde eksik olursa, o dinin batıl olduğunu anlarız.

Hak dini ve batıl dini birbirinden ayıracağımız ölçütler şunlardır:

Birincisi: Din, Allah katından olmalıdır. Allah; kullarına tebliğ için meleklerden biri aracılığıyla peygamberlerden birine indirmiş olmalıdır. Çünkü hak din, Allah'ın dinidir. Kıyamet günü, kendilerine indirdiği din üzere yaratılmışları hesaba çekecek ve yargılayacak olan Allah Subhanehu'dur. Allah Teâlâ şöyle buyurur: **(Biz Nuh'a ve ondan sonraki peygamberlere vahyettiğimiz gibi sana da vahyettik. Ve (nitekim) İbrahim'e, İsmail'e, İshak'a, Yakub'a, Esbat'a (torunlara), İsa'ya, Eyyub'a, Yunus'a, Harun'a ve Süleyman'a vahyettik. Davud'a da Zebur'u verdik.)**[77] Ve şöyle buyurur: **(Senden önce hiçbir rasul göndermedik ki ona: "Benden başka ilah yoktur; şu halde bana kulluk edin" diye vahyetmiş olmayalım.)**[78] Buna binaen, herhangi bir şahsın getirdiği ve Allah'a değil de kendine dayandırdığı bir din kesinlikle batıl bir dindir.

İkincisi: İbadette Allah Subhanehu'yu birlemeye, şirki ve şirke götüren yolları haram kılmaya çağırması. Çünkü tevhide davet, bütün nebilerin ve rasullerin davetinin temelidir. Her peygamber kavmine şöyle demiştir: **(Allah'a ibadet edin. Sizin O'ndan başka ilahınız yoktur.)**[79] Bu nedenle şirk içeren ve Allah'dan başka bir peygamberi, bir meleği ya da veliyi O'na ortak koşan bir din; mensupları peygamberlerden birine bağlı olduklarını söyleseler bile batıl bir dindir.

Üçüncüsü: Yalnızca Allah'a ibadet etmek, Allah'ın yoluna davet etmek; şirki, anne-babaya kötülüğü haksız yere cana kıymayı haram kılmak gibi peygamberlerin çağırdığı asıllarla uyuşuyor olmalıdır. Allah Teâlâ şöyle buyurur: **(Senden önce**

---

[77] 4/en-Nisa/163
[78] 21/el-Enbiya/25
[79] 7/el-A'râf/73

hiçbir rasul göndermedik ki ona: "Benden başka ilah yoktur; şu halde bana kulluk edin" diye vahyetmiş olmayalım.)[80] Ve şöyle buyurur: **(De ki: "Gelin, Rabbinizin size neleri haram kıldığını okuyalım: Ona hiçbir şeyi ortak koşmayın. Anaya babaya iyilik edin. Yoksulluk endişesinden dolayı çocuklarınızı öldürmeyin. Çünkü sizinde onlarında rızkını Biz veririz. Kötülüklerin açığına da gizlisine de yaklaşmayın. Hak ile olmadıkça Allah'ın haram kıldığı canı öldürmeyin. İşte (Allah) akıl edersiniz diye size bunları emretti.)**[81] Ve yine şöyle buyurur: **(Senden önce gönderdiğimiz elçilerimize sor! Rahman'dan başka ibadet edilecek ilahlar kılmış mıyız?)**[82]

Dördüncüsü: Bir kısmı diğer bir kısmı ile farklı ve çelişiyor olmamalıdır. Bir şeyi emredip sonra bir başka emirle onu çiğnememelidir. Bir şeyi haram kılıp sonra onun bir benzerini hiçbir neden olmadan mübah kılmamalıdır. Bir şeyi bir gruba helal kılıp diğer bir gruba haram kılmamalıdır. Allah Teâlâ şöyle buyurur: **(Hâlâ onlar Kur'ân'ı gereği gibi düşünmeyecekler mi? Eğer o, Allah'dan başkasından gelseydi elbette içinde birbirini tutmayan birçok şeyler bulurlardı.)**[83]

Beşincisi: Din; insanların dinlerini, ırzlarını, mallarını, canlarını ve nesillerini koruyan unsurlar içermeli; bu beş bütünü koruyan emirler ve yasaklar, kısıtlamalar ve ahlak kuralları belirlemelidir.

Altıncısı: Din, insanlara rahmet olmalıdır. Kendi nefislerine zulmetmeyi ve bir kısmının diğerine zulmetmesini yasaklamalıdır. Bu zulüm gerek hakların çiğnenmesi şeklinde olsun, gerek doğal kaynakları tekeline alma şeklinde olsun, gerekse büyüklerin gençleri saptırması şeklinde olsun durum aynıdır. Allah Teâlâ, Musa aleyhisselam'a indirdiği Tevrat'ın içerdiği rahmeti haber vererek şöyle buyurur: **(Musa'nın öfkesi dinince levhaları aldı. Onlardaki yazıda Rablerinden korkanlar için**

---

[80] 21/el-Enbiya/25
[81] 6/el-En'âm/151
[82] 43/ez-Zuhruf/45
[83] 4/en-Nisa/82

hidayet ve rahmet vardı.)[84] İsa aleyhisselam'ın gönderilişi hakkında şöyle buyurur: **(Biz O'nu insanlar için bir âyet ve bizden bir rahmet kılacağız.)**[85] Salih aleyhisselam'dan bahsederek şöyle buyurur: **((Salih) dedi ki: "Ey kavmim! Eğer ben Rabbimden (verilen) apaçık bir delil üzerinde isem ve O bana kendinden bir rahmet vermişse buna ne dersiniz?)**[86] Ve Allah azze ve celle Kur'an hakkında şöyle buyurur: **(Biz Kur'ân'dan öyle bir şey indiriyoruz ki o, mü'minler için şifa ve rahmettir; zalimlerin ise ancak ziyanını artırır.)**[87]

Yedincisi: Allah'ın şeriatına yöneltmeyi; insana, Allah'ın ondan istediğini işaret etmeyi; nereden geldiğini ve nereye gideceğini haber vermeyi içermelidir. Allah Teâlâ, Tevrat'tan bahsederek şöyle buyurur: **(Şüphesiz Tevrat'ı biz indirdik ki, onda bir hidayet ve nur vardır.)**[88] İncil hakkında şöyle buyurur: **(Biz ona, içinde hidayet ve nur bulunan İncil'i verdik.)**[89] Kur'ân-ı Kerim hakkında ise şöyle buyurur: **(O (Allah), müşrikler hoşlanmasalar da dinini bütün dinlere üstün kılmak için Rasulünü hidayet ve hak din ile gönderendir.)**[90] Hak din; Allah'ın şeriatına yöneltmeyi içeren; her vesveseyi defederek, her soruya cevap vererek ve her sorunu açıklığa kavuşturarak kişiye güvenlik ve huzur sağlayan dindir.

Sekizincisi: Doğruluk, adalet, güvenilirlik, haya, iffet ve cömertlik gibi güzel ahlaka çağırmasıdır. Anne-babaya kötülük etmek, cana kıymak, çirkin söz söylemek, yalan söylemek, zulmetmek, azgınlık yapmak, cimrilik yapmak gibi kötü ahlaktan ve davranışlardan da sakındırmasıdır.

Dokuzuncusu: Kendisine inanana mutluluk sağlamasıdır. Allah Teâlâ şöyle buyurur: **(Tâ-Hâ. Biz Kur'ân'ı sana güçlük çekesin diye**

---

[84] 7/el-A'raf/154
[85] 19/Meryem/21
[86] 11/Hûd/63
[87] 17/el-İsra/82
[88] 5/el-Maide/44
[89] 5/el-Maide/46
[90] 9/et-Tevbe/33

indirmedik.)[91] Bozulmamış fıtrata uygun olmasıdır: **(İnsanın fıtratı Allah'ın yarattığı fıtrattır.)**[92] Doğru akla uygun olmasıdır. Çünkü doğru din, Allah'ın şeriatıdır. Doğru akıl, Allah'ın yarattığıdır. Allah'ın şeriatı ile yarattığının birbirine ters düşmesi imkansızdır.

Onuncusu: Hakka yönlendirmesi ve batıldan sakındırmasıdır. Hidayete yöneltmesi ve sapıklıktan kaçındırmasıdır. İnsanları hiçbir eğriliği olmayan dosdoğru bir yola çağırmasıdır. Allah Teâlâ; cinlerin Kur'ân'ı işittikleri zaman birbirlerine söylediklerini haber vererek şöyle buyurur: **(Ey kavmimiz dediler, doğrusu biz Musa'dan sonra indirilen, kendinden öncekini doğrulayan, hakka ve doğru yola ileten bir kitap dinledik.)**[93] Onları, mutsuzluklarına yol açacak şeylere çağırmamalıdır. Allah Teâlâ şöyle buyurur: **(Tâ-Hâ. Biz Kur'ân'ı sana güçlük çekesin diye indirmedik.)**[94] Helak olmalarına neden olacak şeyi emretmemelidir. Allah Teâlâ şöyle buyurur: **(Kendinizi öldürmeyin. Muhakkak ki Allah, size çok rahmet edendir.)**[95] Mensuplarını; ırk, renk ve kabile esasına göre ayırt etmemelidir. Allah Teâlâ şöyle buyurur: **(Ey insanlar! Doğrusu biz sizi bir erkekle bir dişiden yarattık. Ve birbirinizle tanışmanız için sizi kavimlere ve kabilelere ayırdık. Muhakkak ki Allah yanında en değerli olanınız, O'ndan en çok korkanınızdır. Şüphesiz Allah bilendir, her şeyden haberdardır.)**[96] Hak dinde dikkate alınan üstünlük ölçüsü, Allah'dan hakkıyla korkmaktır.

Hak dini batıl dinden ayıran ölçütleri sunduktan ve Kur'ân-ı Kerim'de gelen bu ölçütlerin Allah katından gönderilen sadık peygamberlerin hepsi için geçerli olduğuna işaret eden delilleri tanık olarak getirdikten sonra dinlerin kısımlarını sunmamız uygun olacaktır.

---

[91] 20/Tâ-Hâ/1-2
[92] 30/er-Rum/30
[93] 46/el-Ahkaf/30
[94] 20/Tâ-Hâ/1-2
[95] 4/en-Nisa/29
[96] 49/el-Hucurat/13

Dinlerin Kısımları

İnsanlık, dinlerine göre iki gruba ayrılır:

Yahudiler, Hıristiyanlar ve Müslümanlar gibi bir kısmın Allah katından indirilmiş kitabı vardır. Yahudiler ve Hıristiyanlar kitaplarında gelen ile amel etmedikleri için, insanları Allah'ın dışında rabler edindikleri için ve aradan uzun süre geçtiği için; Allah'ın, peygamberlerine indirdiği kitaplar kaybolmuştur. Din adamları onlar için Allah katından olduğunu öne sürdükleri bir takım kitaplar yazmıştır. Oysa onlar Allah katından değildir. Gerçekte onlar; yalancı insanların haksız yere sahiplendiği ve aşırı gidenlerin saptırdığı kitaplardır.

Müslümanların kitabı Kur'ân-ı Kerim'e gelince; o, zaman bakımından ilahi kitapların en sonuncusudur. Güvenilirlik açısından en sağlamıdır. O'nu korumayı Allah üstlenmiş ve bunu insanlara bırakmamıştır. Allah Teâlâ şöyle buyurur: **(Kur'ân'ı kesinlikle biz indirdik; elbette onu yine biz koruyacağız.)**[97] Kalplerde ve satırlarda korunmuştur. Çünkü O, Allah'ın bu insanlığa hidayet garanti ettiği en son kitaptır. O'nu, Kıyamet kopuncaya kadar üzerlerine hüccet kılmıştır. Onun için ebedilik yazmış; her zaman O'nun sınırlarını ve harflerini uygulayan, şeriatıyla amel eden ve O'na iman eden insanlar hazırlamıştır.

İleriki bir bölümde bu kitapla ilgili daha geniş açıklama gelecektir.

Bir kısmın ise Allah katından indirilmiş kitapları yoktur. Hindular, Mecusiler, Budistler, Konfüçyüs'e inananlar ve Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'in peygamber olarak gönderilmesinden önceki Araplar gibilerinin elinde inançlarının kurucusuna nispet edilen ve kendilerine miras kalmış kitapları vardır.

Her bir ümmetin dünyevi işlerini görecek ölçülerde bilgisi ve ameli vardır. Bu, Allah'ın her insana, hatta her hayvana verdiği genel yönlendirmelerdir. Hayvan, kendisine yarayacak yiyeceği ve içeceği edinmeye ve zarar verecek şeyleri defetmeye yönlendirilmiştir. Allah onda, ilkine

[97] 15/el-Hicr/9

karşı sevgi ve ikincisine karşı tiksinti yaratmıştır. Allah Teâla şöyle buyurur: **(O en yüce Rabbinin ismini tesbih et! O ki yaratıp düzenleyendir! O ki takdir edip yol gösterendir.)**[98] Musa aleyhisselam Firavun'a şöyle der: **(Bizim Rabbimiz, her şeye hilkatini veren, sonra da doğru yolu gösterendir.)**[99] İbrahim aleyhisselam şöyle der: **(Beni yaratan ve bana doğru yolu gösteren O'dur.)**[100]

En ufak bir görüşe ve düşünceye sahip her akıllının bildiği bir şey var ki, din ehli yararlı ilimlerde ve salih amellerde din ehli olmayanlardan daha eksiksizdir. Müslümanların dışındaki din ehlinden olanların sahip olduğu her hayrın, Müslümanlar daha mükemmeline sahiptir. Din ehlinden olan insanlar, başkalarında olmayan şeylere sahiptir. Çünkü ilimler ve ameller iki türlüdür.

Birinci tür; akıl ile elde edilir. Matematik, tıp ve üretim gibi. Bu işler başkalarında olduğu gibi din ehlinde de vardır. Hatta onlar bu konuda daha mükemmeldir. Sadece akılla bilinemeyen ilahi ve dini ilimler ise din ehline hastır. Bunlardan bir kısmına akılla delil getirilebilir. Rasuller, insanlara bu konudaki akli delilleri göstermiş ve onları yönlendirmiştir. Bunlar, akli ve şer'i delillerdir.

İkinci tür ise; ancak rasullerin haber vermesiyle bilinir. Bunu akıl yoluyla elde etmenin imkanı yoktur. Allah hakkındaki, isimleri ve sıfatları hakkındaki; ahirette, itaat edene verilecek nimetler ve isyan edene verilecek azap hakkındaki, Allah'ın şeriatı hakkındaki haberler, ümmetleri ile beraber geçmiş peygamberler ve benzeri haberler bu türdendir.[101]

Mevcut Dinlerin Durumu

---

[98] 87/el-A'lâ/1-3

[99] 20/Tâ-Hâ/50

[100] 26/eş-Şuara/78, Bkz. El-Cevâbu's Sahih limen Beddele Dine'l Mesih (4/97)

[101] Bkz. Mecmûu'l Fetâvâ / Şeyhulislam İbni Teymiyye (4/210-211)

Büyük dinler, onların eski kitapları ve geçmişteki kuralları, boş şeylerle uğraşanların hedef tahtası haline gelmiştir. Münafıkların ve gerçeği çarpıtanların oyuncağı olmuştur. Kanlı olaylara ve büyük sorunlara hedef olmuştur. Sonuçta ruhunu ve kimliğini kaybetmiştir. Şayet ilk mensupları ve gönderilen peygamberleri yeniden diriltilse, onları kabul etmez ve önemsemez.

Yahudilik• bugün ruhsuz görenekler ve birtakım dini adetler haline gelmiştir. Bunu da göz önüne almazsak; Yahudilik, belirli bir kavme ve ırka has soydan gelen bir dindir. Dünya için mesaj taşımaz. Milletlere bir çağrısı ve insanlığa bir rahmeti yoktur. Bu din; geçmişte dinler ve milletler arasında bir şiarı olan temel inancında bozulmaya uğramıştır. Oysa onun asıl inancında şerefinin sırrı bulunmaktaydı. O inanç, İbrahim aleyhisselam'ın ve Yakup aleyhisselam'ın, oğullarına vasiyet ettiği tevhit inancıdır. Yahudiler, komşu oldukları ve sultası altında yaşadıkları milletlerin bozuk inançlarından bir çoğunu; onların cahili ve putperest adet ve geleneklerinin bir çoğunu alıntılamıştır. Bunu, Yahudilerin insaflı tarihçileri de kabullenmektedir. Yahudi Ansiklopedisi'nde şu zikredilir:

"Peygamberlerin, putlara ibadete olan kızgınlığı ve öfkesi; putlara ve ilahlara tapmanın İsrailoğulları'nın nefislerine iyice işlediğine, şirk ve hurafe olan inançları kabullendiklerine delalet eder. Putperestlikte, Yahudilere has bir çekicilik bulunduğuna Talmut da şehadet eder."[102]

Yahudilerin kutsamada aşırı gittikleri ve Tevrat'a üstün tuttukları Babil Talmut'u[103] miladi altıncı yüzyılda Yahudiler arasında dolaşmakta idi. İçerisinde dolup taşan akılsızlık ve saçmalık örnekleri, Allah'a karşı cüretkarlık, gerçeklerle alay

---

• Daha geniş bilgi için bkz. "İfhâmu'l Yehûd" / Samuel bin Yahya el-Mağribi. Yazar, Yahudiliği terkedip Müslümanlığı seçmiştir.

[102] Jewish Encyclpaedia Vol. XLL (P.7) XLL. P. 568-69

[103] Talmut kelimesi, Yahudi dinini ve âdâplarını öğreten kitap anlamındadır. Talmut, çeşitli çağlardaki Yahudi alimlerinin "El-Mişna/Eş-Şeria" kitabına yazdıkları haşiyelerden ve şerhlerden oluşmaktadır.

etme, din ve akıl ile oynama; o çağdaki Yahudi toplumunun içine düşüğü akıl çöküntüsüne ve dini algılama bozukluğuna işaret eder.[104]

Hıristiyanlığa• gelince; aşırıların çarpıtmasına, cahillerin yanlış yorumuna ve sonradan Hıristiyan olan Romalıların putperestliğine uğramıştır.[105] İlk çağından itibaren bütün bunlar bir yığın oluşturmuş; Mesih'in yüce öğretileri onun altına gömülmüştür. Tevhid nuru ve Allah'a ibadette ihlas, bu yoğun kümelerin altına gizlenmiştir.

Hıristiyan bir yazar, teslis inancının miladi dördüncü yüzyılın sonlarından itibaren Hıristiyan topluma ne derece işlediğini anlatarak şöyle der: "Bir ilahın, üç özün birleşmesinden oluştuğu inancının, Hıristiyan dünyasının yaşantısındaki ve düşüncesindeki nüfuzu dördüncü yüzyılın son çeyreğinden itibarendir ve Hıristiyan dünyasının her köşesinde resmi inanç olarak devam ede gelmiştir. Teslis inancının gelişimi ve sırrı üzerindeki perde ancak miladi on dokuzuncu yüzyılın ikinci yarısında kaldırılmıştır."[106]

Hıristiyan bir tarihçi ise "Çağdaş ilmin ışığında Hıristiyanlığın tarihi" isimli kitabında putperestliğin, Hıristiyan toplumda (çeşitli renklerde ve görüntülerde) ortaya çıkışını; Hıristiyanların şirke gark olmuş dinlerden ve milletlerden sloganları ve adetleri, bayramları ve putperest kahramanları taklit, beğeni ya da cahillik nedeniyle alıntılamadaki maharetlerini anlatır ve şöyle der: "Putperestlik bitti fakat tamamen yok olmadı. Bilakis nefislerin içine işledi ve orada Hıristiyanlık adıyla ve onun örtüsü

---

[104] Daha çok ayrıntı için bkz. "El-Yehûd alâ Hasebi't Telmûd" / Dr. Rohlange, Fransızca'dan Arapça'ya çevrilmiştir. "El-Kenzu'l Marsûd fi Kavâidi't Telmûd" / Yusuf Hanna Nasrullah

• Daha geniş bilgi için bkz. "El-Cevâbu's Sahih limen Beddele Dine'l Mesih" / Şeyhulislam İbni Teymiyye, "İzhâru'l Hakk" / Rahmetullah bin Halil El-Hindi, "Tuhfetu'l Erîb fi'r Reddi alâ Ubbâdi's Salîb" / Abdullah Et-Tercüman. Hıristiyanlığı terk ederek İslam'ı seçmiştir.

[105] Avrupalı meşhur yazar Draper'in "Es-Sıraa' beyne'd Dîni ve'l İlim" isimli eserine (sf. 40-41) bak.

[106] Dâiratu'l Meârifi'l Katolikiyye el-Cedide'nin özeti, Mukaddes Teslis Makalesi (14/295)

altında her şey devam etti. İlahlarından ve kahramanlarından ayrılan ve onları bırakanlar şehitlerinden birini aldılar ve onu ilahların sıfatları ile adlandırdılar. Sonra onun heykelini yaptılar. Ve böylece şirk ve putlara tapma o yerli şehitlere geçmiş oldu. Bu çağ bittiğinde Hıristiyanlar arasında şehitlere ve velilere ibadet yayılmış ve yeni bir inanç oluşmuştu. Bu inanca göre veliler, ilahlık sıfatlarını taşıyordu. Veliler ve azizler, Allah ile insan arasında orta bir yaratık halini almıştı. Putperestlik bayramlarının isimleri, yeni isimlerle değiştirildi. Miladi 400. yılda eski güneş bayramı Mesih'in doğum bayramına dönüştürüldü."[107]

Mecusiler ise eskiden beri tabiat unsurlarına ibadetle tanınmıştır. Son olarak kendilerini tabiat unsurlarının en büyüğü olan ateşe ibadet etmeye verdiler. Ateş için tapınaklar ve mabetler yaptılar. Ülkenin her yanında enine boyuna ateş evleri yayıldı. Ateşe tapmanın ve güneşi kutsamanın dışındaki bütün inançlar ve dinler giderek yok oldu. Din onlar için belli mekanlarda yaptıkları dini ayinler ve görenekler haline geldi.[108]

"Sasaniler zamanında İran" kitabının Danimarkalı yazarı Arthur Kristensen, dini başkanları ve görevlerini anlatarak şöyle der:

"Bu görevlilerin günde dört kez güneşe ibadet etmeleri vacip idi. Aya, ateşe ve suya ibadet etmek de buna ilave edildi. Ateşi söndürmemekle ateşi ve suyu birbirine değdirmemekle ve madeni paslandırmamakla emrolunmuşlardı. Çünkü madenler onlar için kutsaldı."[109]

Her çağda çift tanrı inancına inandılar. Bu onların şiarı oldu. İki ilaha inandılar. Birincisi "Ehurmizda" ya da "Yezdan" olarak adlandırdıkları ışık veya iyilik ilahı; ikincisi ise "Ehraman" dedikleri karanlık veya kötülük ilahı. İnançlarına göre bu ikisi

---

[107] Rev. Jamecs Houstion Baxter in the History of Christionity in the Light of Modern Knowledge Glasgow, 1929, P. 407.

[108] Bkz. "İran fi Afdi's Sasaniyyin" / Kopenhang Üniversitesi Doğu Dilleri Öğretim Görevlisi ve İran Tarihi Uzmanı Prof. Arthur Kristensen, "Tarihu İran" / Şahin Makareus El-Mecusi

[109] İran fi Ahdi's Sasaniyyin (sf. 155)

arasındaki çekişme ve savaş hala devam etmektedir.[110]

Hindistan'da ve Orta Asya'da yaygın olan Budizm'e gelince, gittiği her yere putları da beraberinde götüren putperest bir dindir. Bulunduğu her yerde tapınaklar yapar ve "Buda" heykelleri diker.[111]

Hindistanlıların dini "Brahmanizm" ise, ilahlarının ve tanrılarının çokluğuyla şöhret bulmuştur. Miladi altıncı yüzyılda putperestlik doruğa ulaşmış, o yüzyılda ilahların sayısı 330 milyonu bulmuştur.[112] Her çekici ve ürkütücü şey, her faydalı şey ibadet edilen bir ilah haline gelmiştir. Bu dönemde heykel yontma sanatı ilerlemiş; ince bir işçilik olmuştur. Hindu yazar C. V. Vidya, "Orta Hindistan Tarihi" isimli kitabında Arap yarımadasında İslam'ın ortaya çıkışının hemen ardındaki dönem olan Kral Haraş (606-648 miladi) dönemini anlatarak şöyle der:

"Hinduizm ve Budizm tamamen aynı bir putperestlikti. Belki de Budizm, putperestlikte Hinduizm'i geride bırakmıştı. Bu dinin, yani Budizm'in başlangıcı, ilahı inkar etmekti. Fakat zamanla Buda'yı en büyük ilah kabul etti. Sonra ona "Bodhistava" gibi ilahlar ekledi. Putperestlik, Hindistan'da doruğa ulaştı. Öyle ki, bazı doğu dillerinde "Buda" kelimesi put kelimesiyle eşdeğer oldu.

Şüphesiz, putperestlik bütün dünyada yaygındı. Atlas Okyanusu'ndan Pasifik Okyanusu'na kadar bütün dünya putperestliğe gark olmuştu. Hıristiyanlık ve semavi dinler, Budizm; putları ululamada ve kutsamada sanki birbirleriyle

---

110 a.g.e. Bâbu'd Dini'z Zerdüşti Diyanetu'l Hukumeti (sf.183-233)

111 Bkz. "El-Hindu'l Kadime" / Haydarabat Üniversitesi Hint Uygarlığı Tarihi Öğretim Görevlisi Aishura Toba, "İktişafu'l Hind; The Discovery of India" / Hindistan eski Başbakanlarından Cevahir Lâl Nehru (sf. 201-202)

112 Bkz. "El-Hindu'l Kadime" / R. Dit, (3/276), "El-Hindukiyye Es-Saaide" / L. S. S. O. Malley (sf. 6-7)

yarışıyordu. Bir kulvarda yarışan yarış atları gibiydi."[113]

Bir başka Hindu yazar ise "Mevcut Hinduizm" adını verdiği kitabında şöyle der: "İlah yapımı operasyonu bu noktada son bulmadı. Tarihin değişik dönemlerinde bu ilah meclisine çok sayıda küçük ilahlar katılmaya devam etti ve sonuçta sayılamayacak kadar büyük bir topluluk oluştu."[114]

Dinlerin durumu böyle... Büyük hükümetler çıkaran, bir çok ilmin yaygın olduğu; uygarlığın, üretimin ve edebiyatın beşiği olan medeni ülkelere gelince, bu ülkelerde dinler tamamen bozuldu, asaletini ve kuvvetini kaybetti. Islahatçılar kayboldu, doğruyu öğreten insanlar yok oldu. Dinsizlik açıkça kendini gösterdi ve kötülük çoğaldı. Ölçüler değişti. Bu ülkelerde insanlar kendini önemsemedi ve bu nedenle intiharlar çoğaldı. Ailevi bağlar parçalandı. Toplumsal ilişkiler koptu. Psikologların muayenehaneleri hastalarla dolup taştı, büyü pazarları kuruldu, ruhunu doyurmak, kendini mutlu etmek ve gönül huzuru bulmak için bu ülkelerde insan her türlü eğlenceyi denedi ve her yeni akıma tabi oldu...

Bu eğlenceler, inançlar ve görüşler bunu gerçekleştirmede başarılı olamadı. Yaratıcısı ile bağ kurup O'na, razı olduğu ve peygamberlerine emrettiği şekilde ibadet edene kadar da bu mutsuzlukta ve ruhi bunalımda kalmaya devam edecektir. Allah Teâlâ, rabbinden yüz çeviren ve başkasının yoluna koyulanın halini açıklayarak şöyle buyurur: **(Kim de beni anmaktan yüz çevirirse şüphesiz onun sıkıntılı bir hayatı olacak ve biz onu, kıyamet günü kör olarak haşredeceğiz.)**[115] Allah Subhanehu ve Teâlâ mü'minlerin güvenliklerini ve bu dünyadaki mutluluklarını haber vererek şöyle buyurur: **(İnanıp da imanlarına herhangi bir haksızlık bulaştırmayanlar var ya, işte güven onlarındır ve onlar doğru yolu bulanlardır.)**[116] Ve

---

[113] C. V. Vidya: History of Mediaval Hindu Vol I (Poone 1921)

[114] Bkz. "Es-Siyretu'n Nebeviyye" / Ebu'l Hasen En-Nedvi (sf. 19-28)

[115] 20/Tâ-Hâ/124

[116] 6/el-En'am/82

şöyle buyurur: **(Mutlu olanlara gelince, onlar da cennettedirler. Rabbinin dilediği hariç, gökler ve yer durdukça onlar da orada ebedi kalacaklardır. Bu bitmez, tükenmez bir lütuftur.)**[117]

İslam'ın dışındaki bu dinlere daha önce belirttiğimiz hak dinin ölçütlerini uygulayacak olursak –bu kısa sunudan da açıkça anlaşılacağı gibi- o unsurların çoğunu kaybettiklerini görürüz.

Bu dinlerin kaybettikleri en büyük unsur, Allah'ı birlemektir. Bu dinlerin mensupları, Allah'a başka ilahları ortak koşmuşlardır. Ayrıca bu bozulmuş dinler insanlara, zaman ve mekana uygun; insanların dinlerini, ırzlarını, nesillerini, mallarını ve kanlarını koruyan bir şeriat sunmaz. Onları, Allah'ın emrettiği şeriata yönlendirmez. İçindeki çelişki ve tezatlar nedeniyle mensuplarına huzur ve mutluluk vermez.

İslam'a gelince onun; Allah'ın, kendisi ve insanlık için seçtiği kalıcı hak dinin olduğu ileriki bölümlerde açıklanacaktır.

Bu bölümün ardından nübüvvetin hakikatini ve nübüvvetin delillerini, insanların ona olan ihtiyacını tanıtmamız; peygamberlerin davetinin asıllarını, son ve ebedi çağrının hakikatini açıklamamız uygun olacaktır.

Peygamberlik Gerçeği

İnsanın bu dünyada bilmesi gereken en büyük şey onu yoktan vareden ve üzerine nimetler yağdıran Rabbini tanımaktır. Allah'ın mahlukatı yaratmasındaki en büyük gaye yalnızca O'na ibadet etmeleridir.

Fakat insan Rabbini gerçek anlamda nasıl tanır? Haklarını ve ödevlerini, Rabbine ne şekilde ibadet edeceğini nasıl bilir? İnsan; hayatın inişinde ve çıkışında kendisine yardım eden, hastalığın tedavisinde, ilaç temininde, mesken bina etmede ve benzeri işlerde işini gören birini bulur. Fakat diğer insanlar arasında ona Rabbini tanıtacak ve Rabbine nasıl ibadet edeceğini açıklayacak birini bulamaz.

[117] 11/Hûd/108

Çünkü akıllar, Allah'ın onlardan dilediğini tek başlarına bilemezler. İnsan aklı, kendisi gibi bir beşerin dilediğini dahi, o dileğini haber vermeden bilemezken, Allah'ın dilediğini nasıl bilir? Bu görev; Allah'ın mesajını tebliğ için seçtiği rasuller ve nebilerle sınırlıdır. Onlardan sonra gelen ve hidayet üzere olan peygamberlerin mirasçıları imamlarla sınırlıdır. Bu imamlar, peygamberlerin metotlarını taşırlar ve onların izinden yürürler. Onların adına, mesajlarını iletirler. Çünkü insanların, doğrudan Allah'dan bilgi alması mümkün değildir. Onlar buna güç yetiremezler. Allah Teâlâ şöyle buyurur: **(Allah bir insanla ancak vahiy yoluyla veya perde arkasından konuşur, yahut bir elçi gönderip izniyle ona dilediğini vahyeder. O yücedir, hakimdir.)**[118] Mutlaka Allah'dan şeriatını kullarına iletecek bir aracı ve elçi olmalıdır. Bu elçiler ve aracılar, rasuller ve nebilerdir. Melek, Allah'ın mesajını peygambere taşır. Peygamber de onu insanlara iletir. Melek, mesajları doğrudan insanlara taşımaz. Çünkü melekler alemi, yapı bakımından insanlar aleminden farklıdır. Allah Teâlâ şöyle buyurur: **(Allah meleklerden de, insanlardan da elçiler seçer. Şüphesiz Allah işitendir, görendir.)**[119]

Allah'ın hikmeti; onunla konuşabilmeleri ve karşı karşıya gelebilmeleri nedeniyle onu iyice anlamaları için elçinin, kendilerine elçi gönderilenlerin cinsinden olmasını gerektirmiştir. Şayet elçi meleklerden gönderilmiş olsaydı, onunla karşı karşıya gelemez ve ondan hiçbir şey alamazlardı.[120] Allah Teâlâ şöyle buyurur: **("Muhammed'e bir melek indirilseydi ya!" dediler. Eğer biz öyle bir melek indirseydik elbette iş bitirilmiş olur, artık kendilerine göz bile açtırılmazdı. Eğer peygamberi bir melek kılsaydık muhakkak ki onu insan suretine sokar, onları yine düşmekte oldukları kuşkuya düşürürdük.)**[121] Ve şöyle buyurur: **((Rasulüm!)**

---

118 42/eş-Şûrâ/51
119 22/el-Hac/75
120 Tefsiru'l Kur'ani'l Azim / Ebu'l Fidâ İsmail bin Kesir El-Kureşi (3/64)
121 6/el-En'âm/8-9

Senden önce gönderdiğimiz bütün peygamberlerde hiç şüphesiz yemek yerler, çarşılarda dolaşırlardı.)[122] Ve devamında şöyle buyurur: **(Bizimle karşılaşmayı ummayanlar: Bize ya melekler indirilmeliydi ya da Rabbimizi görmeliydik, dediler. Andolsun ki onlar kendileri hakkında kibre kapılmışlar ve azgınlıkta pek ileri gitmişlerdir.)**[123] Allah Teâlâ şöyle buyurur: **(Senden önce de, kendilerine vahyettiğimiz kişilerden başkasını peygamber olarak göndermedik.)**[124] Ve şöyle buyurur: **((Allah'ın emirlerini) onlara iyice açıklasın diye her peygamberi yalnız kendi kavminin diliyle gönderdik.)**[125]

Bu rasuller ve nebiler; akıl mükemmelliği, fıtrat düzgünlüğü, sözde ve davranışta doğruluk, kendisine verileni iletmede güvenilirlik, insan yaşantısını kirletecek şeylerden korunmuş olma, göze itici gelen ve sağlıklı zevklerin hoşlanmayacağı bedensel kusurlardan uzak olma niteliklerine sahiptir.[126] Allah onların nefislerini ve ahlaklarını arındırmıştır. Onlar, yaratılış bakımından insanların en mükemmelidir. Nefis bakımından en arınmışıdır. Cömertlik bakımından en üstünüdür. Allah onlarda, güzel ahlakı ve iyi huyları bir araya toplamıştır. Yumuşak huyluluğu, ilmi, hoşgörüyü, cömertliği, cesareti ve adaleti onlarda toplamıştır. Böylece bu huylarla, kavimleri arasında diğer insanlardan ayrılırlar. İşte Salih aleyhisselam'ın kavmi... Allah Teâlâ'nın bildirdiğine göre Salih aleyhisselam'a şöyle derler: **(Dediler ki: Ey Salih! Sen bundan önce içimizde ümit beslenen birisiydin. (Şimdi) babalarımızın taptıklarına tapmaktan bizi engelliyor musun?)**[127] Şuayb aleyhisselam'ın kavmi ise Şuayb aleyhisselam'a şöyle der: **(Dediler ki: Ey Şuayb! Babalarımızın taptıklarını, yahut mallarımız hususunda dilediğimizi yapmayı terk etmemizi sana namazın mı emrediyor? Oysa sen**

---

[122] 25/el-Furkan/20
[123] 25/el-Furkan/21
[124] 16/en-Nahl/43
[125] 14/İbrahim/4
[126] Bkz. "Levâmiu'l Envâr El-Behiyye" (2/265), "El-İslam" / Ahmed Çelebi (sf. 114)
[127] 11/Hûd/62

yumuşak huylu ve çok akıllısın!)[128] Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem, kendisine peygamberlik inmeden önce kavmi arasında "el-Emin/Güvenilir" lakabıyla meşhur olmuştur. Rabbi celle ve alâ da O'nu şöyle nitelendirir: **(Muhakkak ki sen yüksek bir ahlak üzeresin.)**[129] Onlar, Allah'ın yarattıkları arasından seçtikleridir. Allah onları, mesajını taşımak ve emniyeti ilerletmek üzere seçmiş ve tercih etmiştir. Allah Teâlâ şöyle buyurur: **(Allah peygamberliğini kime vereceğini daha iyi bilir.)**[130] Ve şöyle buyurur: **(Gerçekten Allah, Adem'i, Nuh'u, İbrahim ve İmran'ın ailesini seçip alemlere üstün kıldı.)**[131]

Bu rasuller ve nebiler, Allah'ın onları vasıflandırdığı üstün niteliklere ve tanındıkları yüce sıfatlara rağmen yine de insandırlar. Diğer insanların başına gelen onların da başına gelir. Onlar da acıkırlar, hastalanırlar, uyurlar, yemek yerler, evlenirler ve ölürler. Allah Teâlâ şöyle buyurur: **(Muhakkak sen de öleceksin, hiç şüphesiz onlar da öleceklerdir.)**[132] Ve şöyle buyurur: **(Andolsun ki Biz senden önce peygamberler göndermiş, onlara da eşler ve evlatlar vermişizdir.)**[133] Daha da ötesi zulme uğrayıp öldürülebilir, ülkelerinden çıkarılabilirler. Allah Teâlâ şöyle buyurur: **(Hani o kafirler seni tutup bağlamak yahut öldürmek yahut seni çıkarmak için sana tuzak kuruyorlardı. Onlar bu tuzağı kurarlarken Allah da bunun karşılığında kendilerine tuzak kuruyordu. Allah, tuzak kuranlara karşılık verenlerin en hayırlısıdır.)**[134] Fakat dünyada ve ahirette sonuç ve zafer onlarındır: **(Allah, (dinine) yardım edene elbette yardım eder.)**[135] Allah Subhanehu şöyle buyurur: **(Allah: "Andolsun ki ben ve peygamberlerim mutlaka**

[128] 11/Hûd/87
[129] 68/el-Kalem/4
[130] 6/el-En'am/124
[131] 3/Âl-i İmran/33
[132] 39/ez-Zümer/30
[133] 13/er-Ra'd/38
[134] 8/el-Enfal/30
[135] 22/el-Hac/40

galip geleceğiz" diye yazmıştır. Şüphesiz Allah güçlüdür, galiptir.)[136]

Peygamberliğin Alametleri

Peygamberlik, ilimlerin en şereflisini öğrenmenin, amellerin en değerlisini ve yücesini yerine getirmenin aracı olduğu için Allah Subhanehu, rahmeti gereği o peygambere işaret eden, insanların onları tanımasını sağlayan alametler yaratmıştır. Gerçekte her bir çağrı öne sürenin üzerinde, doğru söylüyorsa doğruluğunu belirten, yalancı ise yalanını ortaya çıkaran durumlar ve belirtiler görülür. Peygamberliğin alametleri çoktur. Bunlardan bazıları şu şekildedir:

1. Peygamberin, yalnızca Allah'a ibadet etmeye ve O'nun dışındakilere ibadeti terk etmeye çağırmasıdır. Çünkü bu Allah'ın mahlukatı yaratışındaki gayedir.

2. İnsanları kendisine iman etmeye ve Onu doğrulamaya, onunla gönderilenlerle amel etmeye çağırmasıdır. Allah, peygamberi Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'e şöyle demesini emreder: **(De ki: "Ey insanlar! Ben Allah'ın size, hepinize gönderdiği peygamberiyim.")**[137]

3. Allah'ın onu, çeşitli peygamberlik delilleriyle desteklemesidir. Peygamberin getirdiği mucizeler bu delillerdendir. Kavmi onun mucizelerini reddedemez ve bir benzerini de getiremez. Musa aleyhisselam'ın asayı yılana dönüştürdüğündeki mucizesi, İsa aleyhisselam'ın –Allah'ın izniyle- doğuştan körü ve alacalıyı iyileştirdiği zamanki mucizesi, Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'in okuma-yazma bilmeyen ümmi bir insan olmasına rağmen getirdiği Kur'an-ı Kerim mucizesi ve peygamberlerin diğer mucizeleri bunlardandır. Bu delillerden biri de, nebilerin ve rasullerin getirdiği apaçık gerçektir. Muhalifleri onu çürütemez ve inkar edemez. Bilakis o muhalifler bile, peygamberlerin getirdiğinin inkar edilmeyecek bir gerçek olduğunu bilir.

[136] 58/el-Mücadele/21
[137] 7/el-A'raf/158

Allah'ın yalnızca peygamberlere has kıldığı hal olgunluğu, güzel nitelikler, değerli özellikler ve huylar da bu delillerdendir.

Yine; Allah'ın, muhaliflerine karşı onlara yardım etmesi, çağırdıkları şeyi üstün kılması bu delillerdendir.

4. Çağrısının asıllarda, rasullerin ve nebilerin kendisine çağırdığı asıllarla uyuşuyor olmasıdır.[138]

5. Kendisine ibadete ve ibadet olan bir şeyi onun için yapmaya çağırmamasıdır. Kabilesini ve grubunu yüceltmeye çağırmamasıdır. Allah; peygamberi Muhammed'e, insanlara şöyle söylemesini emreder: **(De ki: "Ben size yanımda Allah'ın hazineleri vardır, demiyorum. Ben gaybı da bilmem. Size şüphesiz ben bir meleğim de demiyorum. Ben ancak bana vahyolunana uyarım.")**[139]

6. İnsanlardan, çağrısına karşılık dünyalık bir çıkar talep etmemesidir. Allah Teâlâ, peygamberleri Nuh, Hud, Salih, Lut ve Şuayb (Allah'ın selamı onların üzerine olsun) hakkında haber vererek, kavimlerine şöyle söylediklerini bildirir: **("Ben sizden bunun için herhangi bir ücret de istemiyorum. Benim mükafatım ancak alemlerin Rabbine aittir.")**[140] Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem de kavmine şöyle dedi: **(De ki: "Buna karşılık sizden hiçbir ücret istemiyorum ve ben kendiliğinden bir şeyler uyduranlardan da değilim.")**[141]

Niteliklerinden ve peygamberliklerinin delillerinden bir bölüm zikrettiğim bu rasuller ve nebiler çoktur. Allah Teâlâ şöyle buyurur: **(Andolsun ki Biz her ümmete: "Allah'a ibadet edin, tağuttan kaçının" diye bir peygamber göndermişizdir.)**[142] İnsanlık onlarla mutluluğu bulmuştur. Tarih, onların haberleriyle doludur. Dinlerinin kuralları, nesilden nesle nakledilmiştir ve bu kurallar, hak ve adalettir. Yine Nuh kavminin

---

[138] Bkz. Mecmûu'l Fetâvâ / Şeyhulislam İbni Teymiyye (4/212-213)
[139] 6/el-En'âm/50
[140] 26/eş-Şuara/109, 127, 145, 164, 180
[141] 39/Sâd/86
[142] 16/en-Nahl/36

tufanla yok olması, Firavun'un suda boğulması, Lût kavminin başına gelen azap, Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'in düşmanları karşısındaki zaferi ve dininin yayılması gibi Allah'ın onlara yardımı ve düşmanlarını helak etmesi de nesilden nesle aktarılmıştır.

Bunu bilen; onların iyilik ve hidayet getirdiğini, insanları kendilerine fayda veren şeylere yönelttiğini ve zarar veren şeylerden sakındırdığını kesin olarak bilir. Onların ilki Nuh aleyhisselam ve sonuncusu Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'dir.

İnsanların Peygamberlere İhtiyacı

Peygamberler, Allah'ın kullarına gönderdiği elçilerdir. Onlara, Allah'ın emirlerini iletirler. O'nun emirlerine itaat etmeleri durumunda Allah'ın onlar için hazırladığı nimetleri müjdelerler. O'nun yasaklarına uymazlarsa uğrayacakları kalıcı azaptan sakındırırlar. Onlara geçmiş ümmetlerin haberlerini, Rablerinin emrine karşı gelmeleri nedeniyle dünyada başlarına gelen azap ve cezayı anlatırlar. Bu emirleri ve yasakları, akılların tek başına bilmesi mümkün değildir. Bu nedenle Allah; insana değer vererek, onları şereflendirerek ve onların çıkarlarını koruyarak kurallar belirlemiş, emirler ve yasaklar koymuştur.

Çünkü insanlar, şehvetlerinin peşine takılıp haramları çiğneyebilir. İnsanlara saldırıp haklarını ellerinden alabilirler. Allah'ın onların arasına zaman zaman elçiler göndermesi derin hikmetindendir. Onlara Allah'ın emirlerini hatırlatırlar. O'na isyan etmekten sakındırırlar. Onlara öğüt verirler ve geçmiştekilerin haberlerini bildirirler. Şüphesiz; şaşırtıcı haberler kulaklara gelince ve ilginç düşünceler zihinleri uyandırınca akıllar bundan yararlanır. Bilgisi artar ve anlayışı düzelir. Çok dinleyen insanın hatırası çok olur. Hatırası çok olanın düşüncesi çok olur. Düşüncesi çok olanın bilgisi çok olur. Peygamberlerin gönderilmesinden

başka bir yol ve hak düzeninde onların bir alternatifi yoktur.[143]

Şeyhülislam İbni Teymiyye[144] rahimehullah şöyle der: Peygamberlik, kulun dünyasının ve ahiretinin ıslahı için kaçınılmazdır. Ahiretinin ıslahı ancak peygamberin getirdiğine uymaktadır. Aynı şekilde yaşamının ve dünyasının ıslahı da ancak peygamberin getirdiğine uymaktadır. İnsan, şeriata kaçınılmaz olarak ihtiyaç duyar. Çünkü o, iki hareket arasındadır: Kendisine fayda veren şeyi edinme hareketi ve kendisine zarar veren şeyi uzaklaştırma hareketi. Şeriat; insana fayda veren şeyi ve zarar veren şeyi açıklayan ışıktır. Allah'ın yeryüzündeki nuru ve kulları arasındaki adaletidir. İçerisine girenin güvenlikte olduğu kalesidir.

Şeriat ile istenen, faydalı ve zararlı şeylerin duyu ile ayırt edilmesi değildir. Çünkü bu, hayvanlar için geçerlidir. Eşek ve deve, arpa ile toprağı birbirinden ayırıp seçebilir. Bilakis şeriat ile istenen; sahibine dünyasında ve ahiretinde zarar veren filler ile, fayda veren filleri ayırmaktır. İmanın, tevhidin, adaletin, iyilik ve ihsanın, güvenilirliğin, iffetin, cesaretin, ilmin, sabrın, iyiliği emretmenin ve kötülükten sakındırmanın, akrabalık bağını gözetmenin, anne-babaya iyi davranmanın, komşulara iyilik etmenin, hakları yerine getirmenin, ibadeti Allah'a has kılmanın, Allah'a tevekkül etmenin ve O'ndan yardım dilemenin, kaderine razı olmanın, hükmüne boyun eğmenin, Allah'ı ve rasullerini bildirdikleri her şeyde doğrulamanın ve benzerinin faydası gibi, kulun dünyası ve ahireti için yararlı davranışları bilmesidir. Bunun tersinde ise kulun mutsuzluğu, dünyasında ve ahiretinde zararı vardır.

Peygamberlik olmasaydı; akıl, hayattaki yararlı ve zararlı şeylerin ayrıntısını bilemezdi. Allah'ın kullarına olan nimetlerinin en büyüğü ve onlara lütfunun en değerlisi, onlara elçiler göndermesidir.

---

[143] A'lâmu'n Nübüvve / Ali bin Muhammed El-Maverdi (sf. 33)

[144] Ahmed bin Abdulhalim bin Abdusselam. İbni Teymiyye ismiyle meşhur. Hicri 661 yılında doğdu ve 728 yılında vefat etti. İslam alimlerinin büyüklerindendir. Eşsiz bir çok eseri vardır.

Onlara kitaplar indirmesi ve doğru yolu açıklamasıdır. Şayet bu böyle olmasaydı onlar hayvanlar seviyesinde ve hayvanlardan daha kötü bir halde olurdu. Allah'ın mesajını kabul eden ve onun üzerinde dosdoğru yürüyen, insanların en iyilerindendir. Kim de reddederse ve onun dışına çıkarsa insanların, en kötülerindendir. Köpekten ve domuzdan daha kötü bir durumdadır. Her değersiz şeyden daha değersizdir. Yeryüzü ehli için kalıcılık ancak içlerinde bulunan peygamberliğin izleri iledir. Peygamberlerin izleri yeryüzünden tamamen yok olup, hidayet yollarının işaretleri silinince; Allah, ulvi ve süfli alemleri yıkar ve kıyameti koparır.

Yeryüzü ehlinin peygambere ihtiyacı; güneşe ve aya, rüzgara ve yağmura olan ihtiyacı gibi değildir. İnsanın, hayatına ihtiyacı gibi değildir. Gözün ışığa, bedenin yiyecek ve içeceğe ihtiyacı gibi de değildir. Bilakis bunlardan daha büyüktür. Tahmin edilen ve akla gelen her şeye ihtiyaçtan daha şiddetlidir. Peygamberler (Allah'ın salat ve selamı onların üzerine olsun), Allah Teâlâ ile kulları arasında emrini ve yasağını iletmede aracıdırlar. Onlar, Allah ile kulları arasında elçidirler. Onların sonuncusu ve efendisi, Rabbi katında en değerli olanı, Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'dir. Allah O'nu, alemlere rahmet ve bütün yaratılmışlara hüccet olarak göndermiştir. O'na itaat etmeyi ve O'nu sevmeyi, O'na saygı duymayı ve O'nu desteklemeyi, O'nun haklarını yerine getirmeyi kulları üzerine farz kılmıştır. Bütün nebiler ve rasullerden, kendisine ulaşmaları halinde O'na iman etmeleri ve uymaları üzerine ahit ve söz almış, kendilerine uyan mü'minlerden de bu konuda söz almalarını onlara emretmiştir. Allah O'nu, kıyametin hemen öncesinde, müjdeci ve uyarıcı, izniyle Allah'a çağıran ve aydınlatan bir ışık kaynağı olarak göndermiştir. O'nunla peygamberliği sona erdirmiştir. O'nunla sapıklıktan hidayete yöneltmiş ve cehaletten çıkararak bilgilendirmiştir. O'nun peygamberliği ile kör gözleri, sağır kulakları ve kapalı kalpleri açmıştır. Yeryüzü, karanlıktan sonra O'nun peygamberliği ile aydınlanmış ve dağınıklıktan sonra kalpler birbirine ısınmıştır. Allah O'nunla eğri milleti düzeltmiş ve aydınlık yolu

açıklamıştır. O'nun göğsünü ferahlatmış, yükünü hafifletmiş ve zikrini yükseltmiştir. Zilleti ve aşağılığı, O'na muhalefet edenlerin üzerine kılmıştır. O'nu peygamberlerin gelmediği ve yok olduğu, sözlerin çarpıtılıp şeriatların değiştirildiği, her kavmin kendi görüşünün zulmüne dayandığı, bozuk görüşleri ve hevaları ile kulları arasında Allah hakkında hüküm verdikleri bir dönemde göndermiştir. Allah, O'nunla insanları hidayete erdirmiş ve yolları açıklamıştır. O'nunla insanları karanlıklardan aydınlığa çıkarmıştır. Kurtuluş ehli ile günah ehlini O'nunla ayırmıştır. O'nun yolunda ilerleyen hidayeti bulmuştur. O'nun yolundan çıkan da sapıtmış ve haddini aşmıştır. Allah O'na, diğer rasullere ve nebilere salat ve selam eylesin.[145]

İnsanın, peygambere ihtiyacını şu şekilde özetleyebiliriz:

1- O, yaratılmış ve yetiştirilmiş bir insandır. Mutlaka yaratıcısını tanıması, ondan ne istediğini ve niçin yaratıldığını bilmesi gerekir. İnsan tek başına bunu bilemez. Bunun için, nebileri ve rasulleri bilmesinin ve onların getirdiği hidayet ve nuru bilmesinin dışında bir yol yoktur.

2- İnsan, beden ve ruhtan oluşmuştur. Bedenin gıdası, bulabildiği yiyecek ve içecektir. Ruhun gıdasını ise, yaratıcısı belirlemiştir. Bu da, doğru din ve salih ameldir. Nebiler ve rasuller doğru dini getirmiş ve salih amele yönlendirmiştir.

3- İnsan, fıtratı gereği dine ihtiyaç duyar. mutlaka uyacağı bir dini olmalıdır. Bu din de, mutlaka doğru olmalıdır. Nebilere ve rasullere inanmanın, onların getirdiğine iman etmenin dışında doğru dine götürecek bir yol yoktur.

4- İnsan; dünyada Allah'ın rızasına, ahirette de cennetine ve nimetine ulaştıracak yolu bilmeye muhtaçtır. Ancak nebiler ve rasuller bu yola yöneltir ve yönlendirir.

5- İnsanın kendisi zayıftır. Ve bir çok düşman onu gözetlemektedir. Şeytan onu yoldan çıkarmak ister. Kötü arkadaşlar ona çirkini güzel gösterir. Kötülüğü emreden bir nefis vardır. Bu nedenle o,

---

145 Kâide fi Vücûbi'l İ'tisâm bi'r Risâle / Şeyhulislam İbni Teymiyye. Bkz. Mecmûu'l Fetâvâ (19/99-102), Bkz. Levâmiu'l Envâr El-Behiyye (2/261-263)

kendisini düşmanlarının tuzağından koruyacak bir şeye muhtaçtır. Nebiler ve rasuller, buna yöneltir ve bunu ona en güzel şekilde açıklar.

6- İnsan, yaratılışı gereği medenidir. İnsanlarla bir arada bulunmasının ve onlarla birlikte yaşamasının mutlaka bir takım kuralları olmalıdır ki insanlar adaleti ve hakkı gözetsinler. Değilse hayatları, orman hayatı gibi olur. Bu kurallar aşırıya kaçmadan ve ihmal etmeden her hak sahibinin hakkını korumalıdır. Bu kapsamlı kuralları da ancak nebiler ve rasuller getirir.

7- İnsan; nefsi açıdan huzur ve güvenliği sağlayacak gerçek mutluluk faktörlerine onu yönlendirecek şeyleri bilmeye muhtaçtır. İşte bu, nebilerin ve rasullerin yönlendirdiği şeydir.

İnsanların, nebilere ve rasullere ihtiyacını açıkladıktan sonra ahireti zikretmemiz ahirete işaret eden delilleri ve kanıtları açıklamamız uygun olacaktır.

Ahiret

Her insan, kaçınılmaz olarak öleceğini kesinlikle bilir. Fakat ölümden sonraki hali ne olacaktır? Mutlu mu yoksa mutsuz mu olacaktır? Milletlerin ve halkların bir çoğu, öldükten sonra yeniden diriltileceklerine, yaptıkları üzerine hesaba çekileceklerine ve yaptıkları hayırsa hayır, şerse şer bulacaklarına inanır.[146] Bu olayı, yani yeniden dirilmeyi ve hesaba çekilmeyi, sağlıklı akıllar onaylar ve ilahi şeriatlar destekler. Bu inanç şu üç temel üzerine kurulmuştur:

1- Allah Subhanehu'nun ilminin, kusursuz olduğunu onaylama.

2- Allah Subhanehu'nun kudretinin kusursuz olduğunu onaylama.

3- Allah Subhanehu'nun hikmetinin kusursuz olduğunu onaylama.[147]

[146] Bkz. El-Cevâbu's Sahih (4/96)
[147] Bkz. El-Fevâid / İbnu'l Kayyım (sf.6-7)

Öldükten sonra yeniden dirilmeyi ispat etmede nakli ve akli deliller birbirini desteklemektedir. Bu delillerden bazıları şu şekildedir.

1- Göklerin ve yerin yaratılışını ölüleri diriltmeye delil olarak getirmek. Allah Teâlâ şöyle buyurur: **(Peki, göklerle yeri yaratmış ve onları yaratmaktan dolayı yorulmamış olan Allah'ın, ölüleri diriltmeye de kadir olduğunu görmezler mi? Evet, muhakkak ki O, her şeye gücü yetendir.)**[148] Ve şöyle buyurur: **(Göklerle yeri yaratan, onlar gibisini yaratmaya kadir değil midir? Evet. Ve O, biricik yaratandır, her şeyi en iyi bilendir.)**[149]

2- Allah'ın; mahlukâtı, daha önce bir benzeri olmadan yaratmasındaki kudretini tekrar bir kez daha yaratma kudretine delil olarak getirmek. Yoktan var etmeye gücü yetenin tekrar yaratmaya daha çok gücü yeter. Allah Teâlâ şöyle buyurur: **(Yaratıkları ilkin yoktan var eden sonra da onu tekrar iade eden O'dur. Ve bu O'na göre daha kolaydır.)**[150] Ve şöyle buyurur: **(Kendi yaratılışını unutarak Bize bir misal getirip dedi ki: "Çürümüş kemikleri kim diriltecektir?" De ki: "O, her türlü yaratmayı en iyi bilendir.")**[151]

3- İnsanın, bu eksiksiz şekliyle; organlarıyla ve gücüyle; etten ve kemikten, damarlardan ve sinirlerden, açıklıklardan ve aletlerden, bilgilerden ve iradelerden, üretimlerden oluşan nitelikleriyle en güzel biçimde yaratılması, Allah'ın ölüleri diriltme kudretine en büyük delil teşkil eder.

4- Dünya hayatında ölüleri diriltmeyi Allah Subhanehu'nun ahirette ölüleri diriltme kudretine delil getirmek. Allah'ın, peygamberlerine indirdiği ilahi kitaplarda bununla ilgili haberler gelmiştir. Ölülerin –Allah'ın izniyle- İbrahim aleyhisselam ve İsa aleyhisselam tarafından diriltilmesi ve benzeri bir çok haber bunlardandır.

5- Allah'ın yeniden diriltmeye ve bir araya toplamaya benzeyen olaylardaki kudretini, ölüleri

[148] 46/el-Ahkaf/33
[149] 36/Yâsin/81
[150] 30/er-Rum/27
[151] 36/Yasin/78-79

diriltme kudretine delil getirmek. Bu olaylardan bazıları şöyledir:

a- Allah'ın ihsanı bedenin her bölgesinde dağılmış durumda bulunan bir damla meniden yaratması. Bu nedenle bütün organlar cinsel ilişkinin zevkine ortak olur. Allah bu meni damlasını bedenin her köşesinden toplayarak bir araya getirir. Sonra o damla çıkar ve rahme yerleşir. Allah ondan insanı yaratır. Bu parçalar ayrı iken onları bir araya toplayan ve ondan da o şahsı oluşturanın, bu parçalar ölüm ile tekrar ayrılınca onları yeniden toplayıp bir araya getirmesi nasıl imkansız olabilir? Allah azze ve celle şöyle buyurur: **(Söyleyin öyleyse döktüğünüz meni nedir? Onu siz mi yaratıyorsunuz yoksa yaratan biz miyiz?)**[152]

b- Her çeşidiyle bitki tohumları ıslak toprağa düşünce ve üzerini toprak ve su kaplayınca, akli bakışa göre çürümesi ve bozulması gerekir. Çünkü su ve topraktan biri çürümenin gerçekleşmesi için yeterlidir. İkisi birlikte olunca çürümenin olması daha evladır. Fakat o tohum bozulmaz. Bilakis korunmuş olarak kalır. Sonra rutubet artınca tohum yarılır ve ondan bitki çıkar. Peki bu, kusursuz bir kudrete ve kapsamlı bir hikmete işaret etmez mi? Bu kudret ve hikmet sahibi ilah, parçaları birleştirmekten ve organları yerleştirmekten nasıl aciz olur? Allah Teâlâ şöyle buyurur: **(Şimdi bana ektiğinizi haber verin. Onu siz mi bitiriyorsunuz, yoksa bitiren biz miyiz?)**[153] Bunun bir benzeri de Allah Teâlâ'nın şu ayetidir: **(Sen yeryüzünü kupkuru ve ölü bir halde görürsün. Fakat biz, üzerine yağmur indirdiğimizde o, kıpırdanır, kabarır ve her çeşitten iç açıcı bitkiler verir.)**[154]

6- Her şeyi bilen, kudret ve hikmet sahibi yaratıcı, mahlukatı boş yere yaratmaktan ve başı boş bırakmaktan münezzehtir. Allah celle celaluhu şöyle buyurur: **(Göğü, yeri ve ikisi arasındakileri biz boş yere yaratmadık. Bu, inkar edenlerin zannıdır. Vay o inkar edenlerin ateşteki haline!)**[155] Bilakis onları büyük bir hikmet ve yüce

[152] 56/el-Vakıa/58-59
[153] 56/el-Vakıa/63-64
[154] 22/el-Hacc/5
[155] 38/S'ad/27

bir amaç için yaratmıştır. Şöyle buyurur: **(Ben cinleri ve insanları ancak, bana kulluk etsinler diye yarattım.)**[156] Bu ilahın katında kendisine itaat edenle kendisine isyan edenin eşit olması O'na yakışmaz. Allah Teâlâ şöyle buyurur: **(Yoksa biz, iman edip de iyi işler yapanları, yeryüzünde bozgunculuk yapanlar gibi mi tutacağız? Veya korkanları yoldan çıkanlar gibi mi sayacağız?)**[157] Bu nedenle, hikmetinin kusursuzluğu ve karşı konulmaz gücünün büyüklüğü gereği; her insana amelinin karşılığını vermek; iyilik yapanı sevaplandırmak, kötülük yapana azap etmek için Kıyamet günü insanları yeniden diriltir. Allah Teâlâ şöyle buyurur: **(Allah'ın gerçek bir va'di olarak hepinizin dönüşü ancak O'nadır. Çünkü O, mahlukatı önce yaratır, sonra da iman edip iyi işler yapanlara adaletle mükafat vermek için (huzuruna) geri çevirir. Kafir olanlara gelince, inkar etmekte oldukları şeylerden ötürü onlar için kaynar sudan bir içki ve elem verici bir azap vardır.)**[158]

Ahiret gününe ve öldükten sonra yeniden dirilmeye inanmanın, fert ve toplum üzerinde bir çok etkisi vardır. Bu etkilerden bazıları şu şekildedir:

1- İnsanın bu günün mükafatını arzulayarak, Allah'a itaate gayret etmesi ve bu günün cezasından korkarak O'na isyandan uzak durmasıdır.

2- Ahiret gününe imanda; mü'min, ahiret nimetlerini ve mükafatını umarak kaçırdığı dünya nimetleri ve dünya malı için teselli bulur.

3- İnsan, ahiret gününe inanmakla, ölümden sonra ne olacağını bilir. Amelinin karşılığını; iyi ise iyi, kötü ise kötü bulacağını, hesaba çekilmek için durdurulacağını, kendisine zulmedenden hakkının alınacağını, kendisinden de zulmettiği ve haklarını çiğnediği kişilerin haklarının alınacağını bilir.

4- Allah'a ve ahiret gününe iman, insanlık için güvenliğin azaldığı ve savaşların hiç bitmediği bir zamanda barış ve güvenlik sağlar. Çünkü Allah'a ve

---

[156] 51/ez-Zariyat/56

[157] 38/Sâd/28

[158] 10/Yunus/4, Geçen konular için bkz. "El-Fevâid" / İbnu'l Kayyım (sf. 6,9), "Et-Tefsiru'l Kebir" / Er-Râzi (2/113-116)

ahiret gününe inanmak; insanı, gizli ve aşikar hallerinde kötülüğünü başkalarından geri tutmaya zorlar. Hatta, kalbinde gizlediğine işleyerek –şayet varsa- kötü niyeti doğmadan yok eder.

5- Ahiret gününe inanmak; insanı başkalarına zulmetmekten ve haklarını çiğnemekten alıkoyar. İnsanlar ahiret gününe inanınca birbirlerine zulmetmekten uzak olurlar ve hakları korunur.

6- Ahiret gününe inanmak; insanın dünyaya, hayatın tümü olarak değil, bilakis hayatın aşamalarından biri olarak bakmasını sağlar.

Bu bölümün sonunda kilisede çalışırken Müslüman olan ve ahiret gününe imanın meyvesini gören Amerikalı Hıristiyan Win Bet'in şu sözünü şahit olarak zikretmemiz uygun olacaktır. Şöyle der: "Şimdi ben, hayatımı meşgul eden şu dört sorunun cevabını biliyorum: Ben kimim? Ne istiyorum? Niçin geldim? Nereye gidiyorum?"[159]

Peygamberlerin Davetinin Asılları

Bütün nebiler ve rasuller, genel asıllara davette birleşmiştir.[160] Bu asıllardan bazıları şu şekildedir: Allah'a, meleklerine, kitaplarına, peygamberlerine, ahiret gününe, hayır ve şerri ile kadere iman. Tek ve ortağı olmayan Allah'a ibadeti, O'nun yoluna uymayı ve aykırı yollara uymamayı emretmek; dört şeyi; gizli ve aşikar kötülükleri, günahı, haksız yere zulmetmeyi, Allah'a ortak koşmayı ve putlara ibadet etmeyi haram kılmak... Eşi ve çocuğu, ortağı, dengi ve benzeri olmaktan Allah'ı tenzih etmek; Allah hakkında gerçeğin dışında konuşmayı yasaklamak; çocukları öldürmeyi haram kılmak, haksız yere cana kıymayı haram kılmak, faizi ve yetim malı yemeyi yasaklamak, anlaşmalarda, ölçü ve tartıda güvenilirliği; anne-babaya iyiliği, insanlar arasında adaleti, sözde ve davranışta doğruluğu emretmek,

---

[159] Mecelletu'd Da'veti's Suudiyye, Sayı: 1722 Tarih: 19.09.1420 Hicri (sf. 37)

[160] Şu surelerin belirtilen ayetlerinde, bu genel asıllara işaret edilmiştir: 2/el-Bakara/285,286; 6/el-En'am/151,153; 7/el-A'raf/33; 17/el-İsra/23,38

israfı, büyüklenmeyi ve insanların malını haksız yere yemeyi yasaklamak. İbnu'l Kayyım[161] rahimehullah şöyle der: "Aralarında farklılıklar olsa da şeriatların hepsi asıllarda birleşir ve güzelliği akıllara yerleşir. Gerçekte olduğundan başka şekilde olsaydı hikmet, maslahat ve rahmetin dışına çıkardı. Daha da ötesi, getirdiğinin tersine bir şekilde olması imkansızdır. **(Eğer hak, onların kötü istek ve arzularına uysaydı, mutlaka gökler ve yer ile bunlarda bulunanlar bozulur giderdi.)**[162] Hakimler Hakimi'nin şeriatının onda var olanın aksi ile reddedilmesini akıl sahibi nasıl olur da mümkün görebilir?"[163]

Bu nedenle, peygamberlerin dini bir idi. Allah Teâlâ şöyle buyurur: **(Ey peygamber! Temiz olan şeylerden yeyin ve salih amel işleyin. Ben sizin yaptıklarınızı hakkıyla bilmekteyim. Şüphesiz bu insanlar bir tek ümmet olarak sizin ümmetinizdir. Ben de sizin Rabbinizim. Öyle ise benden sakının.)**[164] Ve şöyle buyurur: **("Dini ayakta tutun ve onda ayrılığa düşmeyin" diye Nuh'a tavsiye ettiğini, sana vahyettiğimizi, İbrahim'e, Musa'ya ve İsa'ya tavsiye ettiğimizi Allah size de din kıldı.)**[165]

Daha da ötesi din ile amaçlanan; kulların, kendisi için yaratıldıkları, tek ve ortağı olmayan Rablerine ibadete ulaşmalarıdır.[166] Onlar için, yerine getirmeleri gereken haklar koyar ve görevler belirler. Onları, bu amaca ulaştıracak araçlarla destekler.

Kulu paramparça yapmayan; kulun kişiliğine; fıtratı, ruhu ve çevresindeki kainat arasında çatışmaya götürecek bir şizofreni hastalığı isabet ettirmeyen ilahi bir metoda uygun olarak dünya ve ahiret mutluluğunu ve Allah rızasının

---

[161] Muhammed b. Ebi Bekr b. Eyyub Ez-Zer'i. Hicri 691 yılında doğdu ve 751 yılında vefat etti. İslam alimlerinin büyüklerindendir. Çok değerli eserleri vardır.
[162] 23/el-Mü'minun/71
[163] Miftahu Dâri's Seâde (2/383). Bkz. El-Cevâbu's Sahih li Men Bedelde Dine'l Mesih (4/322) ve Levâmiu'l Envâr; es-Sefârini (2/263)
[164] 23/el-Mü'minun/51-52
[165] 42/eş-Şura/13
[166] Mecmûu'l Fetâvâ / Şeyhulislam İbni Teymiyye (2/6)

gerçekleşmesini sağlar. Bütün peygamberler ilahi dine çağırır. Bu din, insanlığa iman edeceği bir inanç esası ve hayatı boyunca üzerinde yürüyeceği bir şeriat sunar. Bu nedenle Tevrat, inançtan ve şeriattan oluşuyordu. Mensupları, onun hükmüne başvurmakla sorumlu tutulmuştu. Allah Teâlâ şöyle buyurur: **(Biz, içinde doğruya rehberlik ve nur olduğu halde Tevrat'ı indirdik. Kendilerini (Allah'a) vermiş peygamberler onunla Yahudilere hükmederlerdi. Allah'ın kitabını korumaları kendilerinden istendiği için Rablerine teslim olmuş zahitler ve bilginler de...)**[167] Sonra; içinde hidayet ve nur olan, kendinden önceki Tevrat'ı tasdik eden İncil ile birlikte İsa aleyhisselam geldi. Allah celle ve alâ şöyle buyurur: **(Kendinden önce gelen Tevrat'ı doğrulayıcı olarak peygamberlerin izleri üzerine, Meryem oğlu İsa'yı ardından gönderdik. Biz O'na içinde hidayet ve nur olan İncil'i verdik.)**[168] Daha sonra, Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem, kendinden önceki şeriatlara egemen olan ve onların hükmünü ortadan kaldıran son şeriatı ve eksiksiz dini getirdi. Allah O'na, kendinden önceki kitapları tasdik eden Kur'ân'ı verdi. Allah Teâlâ şöyle buyurur: **(Biz sana da Kitabı hak ile, kendinden önce indirilen kitapları doğrulayıcı ve onlara karşı bir şahit olmak üzere indirdik. O halde aralarında Allah'ın indirdiği ile hükmet. Sana gelen hakkı bırakıp onların heveslerine uyma!)**[169] Ve Allah Subhanehu ve Teâlâ; Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem ve beraberlerindeki mü'minlerin geçmiş nebilerin ve rasullerin iman ettiği gibi O'na iman ettiğini açıkladı. Allah celle ve alâ şöyle buyurur: **(O peygamber, kendisine Rabbinden indirilene iman etti. Mü'minler de. Onların her biri, Allah'a, meleklerine, kitaplarına, peygamberlerine inandı. "Allah'ın peygamberlerinden hiçbiri arasında ayırım yapmayız. İşittik, itaat ettik. Ey Rabbimiz affına sığındık! Dönüş sanadır" dediler.)**[170]

[167] 5/el-Maide/44
[168] 5/el-Maide/46
[169] 5/el-Maide/48
[170] 2/el-Bakara/285

Ölümsüz Çağrı•

Yahudilik, Hıristiyanlık, Mecusilik, Zerdüştlük ve çeşitli putperestlikler gibi dinlerin durumunu sunduğumuz geçmiş bölümler; insanlığın, miladi altıncı yüzyıldaki halini açıklamaktadır.[171] Din bozulmuş; siyasi, toplumsal ve ekonomik durumlar bozulmuş... Kanlı savaşlar yayılmış, baskı ortaya çıkmış... İnsanlık tam bir zifiri karanlığın içinde yaşamakta... Küfür ve cehalet nedeniyle kalpler kararmış, ahlak kirlenmiş, namuslar lekelenmiş ve haklar çiğnenmiş, karada ve denizde bozgunculuk baş göstermiş... Öyle ki akıllı bir kimse düşünse; Allah, insanlığın yolunu aydınlatmak ve onları doğru yola yönlendirmek için peygamberlik ve hidayet meşalesini taşıyan yüce bir reformcu ile imdadına yetişmezse o dönemde insanlığın ölmek üzere olduğunun ve çöküş alametlerinin görüldüğünün farkına varır. İşte o zaman, Yüce Beyt'in bulunduğu Mekke-i Mükerreme'den ebedi peygamberlik nurunun doğmasına izin verdi. Mekke ortamı; şirk, cehalet, zulüm ve baskı bakımından diğer insanlık çevrelerinin bir benzeri idi. Bununla birlikte diğer çevrelerden birçok yönüyle ayrılmaktaydı. Bunlardan bazıları şu şekildedir:

1. Yunan, Roma ve Hint felsefelerinin şüphelerinden etkilenmemiş saf bir çevre idi. Fertlerini ağırbaşlılık, parlak zihin ve yaratıcı kişilikle donatıyordu.

2. Dünyanın tam ortasında bulunmaktadır. Avrupa, Asya ve Afrika'nın ortasında bir yerdedir. Bu, ebedi çağrının kısa zamanda bu kıtalara ulaşmasında ve hızla yayılmasında önemli bir etken olmuştur.

3. Güvenli bir beldedir. Ebrehe işgal etmek istediği zaman Allah onu korumuştur. Fars ve Rum gibi komşu imparatorluklar onu yönetimi altına alamamıştır. Bilakis, kuzeye ve güneye ticareti dahi

• Daha geniş bilgi için bkz. "Er-Rahiku'l Mahtûm" / Safiyyurrahman El-Mubarekfûri

[171] Bu kitaptaki, "Geçmiş Dinlerin Durumu" bölümüne bakınız.

güvende olmuştur. Bütün bunlar, bu şerefli peygamberin gönderişine hazırlık idi. Allah, Mekke ehline bu nimeti hatırlatarak şöyle buyurmuştur: **(Biz onları, kendi katımızdan bir rızık olarak her şeyin ürünlerinin toplanıp getirildiği, güvenli, dokunulmaz bir yere (Mekke-i Mükerreme'ye) yerleştirmedik mi?)**[172]

4. Çöl çevresi idi. Bu da; cömertlik, komşuyu koruma, namusuna duyarlılık ve benzeri övgüye layık niteliklerden bir çoğunu korumuştu. Bu özellikler onu, ebedi çağrı için en uygun yer olmaya layık kılmıştı. Allah; bu yüce mekandan; güzel konuşması, belâğâtı ve güzel ahlakı ile ünlenen şeref ve üstünlük sahibi Kureyş kabilesinden; nebilerin ve rasüllerin sonuncusu olmak üzere peygamberi Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'i seçti. Miladi altıncı yüzyılda, yaklaşık 570 yılında dünyaya geldi. Yetim olarak büyüdü. Sonra annesi ve dedesi öldü. O zaman altı yaşındaydı. Amcası Ebu Talip bakımını üstlendi. Yetim olarak büyüdü. Üzerinde üstünlük alametleri görülüyordu. Alışkanlıkları, ahlakı ve özellikleri kavminin adetlerinden farklı idi. Konuşmasında yalan söylemez, kimseye eziyet etmezdi. Doğruluk, iffet ve güvenilirlikle tanındı. Öyle ki; kendi kavmine mensup bir çok kişi değerli mallarını O'na emanet ediyor, O'na bırakıyordu. O da, kendi malını ve canını korur gibi onları koruyordu. Bu, onların kendisini "el-emin/ güvenilir insan" olarak adlandırmalarına yol açtı. Hâyâ sahibi idi. Buluğa erdiğinden beri kimseye bedenini çıplak olarak göstermemişti. Temiz ve takvâlı idi. Kavminde gördüğü putlara ibadet, içki içme, kan dökme gibi durumlar ona acı veriyordu. Kavminin işlerinden razı olduğuna onlarla birlikte katılıyordu. Arsızlık ve günahkarlık hallerinde onlardan uzaklaşıyordu. Yetimlere ve dullara yardım ediyor, açları doyuruyordu... Yaşı kırka yaklaştığında çevresindeki kötülüğe tahammülü kalmamıştı. Bütün vaktini Rabbine ibadete vermeye ve O'ndan, kendisini doğru yola iletmesini istemeye başladı. O, bu hal üzere iken, meleklerden bir melek Rabbinden kendisine vahiy getirdi. Bu dini insanlara

[172] 28/el-Kasas/57

iletmesini, Rablerine ibadete ve O'nun dışındaki şeylere ibadeti terk etmeye çağırmasını emretti. Bu çağrı günden güne, yıldan yıla sürdü. Sonunda Allah, insanlık için bu dini kemale erdirdi ve üzerlerine nimeti bütünüyle tamamladı. Rolü tamamlanınca Allah O'nu vefat ettirdi. Ölümü anında altmış üç yaşındaydı. Kırk yıl peygamberlikten önce, yirmi üç yıl da nebi ve rasul olarak yaşamıştı. Peygamberlerin hallerini inceleyen ve tarihlerini okuyan kesin olarak şunu bilir ki; peygamberlerden her birinin peygamberliğinin sabit olduğu yolla Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'in peygamberliğinin de sabit olması daha evladır. Musa ve İsa aleyhisselam'ın peygamberliklerinin nasıl nakledildiğini araştırınca, tevatür yoluyla nakledildiğini bilirsin. Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'in peygamberliğinin nakledildiği tevatür yolu; daha büyük ve daha sağlam, zaman bakımından daha yakındır.

Yine mucizelerinin ve delillerinin nakledildiği tevatür şekli de aynıdır. Bilakis bu, Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'e gelince daha büyüktür. Çünkü O'nun mucizeleri daha çoktur. Mucizelerinin en büyüğü de yazılı ve sesli olarak tevatür yoluyla hâlâ nakledilmekte olan bu Yüce Kur'ân'dır.

Musa aleyhisselam ve İsa aleyhisselam'ın getirdikleri ile Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'in getirdiği doğru inancı, sağlam hükümleri ve faydalı ilimleri karşılaştıran onların hepsinin bir kaynaktan, peygamberlik kaynağından çıktığını anlar.

Peygamberlere uyanların halleri ile Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'e uyanların hallerini karşılaştıran onların insanlar için en hayırlı insanlar olduğunu bilir. Daha da ötesi onlar, peygamberlere uyanlar arasında kendilerinden sonrakilere etki bakımından en büyüktürler. Tevhidi ve adaleti yaymışlardır. Güçsüzlere ve fakirlere rahmet idiler.[173]

Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'in peygamberliğine delil olarak getirilebilecek daha çok

---

[173] Bkz. "Mecmûu'l Fetâvâ" / Şeyhulislam İbni Teymiyye (4/201,211), "İfhâmu'l Yehûd" / Samuel El-Mağribi (sf. 58,59)

şey istiyorsan sana Ali b. Rabban et-Taberi'nin Hıristiyanken bulduğu ve Müslüman olmasına sebep olan delilleri ve alametleri aktarayım. Bu deliller şunlardır:

1- Bütün peygamberlerin yaptığına uygun olarak yalnızca Allah'a ibadete ve O'nun dışındakilere ibadeti terk etmeye çağırmıştır.

2- Ancak Allah'ın peygamberlerinin getirebileceği apaçık mucizeler göstermiştir.

3- Gelecekte olacak olaylar bildirmiş ve bu olaylar bildirdiği gibi olmuştur.

4- Dünya ve dünya devletleri ile ilgili bir çok olay bildirmiş ve bunlar bildirdiği gibi gerçekleşmiştir.

5- Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'in getirdiği kitap –Kur'ân- peygamberlik mucizelerinden biridir. Çünkü o, en beliğ kitaptır. Allah onu okumayan ve yazmayan ümmi bir kişiye indirmiş ve bir benzerini ya da ondan bir surenin bir benzerini getirmeleri konusunda en düzgün konuşan insanlara meydan okumuştur. Ve çünkü Allah; onun korunmasını üstlenmiş, onunla doğru inancı korumuştur. En kusursuz şeriatı onun içine yerleştirmiş ve onunla en üstün ümmeti kurmuştur.

6- O, peygamberlerin sonuncusudur. Şayet gönderilmemiş olsaydı, O'nun gönderileceğini müjdeleyen peygamberlerin peygamberlikleri batıl olurdu.

7- Peygamberler; ortaya çıkmasından çok uzun süre önce O'nu haber vermişlerdir. Peygamber olarak gönderilişini, beldesini, milletlerin ve kralların O'na ve ümmetine boyun eğeceğini tanımlamışlar ve dininin yayılacağını belirtmişlerdir.

8- O'nunla savaşan milletlere karşı zafer kazanması peygamberliğin işaretlerinden biridir. Çünkü yalancı bir şahsın, Allah tarafından gönderilmiş bir peygamber olduğunu öne sürmesi ve sonra da Allah'ın O'nu zafer ve hükümranlıkla, düşmanlarına karşı üstünlükle, davetinin yayılması ve taraftarlarının çoğalmasıyla desteklemesi kesinlikle imkansızdır. Çünkü bu, ancak doğruyu söyleyen bir peygamberin eliyle gerçekleşebilir.

9- İbadet hayatı, iffeti, doğruluğu, övgüye layık yaşantısı, sünnetleri ve şeriatı; bütün bunlar ancak bir peygamberde toplanabilir.

Doğru yolu bulan bu insan, bu delilleri saydıktan sonra şöyle der: “Bunlar, parlak nitelikler ve yeterli delillerdir. Bunları taşıyanın peygamberliği kesindir. O’nu doğrulamak vaciptir. Bunları reddedenin ve inkar edenin çabası boşa gitmiştir, dünya ve ahiretini zarara uğratmıştır.”[174]

Bu bölümün sonunda sana iki şahitlik sunacağım. Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem ile aynı çağda yaşamış olan geçmişteki Rum kralının şahitliği ve bu çağda yaşayan İngiliz misyoner John Sent'in şahitliği...

Birinci şahitlik: Herakl’ın şahitliği. Buhari rahimehullah, Ebu Süfyan b. Harb’in Rum Kralı kendisini çağırdığındaki kıssasını zikrederek şöyle buyurur: “Ebu’l Yemân el-Hakem b. Nâfi’; kendisine Şuayb’ın Zühri’den bildirdiğini, ona da Ubeydullah b. Abdullah b. Utbe b. Mes’ud’un Abdullah b. Abbas’tan şunu haber verdiğini bildirir: Ebu Süfyan b. Harb, Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem’in Ebu Süfyan ve Kureyş kafirleri ile sulhta[175] olduğu dönemde, Kureyş’ten bir grup ile Şam’da ticaret için bulunurlarken Herakliyus’un kendisine haber gönderdiğini anlatır. İlye’delerken[176] onlara haber gelir. Herakliyus onları meclisine çağırır. Etrafında Rum büyükleri vardır. Onları çağırır ve sonra tercümanını getirtir. Şöyle der: “Peygamber olduğunu zanneden şu adama nesep bakımından hanginiz daha yakın?” Ebu Süfyan der ki: “Onların nesep bakımından en yakını benim” dedim. Dedi ki: “Onu bana iyice yaklaştırın, arkadaşlarını da onun arkasında kalacak şekilde yakına getirin.” Sonra tercümanına dedi ki: “Onlara söyle, ben şuna, o peygamber olduğunu zanneden kimse hakkında soracağım. Eğer cevaplarında bana yalan söylemeye kalkarsa, onu yalanlasınlar!” Ebu Süfyan der ki: “Allah'a yemin olsun ki, eğer beni yalancılığa

[174] Ed-Din ve’d Devle fi İsbâti Nübüvveti Nebiyyinâ Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem / Ali b. Rabben et-Taberi (sf. 47) Bkz. El-İ’lâm / el-Kurtubi (sf. 362 ve sonrası)

[175] Yani Hudeybiye Sulhu döneminde ki, bu sulhun süresi on yıldır ve hicretin altıncı yılında yapılmıştır. Bkz. Fethu’l Bâri (sf. 34)

[176] Şam'da bir belde

nispet ederler korkusu olmasaydı, cevaplarım sırasında yalan söylerdim. Sonra bana sorduğu ilk soru şuydu: “Onun aranızdaki nesebi nasıldır?” dedi. Ben; “O, aramızda asil bir nesebe sahiptir” dedim. “Bu sözü ondan önce hiç sizden biri söyledi mi?” dedi. “Hayır” dedim. “Onun ecdadı arasında kral var mıydı?” dedi. “Hayır” dedim. “Ona insanların eşraf takımı mı tabi oluyor yoksa zayıflar takımı mı?” dedi. “Bilakis, zayıflar takımı” dedim. “Artıyorlar mı yoksa eksiliyorlar mı?” dedi. “Bilakis, artıyorlar” dedim. “Dine girdikten sonra hoşnutsuzlukla dininden vazgeçen (irtidad eden) oldu mu?” dedi. “Hayır” dedim. “O söylediğini (peygamber olduğunu) söylemeden önce onu yalancılıkla suçluyor muydunuz?” dedi. “Hayır” dedim. “Anlaşmasına aykırı davranıyor mu?” dedi. “Hayır; ancak, aramızda bir sulh var, bu esnada ne yapacak bilmiyoruz!” dedim ve Allah'a yemin olsun o konuşmamız esnasında, (aleyhte) bundan başka bir şey söyleme imkanı bulamadım. “Onunla savaştınız mı?” dedi. “Evet” dedim. “Onunla savaşınız nasıldı?” dedi. “Savaş bizimle onun arasında münavebelidir; o bize hasar verir, biz ona hasar veririz” dedim. “Size neyi emrediyor?” dedi. “Yalnızca Allah’a ibadet edin ve O’na hiçbir şeyi ortak koşmayın, atalarınızın söylediği şeyi terk edin, diyor. Bize namazı, sadakayı, iffeti ve sıla-i rahmi emrediyor” dedim. Sonra tercümanı aracılığıyla dedi ki: “Sana onun nesebini sordum. Onun aranızda asil bir nesebe sahip olduğunu söyledin. İşte peygamberler de böyledir, kavimleri içerisinde nesepliler arasından gönderilir. Sana, “Sizden hiç kimse bu sözü söyledi mi?” diye sordum. Söylemediğini belirttin. Ben de derim ki: ”Şayet ondan önce biri bu sözü söyleseydi, “kendisinden önce söylenen bir sözü örnek alan bir adam” derdim.” Sana ecdadı arasında kral olup olmadığını sordum. Olmadığını belirttin. Derim ki: “Eğer ecdadı arasında bir kral olsaydı, “ecdadının kraliyetini arayan bir adam” derdim.” Sana, “Söylediğini (peygamber olduğunu) söylemeden önce onu yalanla suçlar mıydınız?” diye sordum. Suçlamadığınızı belirttin. Böylece anladım ki o, insanlar adına yalan söylemeyi bırakıp Allah adına yalan söyleyecek biri değildir. “İnsanların eşraf

takımı mı ona uyuyor yoksa zayıf takımı mı?” diye sordum. Onların zayıf takımının ona uyduğunu belirttin. İşte onlar peygamberlere uyanlardır. “Artıyorlar mı yoksa eksiliyorlar mı?” diye sordum. Onların arttığını belirttin. Tamamlanıncaya kadar iman işi işte böyledir. “Dine girdikten sonra hoşnut olmayarak dininden dönen oldu mu?” diye sordum. Olmadığını söyledin. İmanın sevinci kalplere karışınca işte böyle olur. “Anlaşmasına aykırı davranıyor mu?” diye sordum. “Hayır” dedin. İşte peygamberler de böyledir, anlaşmalarına aykırı davranmazlar. Size neyi emrettiğini sordum. Size; Allah’a ibadet etmenizi ve O’na hiçbir şeyi ortak koşmamanızı emrettiğini, putlara ibadetten sizi sakındırdığını; namazı, sadakayı ve iffeti emrettiğini söyledin. Şayet söylediğin gerçekse, mülkü bu ayaklarımın bulunduğu yere kadar ulaşacak. Onun çıkacağını biliyordum ama sizden olacağını zannetmiyordum. Eğer, ona kavuşabileceğimden emin olsam karşılaşmayı çok isterdim. Yanında olsaydım, ayaklarını yıkardım.” Sonra, Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem’in Dıhyetu’l Kelbi ile Basra hakimine gönderdiği mektubu getirtti ve onu okuttu. Mektupta şöyle diyordu: “Rahman ve Rahim olan Allah’ın adıyla. Allah'ın elçisi Muhammed'den Rum'un büyüğü Herakliyus'a. Selam hidayete tabi olanlara olsun. Bundan sonra… Seni İslam'a çağırıyorum. İslam'a gir, selameti bul! Allah da ecrini iki kat versin. Yüz çevirirsen, bütün tebeanın günahı üzerine olsun. “Ey Ehl-i Kitap! Sizinle bizim aramızda ortak olan bir söze gelin: “Allah'tan başkasına ibadet etmeyelim. Ona hiçbir şeyi ortak koşmayalım, Allah'ı bırakıp da birbirimizi Rabb edinmeyelim.” Eğer onlar yüz çevirirse siz, "Şahit olun, biz Müslümanlarız” deyin.”[177]

İkinci şahitlik: Bu çağda yaşayan İngiliz misyoner John Sent’in şahitliği... Şöyle der: "İslam’ın fert ve topluma hizmetteki ilkelerinin ayrıntılarını, toplumu eşitlik ve birlik temelleri üzerine kurmadaki adaletini uzun bir süre inceledikten sonra kendimi, bütün aklım ve ruhumla hızla İslam’a doğru gidiyor buldum. O gün, Allah Subhanehu’ya İslam’a

[177] Buhari; Kitabu Bed’il Vahy, Bâb no: 1

çağıran, her yerde İslam'ın hidayetini müjdeleyen biri olacağıma dair söz verdim." O, bu kesin inanca Hıristiyanlığı okuduktan ve onda iyice derinleştikten sonra ulaştı. Hıristiyanlığın; insanların yaşantısında dolaşan bir çok soruya cevap vermediğini gördü. Aklına şüpheler gelmeye başladı. Sonra Komünizm'i ve Budizm'i inceledi. Onlarda da aradığını bulamadı. Sonra İslam'ı inceledi ve onda derinleşti. İslam'a inandı ve ona çağırdı.[178]

Peygamberliğin Sona Erdirilmesi

Peygamberliğin gerçeği, ölçütleri ve işaretleri, peygamberimiz Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'in peygamberliğinin delilleri geçen bölümlerde açıklandı. Peygamberliğin sona erdirilmesini konuşmadan önce, Allah Subhanehu ve Teâlâ'nın aşağıdaki sebeplerden biri dışında elçi göndermediğini mutlaka bilmelisin:

1- Peygamberin mesajının bir kavme has olması ve o elçinin, mesajını komşu milletlere iletmekle emrolunmaması. Bu nedenle Allah, diğer bir ümmete özel bir mesaj ile başka bir elçi gönderir.

2- Önceki peygamberin mesajının silinmiş olması. Böylece Allah, insanlara dinlerini yenileyecek bir peygamber gönderir.

3- Önceki peygamberin şeriatının kendi zamanı için geçerli olması ve daha sonra gelecek zamanlar için uygun olmaması. Bunun üzerine Allah, zamana ve mekana uyan bir şeriat ve mesaj gönderir. Allah Subhanehu hikmeti gereği, Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'i yeryüzü ehli için genel, her zamana ve her mekana uygun bir mesajla göndermiştir. İnsanların yaşadığı canlı bir mesaj olarak ve değişiklik ve tahrif şüphelerinden arınmış olarak kalması için bu mesajı değiştirilmeye ve bozulmaya uğramaktan korumuştur. Bu nedenle;

[178] Ed-Dinu'l Fıtri el-Ebedi; Mübeşşir et-Tırâzi el-Hüseyni (2/319)

Allah onu, çağrıların/ risaletlerin en sonuncusu yapmıştır.[179]

Allah'ın, Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'e verdiği ayrıcalıklardan biri de O'nun, peygamberlerin sonuncusu olmasıdır ve O'ndan sonra peygamber yoktur. Çünkü Allah, O'nunla çağrılarını tamamlamıştır. Şeriatları sonlandırmış ve binayı tamamlamıştır. O'nun peygamber olarak gelmesiyle İsa aleyhisselam'ın müjdesi gerçekleşmiş oldu. Şöyle demişti: "Bina yapanların kabul etmediği ve sonunda köşe başı olan taşı kitaplarda hiç okumadınız mı?"[180]

Rahip İbrahim Halil – ki sonradan müslüman olmuştur- bu metni Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'in kendi hakkındaki şu sözüne uygun bulur: "Benim örneğim ve benden önceki peygamberlerin örneği bir ev inşa eden, (bir köşede bir tuğla yeri hariç) onu en iyi ve en güzel şekilde yapan kişinin örneği gibidir. İnsanlar evi dolaşmaya başlar, onu beğenirler ve "Bu tuğlayı da koysaydın ya" derler. Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurur: "Ben o tuğlayım; ben peygamberlerin en sonuncusuyum."[181]

Bu nedenle Allah Subhanehu, Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'in getirdiği kitabı geçmiş kitaplara hükümran ve onların hükmünü ortadan kaldırır kılmıştır. Aynı şekilde O'nun şeriatını, bütün geçmiş şeriatların hükmünü ortadan kaldırır kılmıştır. Allah, O'nun çağrısını korumayı üzerine almıştır. Bu nedenle mütevatir olarak nakledilmiştir. Kur'ân-ı Kerim, ses ve yazı olarak tevatür yoluyla nakledilmiştir. Yine O'nun sözlü ve fiili sünneti, tevatür yoluyla nakledilmiştir. Bu dinin şeriatının,

---

[179] Geçen konular için bkz. "El-Akidetu't Tahaviyye" (sf. 156), "Levâmiu'l Envâr El-Behiyye" (2/269,277), "Mebâdiu'l İslam" (sf. 64)

[180] Matta İncili (21:42)

[181] Bkz. "Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem fi't Tevrâti ve'l İncil" / İbrahim Halil Ahmed (sf. 73). Hadisi ise; Buhari, Kitâbu'l Menâkıb'da, 18. Bâb'da rivayet eder. Hadisin lafzı Buhari'den alınmadır. Müslim de, Kitâbu'l Fedâil'de, (Hadis no: 2286), Ebu Hureyre radıyallahu anh'tan merfu olarak rivayet eder. Hadis, İmam Ahmed'in Müsned'inde de rivayet edilir. (2/258,312)

ibadetlerinin ve sünnetlerinin, hükümlerinin fiili uygulaması da mütevatir olarak nakledilmiştir.

Siyer ve hadis kitaplarını inceleyen, sahabilerin (Allah onlardan razı olsun) Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in her halini, bütün sözlerini ve davranışlarını insanlık için koruduğunu görür. Rabbine ibadetini, cihadını, Allah Subhanehu'yu zikredişini ve O'ndan bağışlanma dileyişini cömertliğini ve cesaretini, sahabileriyle ve kendisine gelen heyetlerle ilişkilerini nakletmişlerdir. Aynı şekilde sevincini ve üzüntüsünü, yolculuğunu ve ikametini; yeme, içme ve giyinme şeklini; uyanık ve uyku halini nakletmişlerdir. Bunu hissedersen, bu dinin, Allah'ın koruması ile korunduğunu kesin olarak anlarsın. İşte o zaman; O'nun, nebilerin ve rasullerin sonuncusu olduğunu bilirsin. Çünkü Allah Subhanehu, bizlere bu peygamberin, peygamberlerin sonuncusu olduğunu haber vermiştir. Şöyle buyurur: **(Muhammed, sizin erkeklerinizden hiç birinin babası değildir. Fakat O, Allah'ın Rasulü ve peygamberlerin sonuncusudur.)**[182] Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem de kendisi hakkında şöyle buyurur: "Bütün insanlara gönderildim ve benimle peygamberler sona erdirildi."[183]

Ve şimdi; İslam'ı tanıma; gerçeğini ve kaynaklarını, esaslarını ve derecelerini açıklama zamanı geldi.

İslam Kelimesinin Anlamı

Sözlüklere müracaat edersen, "İslam" kelimesinin anlamının "itaat etme ve boyun eğme, teslim olma, emredenin emrine ve yasaklamasına itiraz etmeden uyma" olduğunu görürsün. Allah, hak dini "İslam" olarak adlandırmıştır. Çünkü o, Allah'a itaat ve itirazsız emrine boyun eğmektir. İbadeti, Allah Subhanehu'ya has kılmak, haber verdiğini

[182] 33/el-Ahzab/40

[183] İmam Ahmed; Müsned, (2/411,412), Müslim; Kitâbu'l Mesâcid, Hadis no: 523. Hadisin lafzı, Müslim'deki rivayete aittir.

doğrulamak ve inanmaktır. İslam ismi, Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'in getirdiği dinin özel ismi olmuştur.

İslam'ın Tanıtımı•

Din niçin "İslam" olarak adlandırılmıştır? Şüphesiz yeryüzünde bulunan çeşitli bütün dinler, kendi adlarıyla adlandırılmıştır. Ya özel bir kişinin veya belirli bir ümmetin adına nisbet edilmiştir. Hıristiyanlık (Nasraniyye) adını "en-Nasara" kelimesinden almıştır. Budizm, kurucusu "Buda"nın adıyla adlandırılmıştır. Zerdüştlük, bu isimle tanınmıştır, çünkü onu kuran ve yayan kişi "Zerdüşt" tür. Aynı şekilde Yahudilik de, "Yahuda" adıyla tanınan bir kabilenin arasında ortaya çıkmış ve Yahudilik olarak adlandırılmıştır. İslam hariç, bu hep böyledir. Çünkü İslam; ismini özel bir kişiden veya belirli bir ümmetten almaz. Onun ismi yalnızca İslam kelimesinin içerdiği özel niteliğe delalet eder. Bu isimden ortaya çıkan şudur: Bu dinin varlığı ve kuruluşu ile bir insan kasdedilmemiştir ve diğer ümmetlerin dışında belirli bir ümmete de has değildir. Gayesi yalnızca bütün yeryüzü halkını İslam'ın niteliği ile donatmaktır. Bu sıfatla nitelenen geçmişteki ve şimdiki herkes, Müslüman'dır. Gelecekte onunla donanacak herkes de müslüman olacaktır.

İslam Gerçeği

Bu kainattaki her şeyin belli bir kaideye ve sabit bir yola uyduğu bilinen bir gerçektir. Güneş, ay, yıldızlar ve yeryüzü genel bir kaidenin yönetimi altındadır. Kıl kadar dahi onun dışında hareket

• Daha geniş bilgi için bkz. "Mebâdiu'l İslam" / Hamûd bin Muhammed El-Lâhim, "Delilun Muhtasarun li Fehmi'l İslam" / İbrahim Harb

edemez ve dışına çıkamazlar. Hatta; bizzat insanın yapısını inceleyince, onun da Allah'ın kurallarına tamamen boyun eğdiğini görürsün. Yaşamını düzenleyen ilahi takdirin dışında nefes alamaz; suya ve gıdaya, ışığa ve ısıya ihtiyacını hissedemez. Bu takdire, bütün organları boyun eğer. Bu organlar yerine getirdikleri görevleri ancak Allah'ın onlar için takdir ettiği şekliyle yerine getirirler. Gökyüzündeki en büyük yıldızdan yeryüzündeki en küçük kum zerresine kadar bu kainatta bulunan her şeyin O'na boyun eğmekten ayrılamadığı ve kendisine teslim olduğu bu kapsamlı takdir; her şeye gücü yeten, yüce, hükümran bir ilahın takdiridir. Göklerde, yerde ve o ikisinin arasında bulunan her şey bu takdire boyun eğdiğine göre bütün alem, kendisini yaratan, her şeye gücü yeten bu hükümdara itaat ediyor ve emrine uyuyor demektir. Bu bakışla şu ortaya çıkar: İslam, bütün bir kainatın dinidir. Çünkü İslam, az önce öğrendiğin gibi, emredenin emrine ve yasağına itiraz etmeden uyarak ona boyun eğmektir. Güneş, ay ve yeryüzü teslim olmuştur. Hava, su, ısı, ışık ve karanlık teslim olmuştur. Ağaçlar, taşlar ve hayvanlar teslim olmuştur. Hatta; Rabbini tanımayan ve varlığını inkar eden, ayetlerini reddeden veya başkasına ibadet eden ve başkasını O'na ortak koşan insan dahi fıtrat gereği teslim olmuştur.

Bunu anlamışsan; gel, bir de insan olayına bakalım; iki şeyin onu çektiğini göreceksin.

Birincisi: Allah'ın insanı yaratırken ona verdiği fıtrat. Allah'a teslimiyet, O'na ibadeti ve O'na yaklaşmayı sevmek; Allah'ın sevdiği hakkı, hayır ve doğruluğu sevmek; Allah'ın hoşlanmadığı batıldan, kötülük, baskı ve zulümden hoşlanmamak fıtrattandır. Malı, aileyi ve çocuğu sevmek; yemeye, içmeye ve evlenmeye rağbet etmek; bunların gerektirdiği görevleri organların yerine getirmesi de fıtrata tabi nedenlerdir.

İkincisi: İnsanın dilemesi ve seçmesidir. Hak ile batılı, hidayet ile sapıklığı, hayır ile şerri birbirinden ayırsın diye Allah insana elçiler göndermiş ve kitaplar indirmiştir. Seçiminde basiretli olsun diye onu akıl ve anlayış ile desteklemiştir. Dilerse iyilik yoluna koyulur ve bu onu hakka ve hidayete götürür.

Dilerse de kötülük yollarına koyulur ve bunlar onu kötülüğe ve kötülük de helak olmaya götürür.

İnsana birinci olay açısından bakınca onun teslimiyet üzere yaratıldığını ve fıtratında kaçınılmaz bir şekilde buna bağlılık olduğunu, insanın durumunun da diğer mahlukatın durumu gibi olduğunu görürsün.

İnsana ikinci olay açısından bakınca ise; onu dilediğini tercih eden seçici biri görürsün. Ya Müslüman olur, ya da kafir olur: **(İster şükredici olsun, ister nankör.)**[184] Bu nedenle insanların iki çeşit olduğunu görürsün. Yaratıcısını bilen bir insan... Rabb olarak, mutlak hükümdar ve ilah olarak O'na iman eder. Yalnızca O'na ibadet eder. Takdirine uyup, kaçınılmaz olarak Rabbine teslim olmak üzere yaratıldığı gibi seçici olduğu yaşamında O'nun şeriatına uyar. İşte bu, teslimiyetini tamamlamış kusursuz Müslüman'dır. Bilgisi doğru olmuştur. Çünkü o; yaratıcısını, kendisini yoktan var eden, kendisine elçiler gönderen, ilim ve öğrenme gücü veren Allah'ı tanımıştır. Aklı düzgün, görüşü doğru olmuştur. Çünkü o, düşüncesini çalıştırmış ve sonra, kendisine işleri görme ve anlama melekesi bağışlayan Allah'tan başkasına ibadet etmemeye karar vermiştir. Dili, doğru ve hakkı söyler olmuştur. Çünkü o, şimdi yalnızca bir rabbi onaylamaktadır. O da, kendisine konuşma ve söz söyleme gücü veren Allah Teâlâ'dır. Ve sanki hayatında doğruluktan başka bir şey kalmamıştır. Çünkü o, seçme gücü bulunan işlerde Allah'ın şeriatına uymaktadır. Onunla kainattaki diğer yaratılmışlar arasında tanışma ve yakınlaşma bağı kurulmuştur. Çünkü o, ancak bütün yaratılmışların takdirine uyduğu, emrine boyun eğdiği ve kendisine ibadet ettiği, ilim ve hikmet sahibi Allah'a ibadet etmektedir. Ey insan! Allah bütün bu mahlukatı da senin hizmetine sunmuştur.

Küfür Gerçeği

[184] 76/el-İnsan/3

Bunun karşısında diğer insan... Teslimiyet içinde doğmuş ve teslimiyetini hissetmeden ya da farkına varmadan hayatı boyunca teslimiyet içinde yaşamıştır. Rabbini tanımaz ve şeriatına inanmaz. Peygamberlerine uymaz. Allah'ın bağışladığı ilmi ve aklı kendisini yaratanı, gözünü ve kulağını açanı bilmek için kullanmaz. O'nun varlığını inkar eder ve büyüklenip O'na ibadetten kaçınır. Yaşantısıyla ilgili, seçim ve serbest davranma gücü verilen işlerde Allah'ın şeriatına boyun eğmez veya O'na ortak koşar. Birliğine işaret eden mucizelere inanmayı reddeder. İşte bu kafirdir. Çünkü küfrün anlamı; gizlemek, örtmek ve üstünü kapatmaktır. Kişi elbisesiyle zırhını örtünce ve elbiseyi zırhının üzerine giyince "kefera dır'ahu bi sevbihi / zırhını elbisesiyle gizledi" denir. Bu gibi kişilere "kafir" denir. Çünkü o; fıtratını gizlemiş, cahillik ve arsızlık örtüsüyle üzerini örtmüştür. Oysa onun, İslam fıtratı üzere doğduğunu, vücut organlarının İslam fıtratına uygun hareket ettiğini öğrenmiştik. Çevresindeki dünya bütünüyle ancak teslimiyet kurallarına uygun olarak hareket eder. Fakat o, cahillik ve arsızlık örtüsüyle bu gerçeğin üzerini örtmüştür. Dünyanın yapısı ve kendi fıtratı basiretinden uzak kalmıştır. Düşünce ve bilgi gücünü ancak fıtratına ters düşen şeylerde kullandığını görürsün. Sadece fıtratını bozan şeyleri görür ve onu işlevsiz duruma getiren şeylere gayret eder.

Şimdi kafirin yozlaşarak içine düştüğü apaçık aşırılığı ve derin sapıklığı kendi kendine değerlendirebilirsin.[185]

İşte bu da senden zor bir emri değil, bilakis Allah'ın kolaylaştırdığı kimse için kolay olanı isteyen İslam... İslam; bu kainatın tümünün üzerinde yürüdüğüdür: **(Göklerde ve yerdekiler ister istemez O'na teslim olmuştur.)**[186] Allah Teâlâ'nın **(Allah katında hak din İslam'dır)**[187] buyurduğu, Allah'ın Dini'dir. O, yüzünü Allah'a teslim etmektir. Allah celle ve alâ şöyle buyurur: **(Eğer seninle**

---

[185] Mebâdiu'l İslam (sf. 3,4)
[186] 3/Âl-i İmram/83
[187] 3/Âl-i İmran/19

tartışmaya girerlerse de ki: "Bana uyanlarla birlikte ben kendimi Allah'a teslim ettim.")[188] Nebi sallallahu aleyhi ve sellem , İslam'ın anlamını açıklayarak şöyle buyurur: "Kalbini Allah'a teslim etmen, yüzünü Allah'a çevirmen ve farz kılınan zekatı vermendir."[189] Bir adam, Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'e "İslam nedir?" diye sorar. Şöyle buyurur: "Kalbinin Allah'a teslim olması, Müslümanların senin elinden ve dilinden emin olmasıdır." Adam "İslam'ın hangisi daha üstündür?" der. "İman" diye cevap verir. Adam "İman nedir?" der. Şöyle buyurur: "Allah'a, meleklerine, kitaplarına, peygamberlerine ve öldükten sonra yeniden dirilmeye inanmandır."[190] Yine, Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurur: "İslam; Allah'tan başka ilah olmadığına ve Muhammed'in, Allah'ın rasulü olduğuna şehadet etmen, namazı kılman, zekatı vermen, Ramazan orucunu tutman ve oraya bir yol bulabilirsen Beyt-i (Kabe'yi) haccetmendir."[191] Ve şöyle buyurur: "Müslüman, Müslümanların kendisinin elinden ve dilinden emin olduğu kişidir."[192]

Bu din; İslam Dini; Allah'ın, daha önceki insanlardan da, sonradan gelecek insanlardan da, kendisinden başka din kabul etmeyeceği dindir. Çünkü bütün peygamberler, İslam Dini üzeredir. Allah Teâlâ, Nuh aleyhisselam hakkında şöyle buyurur: **(Onlara Nuh'un haberini oku. Hani O kavmine demişti ki: "Ey kavmim! Eğer benim (aranızda) durmam ve Allah'ın ayetlerini hatırlatmam size ağır geldiyse ben yalnız Allah'a**

---

[188] 3/Al-i İmran/20

[189] İmam Ahmed; Müsned, (5/3), İbni Hibban; Sahih (1/377)

[190] İmam Ahmed; Müsned, (4/114), Heysemi, Mecmeu'z Zevâid'de (1/59) şöyle der: "Ahmed ve benzerini Taberani el-Kebir'de rivayet eder. Ricali sika (güvenilir)dir. Bkz. "Risâletu Fadli'l İslam" / Muhammed b. Abdulvahhab (sf. 8)

[191] Müslim; Kitâbu'l İman, Hadis no: 8

[192] Buhari; Kitâbu'l İman, Bâb "El Müslimu men selime'l Müslimune min Lisanihi ve Yedihi". Hadisin lafzı, Buhari'deki rivayete aittir. Müslim; Kitâbu'l İman, Hadis no: 39

güvenip dayanırım.)[193] Ve ayetin sonunda şöyle buyurur: **(Bana Müslümanlardan olmam emrolundu.)**[194] Allah celle ve alâ, İbrahim aleyhisselam hakkında şöyle buyurur: **(Çünkü Rabbi O'na: "Müslüman ol" demiş, O da; "Alemlerin Rabbine boyun eğdim" demişti.)**[195] Ve Musa aleyhisselam hakkında şöyle buyurur: **(Musa dedi ki: "Ey kavmim! Eğer Allah'a inandıysanız ve O'na teslim olduysanız sadece O'na güvenip dayanın.)**[196] İsa aleyhisselam hakkında da şöyle buyurur: **(Hani havarilere, "Bana ve peygamberime iman edin" diye ilham etmiştim. Onlar da, "İman ettik, bizim Allah'a teslim olmuş kimseler olduğumuza sen de şahit ol" demişlerdi.)**[197] Bu din; yani İslam; kurallarını, inanç esaslarını ve hükümlerini ilahi vahiyden –Kur'ân ve Sünnet'ten- almaktadır. Şimdi bunlar hakkında sana özet bir bilgi sunacağım.

İslam'ın Asılları ve Kaynakları

Hükmü kaldırılmış dinlerin ve insanlar tarafından konulmuş inançların mensupları kendilerine atalarından miras kalan, eski zamanlarda yazılmış kitapları kutsamayı alışkanlık edinmiştir. Hatta; gerçekte bu kitapları kimin yazdığı, kimin tercüme ettiği bilinmez. Her bir beşer için geçerli olan zayıflık ve eksiklik, nefsine uyma ve unutkanlık gibi durumlar kendileri için de geçerli olan bir takım insanlar tarafından yazılmıştır.

İslam ise, başkalarından farklıdır. İlahi vahiy olan Kur'an ve Sünnet'e, hak kaynağa dayanır. Şimdi bu iki kaynak hakkında öz bir bilgi verelim:

A- Kur'an-ı Kerim: Geçtiğimiz bölümlerde İslam'ın, Allah'ın dini olduğunu öğrendin. Bu nedenle Allah; takva sahiplerine bir hidayet, Müslümanlara bir düstur, Allah'ın kendileri için şifa istediği gönül-

---

[193] 10/Yunus/71
[194] 10/Yunus/72
[195] 2/el-Bakara/131
[196] 10/Yunus/84
[197] Et-Tedmuriyye (sf. 109-110), Ayet: 5/el-Maide/111

lere bir şifa ve Allah'ın kendileri için kurtuluş ve aydınlık istediği kimseler için bir ışık olmak üzere Rasulü Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'e Kur'an'ı indirmiştir. Kur'an; Allah'ın peygamberleri gönderme nedeni olan asılları içerir.[198] Nasıl ki Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem ilk gönderilen peygamber değilse, Kur'an da ilk gönderilen kitap değildir. Allah; İbrahim aleyhisselam'a sahifeler indirmiş, Musa aleyhisselam'ı Tevrat ile şereflendirmiştir. İsa aleyhisselam ise İncil'i getirmiştir. Bu kitaplar; Allah'ın bir vahyidir. Nebilerine ve rasullerine vahiy olarak göndermiştir. Fakat bu geçmiş kitapların bir çoğu kaybolmuş, büyük bir bölümü silinip gitmiş, bu kitaplarda tahrifat ve değişiklikler yapılmıştır.

Kur'an-ı Kerim'e gelince, O'nun korunmasını Allah üstlenmiştir. O'nu, kendinden önce gelen kitaplara hükümran ve onların hükmünü ortadan kaldıran bir kitap kılmıştır. Allah Teâlâ şöyle buyurur: **(Sana da, daha önceki kitabı doğrulamak ve onu korumak üzere hak olarak Kitab'ı gönderdik.)**[199] Allah celle ve alâ O'nu, her şey için bir açıklama olarak tanımlamıştır. Şöyle buyurur: **(Bu Kitab'ı sana her şey için bir açıklama olarak indirdik.)**[200] O'nun, bir hidayet ve rahmet kaynağı olduğunu bildirerek şöyle buyurur: **(İşte size de Rabbinizden açık bir delil, hidayet ve rahmet geldi.)**[201] Ve O'nun en doğru yola ilettiğini belirterek şöyle buyurur: **(Şüphesiz ki bu Kur'ân en doğru yola iletir.)**[202] O, hayatının bütün işlerinde beşeriyeti, en doğru yola iletir. Kur'an'ın nasıl indirildiğini ve nasıl ezberlendiğini şöyle bir aklına getiren Kur'an'ın değerini bilir ve niyetini Allah'a has kılar. Allah Teâlâ şöyle buyurur: **(Muhakkak ki bu (Kur'ân) Alemlerin Rabbinin indirmesidir. O'nu Ruhu'l Emin senin kalbine indirdi. Uyarıcılardan olasın diye.)**[203]

[198] Es-Sünnetu ve Mekânetuha fi't Teşri' El-İslami / Mustafa Es-Sıbâi (sf. 376)
[199] 5/el-Maide/48
[200] 16/en-Nahl/89
[201] 6/el-En'am/157
[202] 17/el-İsra/9
[203] 26/eş-Şuara/192-194

Kur'an'ı indiren Alemlerin Rabbi Allah'dır.

O'nu getiren, Ruhu'l Emin Cebrail aleyhisselam'dır.

Kalbine indiği kişi ise Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'dir.

Bu Kur'an, Kıyamet'e kadar kalacak mucizeler içerisinde, Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'in kalıcı bir mucizesidir. Geçmiş peygamberlerin ayetleri ve mucizeleri, hayatlarının bitmesi ile birlikte sona ererdi. Oysa bu Kur'an'ı Allah, kalıcı bir delil kılmıştır.

O; apaçık bir delil, parlak bir mucizedir. Allah insanlardan; O'nun bir benzerini, O'nun benzeri on sure ya da O'nun surelerinden birini getirmelerini isteyerek onlara meydan okumuştur. Harflerden ve kelimelerden oluşmasına ve üzerine indiği ümmet düzgün konuşmasıyla ve belağatıyla tanınmasına rağmen, onlar buna güç yetirememiştir. Allah Teâlâ şöyle buyurur: **(Yoksa O'nu (Kur'ân'ı) (Muhammed) uydurdu mu diyorlar. De ki: Eğer sizler doğru iseniz; Allah'tan başka, gücünüzün yettiklerini çağırın da O'nun benzeri bir sure getirin.)**[204]

Bu Kur'an'ın Allah katından vahiy olduğuna şehadet eden bir şey de, geçmiş ümmetler hakkında bir çok haber içermesidir. Gelecekte olacak bir takım olaylarla ilgili bilgi vermesi ve bunların, haber verdiği şekilde gerçekleşmesidir. Bilim adamlarının bazılarına ancak bu çağda ulaşabildiği bir çok bilimsel kanıt zikretmesidir. Bu Kur'an'ın Allah katından bir vahiy olduğuna şehadet eden bir başka şey de, Kur'an'ın kendisine indiği peygamberden, Kur'an'ın inişinden önce O'nun ne bir benzeri duyulmuş ne de O'na yakın bir şey nakledilmiştir. Allah Teâlâ şöyle buyurur: **(De ki: "Allah dileseydi onu size okumazdım, Allah da onu size bildirmezdi. Ben bundan önce bir ömür boyu içinizde durmuştum. Hâlâ akıl erdiremiyor musunuz?)**[205] Daha da ötesi O, okumayan ve yazmayan bir ümmi idi. Hiçbir hocaya gitmemiş ve hiçbir öğretmenin yanında oturmamıştır. Bununla

[204] 10/Yunus/38
[205] 10/Yunus/16

birlikte dili en düzgün ve en güzel şekilde konuşanlara, bir benzerini getirmeleri üzere meydan okur. **(Sen bundan önce ne bir yazı okur, ne de elinle onu yazardın. Öyle olsaydı, batıla uyanlar kuşku duyarlardı.)**[206] İncil'de ve Tevrat'ta okuma ve yazma bilmeyen ümmi biri olarak tanımlanan bu kişiye, ellerinde Tevrat'tan ve İncil'den kalıntılar bulunan Yahudi ve Hıristiyan din adamları gelerek, anlaşmazlığa düştükleri şeyleri sorarlar. Tartıştıkları konularda O'nun hükmüne başvururlar. Allah Teâlâ, Tevrat'ta ve İncil'deki O'nunla ilgili haberi açıklayarak şöyle buyurur: **(Yanlarındaki Tevrat ve İncil'de yazılı buldukları o elçiye, o ümmi peygambere uyanlar, işte o peygamber onlara iyiliği emreder, onları kötülükten men eder, onlara temiz şeyleri helal, pis şeyleri haram kılar.)**[207] Yahudi ve Hıristiyanların, Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'e soru sorduklarını bildirerek şöyle buyurur: **(Ehl-i kitap senden, kendilerine gökten bir kitap indirmeni istiyorlar.)**[208] Ve şöyle buyurur: **(Sana ruh hakkında sorarlar.)**[209] **(Sana Zülkarneyn hakkında sorarlar.)**[210] Yine şöyle buyurur: **(Doğrusu bu Kur'ân, İsrailoğullarına, hakkında ihtilaf edegeldikleri şeylerin pek çoğunu anlatmaktadır.)**[211]

Rahip İbrahim Philips, doktara çalışmasında Kur'an'a leke sürmeye çalışır. Fakat buna gücü yetmez. Kur'an; hüccetleri, kanıtları ve delilleri ile onu alteder. Sonunda aciz kaldığını itiraf eder, yaratıcısına teslim olur ve müslüman olduğunu ilan eder.[212]

Müslümanlardan biri Amerikalı doktor Jeffrey Lang'a bir Kur'an-ı Kerim meâli hediye ettiğinde, Amerikalı doktor Kur'an'ın kendine hitap ettiğini, sorularına cevap verdiğini ve nefsi ile arasındaki engelleri ortadan kaldırdığını görür. Hatta şöyle der:

---

[206] 29/el-Ankebut/48
[207] 7/A'raf/157
[208] 4/en-Nisa/153
[209] 17/el-İsra/85
[210] 18/el-Kehf/83
[211] 27/en-Neml/76
[212] Bkz. "El-Müsteşrikûn ve'l Mubeşşirûn fi'l Âlemi'l Arabi ve'l İslami" / İbrahim Halil Ahmed

"Kur'an'ı indiren sanki, benim kendimi tanıdığımdan daha çok beni tanıyor."[213] Nasıl tanımasın?. Kur'an'ı indiren, insanı yaratanın ta kendisi olan Allah Subhânehu'dur. **(Hiç yaratan bilmez mi? O, en ince işleri görüp bilmektedir ve her şeyden haberdardır.)**[214] Daha sonra Kur'an-ı Kerim meâli okuması onun müslüman olmasına ve sözünü naklettiğim kitabını yazmasına sebep olur.

Kur'an-ı Kerim, insanoğlunun ihtiyaç duyduğu her şeyi kapsar. Kuralları, inanç esaslarını, hükümleri, ikili ilişkileri ve âdâbı içinde bulundurur. Allah Teâlâ şöyle buyurur: **(Biz o Kitap'ta hiçbir şeyi eksik bırakmadık.)**[215] İçinde; Allah'ı birlemeye çağrı vardır. Allah'ın isimleri, sıfatları ve fiilleri zikredilir. Nebilerin ve rasullerin getirdiğini doğrulamaya çağırır. Ahireti, ceza ve hesabı onaylar. Bununla ilgili deliller ve kanıtlar sunar. Geçmiş ümmetlerin haberlerini, dünyada başlarına gelen ibret verici olayları, ahirette onları bekleyen azap ve cezayı zikreder.

Kur'an-ı Kerim'de, bilim adamlarını dehşete düşüren bir çok mucize, delil ve kanıt vardır. O, her çağa uygundur. Bilginler ve araştırmacılar, aradıklarını O'nda bulur. Şimdi sana, bunu ortaya koyan sadece üç örnek sunacağım. Bu örnekler şunlardır:

1- Allah Teâlâ şöyle buyurur: **(Birinin suyu tatlı ve susuzluğu giderici, diğerininki tuzlu ve acı iki denizi salıveren ve aralarına bir engel, aşılmaz bir sınır koyan O'dur.)**[216] Ve şöyle buyurur: **(Yahut (onların amelleri) derin bir denizdeki karanlıklar gibidir. Onu bir dalga örter; onu da üstünden başka bir dalga kaplar. Onların üzerlerinde ise bulutlar vardır. Birbiri üstünde karanlıklar... Elini çıkarsa neredeyse onu dahi göremeyecektir. Allah kime nur vermemişse onun nuru olmaz.)**[217]

Şu bilinen bir gerçektir ki; Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem hiç gemiye binmemiştir. O'nun çağında, denizin derinliklerini keşfetmeye olanak tanı-

---

[213] Es-Sıraa' min ecli'l İman / Dr. Jeffrey Lang, Çeviri: Dr. Münzir El-Absi, Daru'l Fikr (sf.34)
[214] 67/el-Mülk/14
[215] 6/el-En'am/38
[216] 25/el-Furkan/53
[217] 24/en-Nur/40

yacak maddi imkanlar da yoktu. Öyleyse bu bilgileri, Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'e Allah'dan başka kim verdi?!.

2- Allah Teâlâ şöyle buyurur: **(Andolsun ki biz insanı süzülmüş bir çamurdan yarattık. Sonra onu, sağlam bir karargahta yerleşen bir nutfe kıldık. Sonra o nutfeyi alaka kıldık. Sonra o alakayı bir parça et ve o bir parça eti kemik yaptık; kemiğe de et giydirdik. Sonra onu bambaşka bir hilkat olarak var ettik. Yaratanların en güzeli olan Allah'ın şanı ne yücedir!)**[218] Bilim adamları, ceninin yaratılışındaki aşamaları bu kadar ince ayrıntısıyla ancak bu çağda keşfedebilmişlerdir.

3- Allah Teâlâ şöyle buyurur: **(Gaybın anahtarları O'nun yanındadır. Ondan başkası bunları bilmez. Karada ve denizde ne varsa O bilir. Bir yaprak düşmeye görsün, mutlaka onu bilir. Yeryüzünün karanlıklarında tek bir tane yaş-kuru müstesna olmamak üzere hepsi apaçık bir kitaptadır.)**[219] İnsanlar, bu kadar kapsamlı düşünmeye alışkın değildir. Gücü yetmesi bir tarafa bunu düşünmez. Daha da ötesi; bilim adamlarından bir grup, bir bitkiyi ya da bir böceği gözlemleyip onun hakkında öğrendiklerini kaydettiklerinde bu yaptıklarına hayranlık duyarız. Bilinmelidir ki; o bitki ya da böcek hakkında kendilerine gizli kalan, onlarla ilgili gözlemlediklerinden daha çoktur.

Fransız bilim adamı Maurice Bucaile; Tevrat, İncil ve Kur'ân ile göklerin, yerlerin ve insanların yaratılışı ile ilgili son keşiflerin ulaştığı bilgileri karşılaştırmış ve çağımızda ulaşılan bulguların Kur'ân'da gelen bilgilerle uyum içinde olduğunu görmüştür. Bugünkü İncil ve Tevrat'ın ise göklerin ve yerin, insanın ve hayvanın yaradılışı ile ilgili bir çok yanlış bilgi içerdiğini görür.[220]

B- Nebevi Sünnet: Allah; Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'e Kur'ân-ı Kerim'i indirmiş ve O'nun bir benzerini de vahyetmiştir. Bu da; Kur'ân'ı

[218] 23/el-Mü'minun/12-14
[219] 6/el-En'am/59
[220] Bkz. "Et-Tevrâtu ve'l-İncilu ve'l Kur'ânu fi Dav'i'l Meârifi'l Hadise" / Maurice Bucaile. Fransız bir doktor olan yazar, Hıristiyanlığı terk ederek İslam'ı seçmiştir. (sf. 133- 283)

açıklayan ve şerheden nebevi sünnettir. Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurur: "Dikkat edin! Şüphesiz bana Kur'ân ve O'nunla birlikte bir benzeri verildi."[221] O'na; Kur'ân'daki genel, özel ve bütün olarak belirtilenleri açıklama izni verilmiştir. Allah Teâlâ şöyle buyurur: **(İnsanlara, kendilerine indirileni açıklaman için ve düşünüp anlasınlar diye sana da bu Kur'ân'ı indirdik.)**[222]

Sünnet, İslam kaynaklarının ikincisidir. Sünnet; Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'den –sahih ve Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'e kadar birbirine bağlı bir senetle – rivayet edilen söz ve fiil, onaylama ve tanımlamadır.

Sünnet; Allah'tan, Rasulü Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'e bir vahiydir. Çünkü Nebi sallallahu aleyhi ve sellem hevasından konuşmaz. Allah Teâlâ şöyle buyurur: **(O arzusuna göre konuşmaz. O, ancak vahyedileni konuşur. O'na çetin güçler sahibi öğretti.)**[223] İnsanlara ancak kendisine emredileni iletir. Allah Teâlâ şöyle buyurur: **(Ben sadece bana vahyedilene uyarım. Ben sadece apaçık bir uyarıcıyım.)**[224]

Sünnet-i Mutahhara; ahkam, akide, ibadet, muamelât ve âdâp bakımından İslam'ın fiili uygulamasıdır. Nebi sallallahu aleyhi ve sellem, kendisine emredileni yerine getiriyor ve onu, insanlara açıklıyordu. Onlara, tıpkı kendisinin yaptığı gibi yapmalarını emrediyordu. Örneğin şöyle buyurur: "Benim namaz kıldığımı gördüğünüz gibi namaz kılın."[225] Allah mü'minlere; imanlarının eksiksiz olarak tamamlanması için, O'nu davranışlarında ve sözlerinde örnek almalarını emretmiştir. Allah Teâlâ şöyle buyurur: **(Andolsun ki sizin için, Allah'ı ve ahiret gününü ümit eden ve Allah'ı çokça anan kimseler için, Rasulullah'ta güzel bir örnek vardır.)**[226] Sahabe-i

[221] İmam Ahmed; Müsned, (4/131), Ebu Davud; Sünen, Kitâbu's Sünne, Bâbu Luzûmi's Süne, Hadis no: 4604, (4/200)
[222] 16/en-Nahl/44
[223] 53/en-Necm/3-5
[224] 46/el-Ahkaf/9
[225] Buhari; Kitâbu'l Ezân, Bâb no: 18
[226] 33/el-Ahzab/21

Kiram, Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in sözlerini ve davranışlarını kendilerinden sonrakilere nakletmiş, onlar da bunu kendilerinden sonrakilere nakletmiştir. Sonra bunlar, Sünnet kitaplarında toplanmıştır. Sünneti nakledenler, kendilerinden naklettikleri kişiler hakkında titiz davranırlardı. Senedin, rivayet eden kişiden Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'e kadar birbirine bağlı olması için kendisinden naklettikleri kişinin, bu bilgiyi aldığı kişiyle çağdaş olmasını; senetteki bütün ravilerin güvenilir, adil, doğru sözlü ve emin olmasını ararlardı.[227]

Sünnet; İslam'ın fiili uygulaması olduğu gibi, Kur'ân'ın da açıklamasıdır. Ayetlerini şerheder ve Kur'ân'da genel olarak belirtilen hükümlerin ayrıntısını verir. Nebi sallallahu aleyhi ve sellem, kendisine indirileni bazen sözlü, bazen fiili ve bazen de her ikisiyle birlikte açıklardı. Sünnet; Kur'ân'da belirtilmeyen bazı hükümleri ve kuralları da açıklayabilir. Kur'ân ve Sünnet'in, İslam dininin iki ana kaynağı olduğuna mutlaka inanmak gerekir. O ikisine uymak, onlara başvurmak, emirlerine uymak ve yasaklarından kaçınmak, verdikleri haberleri doğrulamak; onlarda geçen Allah'ın isimlerine, sıfatlarına ve fiillerine, Allah'ın dostları mü'minler için hazırladıklarına ve düşmanları kafirleri tehdit ettiği şeylere iman etmek gerekir. Allah Teâlâ şöyle buyurur: **(Hayır! Rabbine andolsun ki aralarında çıkan anlaşmazlık hususunda seni hakem kılıp sonra da verdiğin hükümden içlerinde hiçbir sıkıntı duymaksızın onu tam manasıyla kabullenmedikçe iman etmiş olmazlar.)**[228] Ve şöyle buyurur: **(Peygamber size ne verdiyse onu alın, size ne yasakladıysa ondan da sakının.)**[229]

Bu dinin kaynaklarını tanıttıktan sonra, onun derecelerini belirtmemiz uygun olacaktır. Bunlar;

---

[227] Bu eşsiz metot ve Sünnet-i Nebeviye nakletmedeki bu dikkat sonucu, Müslümanlar arasında "Cerh ve Ta'dil" ve "Mustalahu'l Hadis" olarak bilinen ilim dalları doğmuştur. Bu iki ilim dalı, İslam Ümmeti'ne has özelliklerdendir ve daha önce kullanılmamıştır.

[228] 4/en-Nisa/65

[229] 59/el-Haşr/7

İslam, iman ve ihsan şeklindedir. Bu derecelerin temel prensiplerini özet olarak ele alacağız.

Birinci Derece: İslam•

İslam'ın rükünleri beş tanedir: Kelime-i şehadet, namaz, zekat, oruç ve hac.

Birincisi: Allah'tan başka ilah olmadığına ve Muhammed'in Allah'ın rasulü olduğuna şehadet etmek

"La ilahe illallah / Allah'tan başka ilah yoktur"un anlamı şudur: Yerde ve gökte, yalnız Allah'tan başka ibadete layık bir ibadet edilen / ma'bud yoktur. O, gerçek ilah'tır. O'nun dışındaki bütün ilahlar batıldır.[230] Bu şehadet, ibadeti yalnızca Allah'a has kılmayı ve O'nun dışında hiçbir şeye ibadet etmemeyi gerektirir. Bu şehadette şu iki olay gerçekleşmezse onun söyleyenine bir faydası yoktur.

Birincisi: "La ilahe illallah / Allah'tan başka ilah yoktur" sözünü inanarak, bilerek, şüphe duymayarak doğrulayarak ve severek söylemek.

İkincisi: Allah'tan başka kendisine ibadet edilenleri inkar etmek. Kim bu şehadeti söyler de, Allah'tan başka kendisine ibadet edilenleri inkar etmezse, bu söz ona fayda vermez.[231]

Muhammed'in Allah'ın rasulü olduğuna şehadet etmenin anlamı ise emrettiğinde O'na itaat etmek, haber verdiğinde O'nu doğrulamak, yasakladığı ve

---

• Bu konuda daha geniş bilgi için bkz. "Kitâbu't Tevhid", "El-usûlu's Selâse" ve "Âdâbu'l Meşyi ile's Salât" / Muhammed b. Abdulvahhab, "Dinu'l Hak" / Abdurrahman El-Umer, "Mâ lâbudde min Ma'rifetihi ani'l İslam" / Muhammed b. Ali El-Irfec, "Erkânu'l İslam" / Abdullah b. Cârullah el-Cârullah, "Şerhu Erkâni'l İslam ve'l İman" / Telif: Bir grup ilim öğrencisi, Gözden geçirme: Abdullah El-Cibrin

[230] Dinu'l Hak (sf. 38)

[231] Kurratu Uyûni'l Muvahhidin (sf. 60)

men ettiğinden kaçınmak ve Allah'a ancak O'nun belirlediği şekilde ibadet etmektir. Muhammed'in; Allah'ın bütün insanlara gönderdiği elçisi olduğunu bilmek ve buna inanmaktır. O, kendisine ibadet edilmeyen bir kul, yalanlanmaması gereken bir elçidir. Bilakis O'na itaat edilmesi ve uyulması gerekir. O'na itaat eden cennete girer, O'na karşı gelen ise cehenneme girer. İnanç alanında ya da Allah'ın emretmiş olduğu ibadetlerde, yönetme ve kanun koyma düzeninde, ahlak alanında, aile kurma alanında ya da helal ve haram belirleme alanında kurallar ancak bu şerefli elçi, Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem kanalıyla alınmalıdır. Çünkü O, Allah'ın şeriatını ileten elçisidir.[232]

İkincisi: Namaz•

Bu, İslam'ın rükünlerinden ikincisidir. Hatta İslam'ın direğidir. Çünkü namaz kul ile Rabbi arasında bir bağdır, her gün beş kez onu tekrar eder. Onunla imanını yeniler ve nefsini, günahların pisliklerinden arındırır. Onunla günahların ve kötülüklerin arasına girer. Kul; sabahleyin uykusundan uyanınca, dünya işleriyle meşgul olmadan önce Rabbinin huzurunda temiz ve arınmış bir şekilde kıyama durur. Sonra Rabbini tekbir eder. Kulluğunu kabullenir; O'ndan yardım ve hidayet diler. Secde ederek, kıyamda durarak ve rüku ederek, Rabbi ile arasındaki itaat ve kulluk anlaşmasını yeniler. Bunu her gün beş kez tekrar eder. Bu namazı eda etmek için kalbinin, bedeninin, elbisesinin ve namaz kılacağı yerin temiz olması gerekir. Mümkünse Müslüman'ın, namazı Müslüman kardeşleriyle birlikte, kalpleriyle Rablerine yönelmiş, yüzlerini Allah'ın Evi Kabe-i Müşerrefe'ye çevirmiş olarak cemaatle kılması gerekir. Namaz; kullarının, Allah Tebarake ve Teâlâ'ya ibadet ettikleri şekillerin en mükemmeli ve en güzeli üzerine kurulmuştur. Çeşitli organların Allah'ı yüceltmesini; dilin telaffuzunu; ellerin, ayakların, başın, duyu

[232] Dinu'l Hak (sf. 51-52)

• Daha geniş bilgi için bkz. "Keyfiyyetu Salâti'n Nebi sallallahu aleyhi ve sellem" / Abdülaziz b. Bâz

organlarının ve bedenin diğer kısımlarının fiilini içerir. Her biri, bu yüce ibadetten nasibini alır.

Duyu organları ve diğer âzâlar ondan nasibini alır. Kalp ondan nasibini alır. Namaz; övgüyü, hamdetmeyi, yüceltmeyi, tesbih ve tekbiri, hakka şahitlik etmeyi, Kur'ân-ı Kerim okumayı; Rabbin önünde, aciz bir kulun ve her şeyi idare eden Rabbin karşısında boyun eğen birinin duruşuyla ayakta durmayı içerir. Sonra bu makamda O'nun önünde alçalır, boyun eğer ve O'na yaklaşır. Daha sonra Allah'ın izzeti karşısında küçülerek ve büyüklüğü karşısında boyun eğerek, huşu ve teslimiyet ile rüku eder, secde eder ve oturur. Kalbi yumuşamış, bedeni Allah'a itaat etmiş ve organları O'na boyun eğmiştir. Sonra namazını Allah'a övgü ve Nebisi Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'e salât ve selam ile tamamlar. Sonra Rabbinden, dünya ve ahiret hayırlarını diler.[233]

Üçüncüsü: Zekat•

Zekat; İslam'ın rükünlerinden üçüncüsüdür. Zengin Müslüman'a, malının zekatını vermesi farzdır. Zekat; fakirlere, miskinlere ve zekat vermenin caiz olduğu diğer kimselere verilen az bir miktardır.

Müslüman'ın; zekatı vermesi uygun olan kimseye bunu gönül rahatlığı ile vermesi gerekir. Zekat verdiği kimselerin başına bunu kakmamalı ve onlara bu nedenle eziyet etmemelidir. Müslüman'ın, Allah rızasını arzu ederek zekatını vermesi gerekir. Bununla, insanlardan hiçbir karşılık ve teşekkür beklememelidir. Bilakis; riya ve gösteriş yapmadan yalnızca Allah rızası için zekatını vermelidir.

Zekat vermek bereket getirir. Fakirlerin, miskinlerin ve ihtiyaç sahiplerinin gönüllerini hoş tutar. Onları, el açarak küçülmekten kurtarır. Zekat onlar için bir rahmettir. Zekat vermek; kişiye cömertlik ve kerem, özveri, fedakarlık ve merhametli olma sıfatları kazandırır. Cimrilik ve aşağılık

---

[233] Miftâhu Dâri's Seâde (2/384)

• Daha geniş bilgi için bkz. "Risâletâni fi'z Zekâti ve's Sıyâm" / Abdülaziz b. Bâz

sıfatlarından arındırır. Zekat ile, Müslümanlar dayanışma içinde olur. Zenginleri fakirlerine acır. Bu ibadet tam anlamıyla uygulansa, toplumda hiçbir şeyi olmayan fakir, borç yükü altında kalmış insan ve yolda kalmış bir yolcu kalmaz.

Dördüncüsü: Oruç•

Yani, Ramazan ayı orucunu tutmaktır. Fecrin doğuşundan güneşin batışına kadar oruçlu kimse, yemeyi, içmeyi, cinsel ilişkiye girmeyi ve bu hükümde olan şeyleri Allah Subhanehu ve Teâlâ'ya ibadet niyetiyle terk eder. Nefsini, şehvetlerinden alıkoyar. Allah; hastaya ve yolcuya; hamile ve çocuk emziren kadına; hayızlı ve nifaslı kadına oruç tutma konusunda kolaylık sağlamıştır. Bunlardan her birinin kendine uygun hükmü vardır.

Bu ayda; Müslüman, nefsini şehvetlerinden alıkoyar. Nefsi bu ibadetle, hayvanlara benzeme seviyesinden Allah'a yaklaştırılmış meleklere benzeme seviyesine çıkar. Öyle ki oruç tutan kimse, dünyada Allah rızasını elde etmekten başka bir arzusu olmayan varlık suretine bürünür.

Oruç, kalbi diriltir. Dünyaya rağbeti azaltır. Allah katında olana teşvik eder. Zenginlere, fakirleri ve onların durumunu hatırlatır. Kalplerini onlara karşı yumuşatır. İçinde bulundukları, Allah'ın nimetlerini bilirler ve şükürleri artar. Oruç, nefsi arındırır ve Allah'tan hakkıyla korkma üzere bina eder. Ferdi ve toplumu, gizli ve aşikar hallerinde, sevinç ve sıkıntı anında, Allah'ın üzerlerindeki gözetimini hisseder hale getirir. Çünkü toplum, tam bir ay boyunca bu ibadet ile Rabbini gözeterek yaşar. Allah Teâlâ'dan korkması, Allah'a ve ahiret gününe iman etmesi, Allah'ın gizli-saklı her şeyi bildiğini ve kişinin bir gün mutlaka Rabbinin önünde durup küçük-büyük bütün amellerinden sorulacağını kesin olarak bilmesi onu böyle davranmaya sevk eder.[234]

• Daha geniş bilgi için bkz. "Risâletâni fi'z Zekâti ve's Sıyâm" / Abdülaziz b. Bâz

[234] Bkz. Miftâhu Dâri's Seâde (2/384)

Beşincisi: Hacc•

Mekke-i Mükerreme'deki Beytullahi'l-Haram'ı haccetmek her baliğ, akıllı ve gücü yeten; Beytullah'a götürecek araca ya da ücretine ve bakmakla yükümlü olduğu kişilerin nafakasının dışında gidiş-dönüş masraflarına yetecek miktarda paraya sahip olan, yolda can güvenliği olan ve yokluğunda ailesinin güvenliğinden emin olan her Müslüman'a farzdır.

Hac yapmak isteyen kimsenin, nefsini günahların kirinden temizlemesi için Allah'a tevbe etmesi gerekir. Mekke-i Mükerreme'ye ve hac ibadetinin yapıldığı kutsal mekanlara ulaştığında, Allah'a kulluğunu ifade ederek ve O'nu yücelterek hac ibadetlerini yerine getirir. Allah'ın dışında; Kabe'ye ve hac ibadetlerinin yapıldığı diğer yerlere ibadet edilmeyeceğini, onların fayda ve zarar vermeyeceğini bilir. Şayet Allah oralara gidip hac yapmasını emretmeseydi Müslüman'ın o mekanlara gidip hac yapması doğru olmazdı.

Hacda, hac yapan kişi izar ve rida olarak iki beyaz kumaştan oluşan ihram elbisesini giyer. Yeryüzünün bütün bölgelerinden Müslümanlar bir yerde toplanır. Tek bir elbise giyerler ve bir Rabbe ibadet ederler. Yöneten ve yönetilen, zengin ve fakir, siyah ve beyaz arasında fark yoktur. Herkes Allah'ın yarattığıdır ve O'nun kuludur. Müslüman'ın, Müslüman karşısında takva ve salih amelden başka üstünlüğü yoktur. Müslümanlar birbirleriyle tanışır ve yardımlaşır. Allah'ın onları hep birlikte yeniden dirilteceği ve hesap için bir alanda toplayacağı günü hatırlarlar. Böylece, Allah Teâlâ'ya itaat ederek ölüm sonrası için hazırlanırlar.[235]

İslam'da İbadet•

• Daha geniş bilgi için bkz. "Delilu'l Hâc ve'l Mu'temir" / Telif: Bir grup alim, "Et-Tahkik ve'l İzâh li Kesirin min Mesâili'l Hacci ve'l Umra" / Abdülaziz b. Bâz

[235] Bkz. a.g.e. (2/385), Dinu'l Hak (sf. 67)

• Daha geniş bilgi için bkz. "El-Ubûdiyye" / Şeyhulislam İbni Teymiyye

İslam'da ibadet, maddi ve manevi olarak Allah'a kulluk etmektir. Allah yaratıcıdır, sen ise yaratılmış. Sen kulsun ve Allah senin efendindir. Bu böyle olunca, kişi bu dünyada mutlaka, şeriatına uyarak ve peygamberlerinin izini takip ederek Allah'ın dosdoğru yolunda yürümelidir. Allah; kullarına, Alemlerin Rabbi'ni tevhid ile birlemeleri, namaz, zekat, oruç ve hac gibi yüce ibadetler belirlemiştir. İslam'daki ibadet anlayışı daha kapsamlıdır. Allah'ın sevdiği ve razı olduğu gizli ve aşikar yapılan bütün ameller ve sözler ibadettir. Daha da ötesi Allah'a yaklaşma niyetiyle yaptığın her güzel adet ibadettir. Annenle ve babanla, eşinle ve çocuklarınla, komşularınla güzel geçinmen bununla Allah rızasını elde etmeyi kasdedersen bir ibadettir. Evde, çarşıda ve iş yerinde insanlara güzel davranman Allah'ın rızasını dileyerek yaparsan bir ibadettir. Emaneti yerine getirmek, doğruluk ve adalete bağlı kalmak, eziyet vermemek, güçsüze yardım etmek, helal kazanç sağlamak, aileye ve çocuklara harcamak, düşkünü teselli etmek, hastayı ziyaret etmek, aç olanı doyurmak ve zulme uğrayana yardım etmek; bütün bunlar Allah rızası gözetilerek yapılırsa birer ibadettir. Allah'ın rızasını kasdederek kendin için, ailen için, toplumun ve ülken için yaptığın her iş bir ibadettir. Allah'ın sana mubah kıldığı ölçüler içinde nefsinin şehvetlerini gidermen salih bir niyetle birlikte olursa ibadet olur. Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurur: "Sizden birinin cinsel ilişkiye girmesinde dahi bir sadaka vardır." Derler ki: "Ey Allah'ın Rasulü! Bizden biri şehvetini gidermeye gelir de ona ecir mi olur?" Şöyle buyurur: "Ne dersiniz; onu haramda giderseydi üzerine bir günah olur muydu? Aynı şekilde onu helalde giderince onun için bir ecir olur."[236]

Yine Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurur: "Her Müslüman'ın üzerine bir sadaka vardır." Denilir ki: "Ne dersin, şayet bulamazsa?" şöyle buyurur: "Elleriyle çalışır; kendine faydalı olur ve sadaka verir." Denilir ki: "Ne dersin, şayet güç yetiremezse?" Şöyle buyurur: "Kederli ihtiyaç sahibine yardım eder." Denilir ki: "Ne dersin, şayet

[236] Müslim; Kitabu'z Zekât, Hadis no: 1006

güç yetiremezse?" Şöyle buyurur: "İyiliği ya da hayrı emreder." Denilir ki: "Ne dersin, (ya bunu da) yapmazsa?" Şöyle buyurur: "Kötülükten kendini alıkoyar. Şüphesiz bu bir sadakadır."[237]

İkinci Derece: İman•

İmanın rükünleri altıdır: Allah'a, meleklerine, kitaplarına, rasullerine, ahiret gününe iman ve kadere iman.

Birincisi: Allah'a iman

Allah Teâlâ'nın rububiyetine; yani O'nun her şeyin Rabbi, yaratıcısı ve hükümranı; bütün işlerin idare edicisi olduğuna ve O'nun dışındaki her mabudun/ ibadet edilen şey ya da kişinin batıl olduğuna iman etmen ve O'nun isim ve sıfatlarına; yani O'nun en güzel isimlere, kâmil ve yüce sıfatlara sahip olduğuna iman etmendir.

Bütün bunlarda Allah'ın birliğine; rububiyetinde, uluhiyetinde, isimlerinde ve sıfatlarında ortağı olmadığına iman etmendir. Allah Teâlâ şöyle buyurur: **((O) Göklerin, yerin ve ikisi arasındakilerin Rabbidir. Şu halde O'na kulluk et; O'na kulluk etmek için sabırlı ve metanetli ol. O'nun adıyla anılan bir kimse biliyor musun?)**[238]

O'nu hiçbir uyku ve uyuklamanın almadığına, O'nun görünen ve görünmeyeni bildiğine, göklerin ve yerin mülkünün O'nun olduğuna iman etmendir: **(Gaybın anahtarları O'nun yanındadır. O'ndan başkası bunları bilmez. Karada ve denizde ne varsa O bilir. Bir yaprak düşmeye görsün,**

---

[237] Buhari; Kitâbu'z Zekât, Bâb no: 29, Müslim; Kitâbu'z Zekât, Hadis no: 1108. Hadisin lafzı Müslim'deki rivayete aittir.

• Daha geniş bilgi için bkz. "Şerhu Usûli'l İman" / Muhammed b. Salih el-Useymin, "El-İman" / Şeyhulislam İbni Teymiyye, "Akidetu Ehli's Sunne ve'l Cemaa" / Muhammed b. Salih el-Useymin

[238] 19/Meryem/65

mutlaka onu bilir. Yeryüzünün karanlıklarında tek bir tane yaş-kuru müstesna olmamak üzere hepsi apaçık bir kitaptadır.)[239] Allah Teâlâ'nın yaratıklarından yüce ve arşının üzerinde olduğuna, aynı anda ilmi ile onlarla birlikte olduğuna; onların hallerini bildiğine, sözlerini işittiğine, yerlerini gördüğüne, işlerini yönettiğine, fakire rızık verdiğine, kırılanı onardığına, dilediğine mülk verdiğine ve dilediğinden de mülkü çekip aldığına, O'nun her şeye gücü yettiğine inanmandır.[240]

Allah'a imanın meyvelerinden bazıları, şunlardır:

1- Kula, Allah'ı sevme ve O'nu yüceltme kazandırır. Bunlarda, O'nun emrini yerine getirmeyi ve yasakladığından uzak durmayı gerektirir. Kul bunu yerine getirince, dünya ve ahirette korkusuz mutluluğa ulaşır.

2- Allah'a iman etmek, nefiste izzet oluşturur. Çünkü o, kainattaki her şeyin gerçek sahibinin Allah olduğunu, O'ndan başka zarar veren ve fayda veren olmadığını bilir. Bu bilgi onu, Allah'tan başkasına ihtiyaç duymaz hale getirir. O'ndan başkasının korkusunu kalbinden söküp alır. Sonuçta ancak Allah'tan umar ve O'dan başkasından korkmaz.

3- Allah'a iman, nefsinde alçak gönüllülük oluşturur. Çünkü o, sahip olduğu nimetin Allah'tan olduğunu bilir. Şeytan onu aldatamaz. Kibirlenip büyüklenmez. Kuvveti ve malıyla övünmez.

4- Allah'a iman eden kesin olarak bilir ki, Allah'ın razı olduğu salih amelden başka kurtuluşa giden bir yol yoktur. Oysa başkası batıl inançlara sahiptir. Örneğin; insanların suçlarına keffâret olması için Allah'ın, oğlunun asılmasını emrettiğine inanır. Ya da bir takım ilahlara iman eder. Onların, isteğini yerine getirdiğine inanır. Oysa gerçekte onlar, fayda ya da zarar vermezler. Ve yahut ateist olur ve hiçbir yaratıcının varlığına iman etmez... Bütün bunlar birer kuruntudur. Öyle ki; Kıyamet günü Allah'ın huzuruna varınca ve gerçekleri kendi gözleriyle görünce apaçık bir sapıklık içerisinde olduklarının farkına varacaklar.

---

[239] 6/el-En'am/59

[240] Bkz. Akidetu Ehli's Sunne ve'l Cemaa (sf. 7, 11)

5- Allah'a iman etmek; Allah'ın rızasını dileyerek, dünyada yüce görevler üstlendiği zaman, insana kararlılık ve sabır, sebat ve tevekkül noktasında büyük bir güç kazandırır. Göklerin ve yerin hükümdarına dayandığına, O'nun kendisini desteklediğine ve yardım ettiğine kesin olarak inanır. Sabrında, sebatında ve tevekkülünde dağlar gibi sağlam olur.[241]

İkincisi: Meleklere iman

Allah'ın onları, kendisine itaat etmeleri için yarattığına inanmaktır. Allah onları şu şekilde tanımlar: **(Onlar mükerrem kullardır. Sözleri ile O'nun önüne geçmezler; onlar O'nun emri gereğince iş görürler. Onların önündekini de arkalarındakini de bilir. O'nun razı olduğu kimselerden başkasına şefaat etmezler. Onlar O'nun korkusundan titrerler.)**[242] **(O'nun huzurunda bulunanlar, O'na ibadet hususunda kibirlenmezler ve yorulmazlar. Onlar, bıkıp usanmadan gece ve gündüz (Allah'ı) tesbih ederler.)**[243] Allah onları bizim için görünmez kılmıştır. Bu nedenle onları göremeyiz. Onlardan bir kısmını bazı nebilerine ve rasullerine göstermiştir.

Meleklerin yüklendikleri bir takım ameller vardır. Bu meleklerden vahiyle görevli melek olan Cibril, vahyi Allah katından, kulları arasından O'nun dilediğine indirir. Ruhları almakla görevli melek de bunlardandır. Rahimlerdeki ceninler ile görevli melek vardır. Ademoğullarını korumakla görevli melekler vardır. Amellerin yazılmasıyla görevli melekler vardır. Herkesin iki meleği vardır: **(Sağda ve solda otururlar. İnsan hiçbir söz söylemez ki, yanında gözetleyen, yazmaya hazır bir melek bulunmasın.)**[244]

Meleklere imanın meyvelerinden bazıları şunlardır:

---

[241] Bkz. Akidetu Ehli's Sunne ve'l Cemaa (sf. 44), Mebâdiu'l İslam (sf. 80, 84)
[242] 21/el-Enbiya/26-28
[243] 21/el-Enbiya/19-20
[244] 50/Kâf/17-18. Bkz. Akidetu Ehli's Sunne ve'l Cemaa (sf.19)

1- Müslüman'ın akidesi, şirkin şüphelerinden ve pisliğinden arınır. Çünkü Müslüman; Allah'ın, bu büyük görevleri yüklediği meleklerin varlığına iman edince, kainatın seyrine katkıda bulunan hayali varlıkların varlığına inanmaktan kurtulur.

2- Müslüman, meleklerin fayda ve zarar vermediğini, onların sadece Allah'ın kendilerine ikram edilmiş kulları olduğunu onlara emrettiği şeylerde, Allah'a isyan etmediklerini ve kendilerine emredilenleri yaptıklarını bilir. Bu nedenle onlara ibadet etmez. Onlara yönelmez ve onlara bağlanmaz.

Üçüncüsü: Kitaplara iman

Allah'ın, nebilerine ve rasullerine hakkı açıklamak ve ona davet etmek için kitaplar indirdiğine iman etmektir. Allah Teâlâ şöyle buyurur: **(Andolsun ki Biz peygamberlerimizi apaçık delillerle gönderdik. Onlarla birlikte insanlar adaleti ayakta tutsunlar diye Kitabı ve mizanı indirdik.)**[245] Bu kitaplar çoktur. İbrahim aleyhisselam'a verilen sahifeler, Musa aleyhisselam'a verilen Tevrat, Davud aleyhisselam'a gönderilen Zebur ve İsa aleyhisselam'ın getirdiği İncil bunlardandır.

Geçmişteki bu kitaplara iman; Allah'ın onları elçilerine indirdiğine ve o kitapların, o dönemde Allah'ın insanlara iletmesini istediği şeriatı içerdiğine inanmakla gerçekleşir.

Allah'ın bizlere bildirdiği bu kitaplar ortadan kaybolmuştur. İbrahim aleyhisselam'a gönderilen sahifelerden hiçbiri dünyada yoktur. Tevrat, İncil ve Zebur'a gelince; Yahudiler ve Hıristiyanların yanında isimleri ile bulunsalar da tahrif edilmiş ve değiştirilmişlerdir. Çoğu kaybolmuş ve onlardan olmayan şeyler onlara sokulmuştur. Daha da ötesi, sahiplerinden başkasına nispet edilirler. Eski Ahit'te kırktan fazla sifr (kitap, kutsal metin) var ve sadece beşi Musa aleyhisselam'a nispet edilmektedir. Bugün mevcut olan İncil'den ise bir tanesi bile İsa aleyhisselam'a nispet edilmemektedir.

[245] 57/el-Hadid/25

Allah katından indirilen kitapların sonuncusu ise Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'e indirilen Yüce Kur'ân'dır. Kur'an, Allah'ın koruması ile korunmaktadır. Harflerinde, kelimelerinde, harekelerinde veya manalarında hiçbir değişikliğe ya da tahrife uğramamıştır. Kur'ân-ı Kerim ile geçmişteki kitaplar arasındaki fark çok yönlüdür. Bunlardan bazıları şu şekildedir:

1- Geçmişteki bu kitaplar ortadan kaybolmuş, onlara tahrif ve değişiklik sokulmuştur. Sahiplerinden başkalarına nispet edilmiş; şerhler, açıklamalar ve tefsirler eklenmiştir. İlahi vahye, akla ve fıtrata ters düşen bir çok şey içermektedir.

Kur'ân-ı Kerim ise; Allah'ın koruması ile korunmaya devam etmektedir. Allah'ın, Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'e indirdiği aynı kelimeler ve harfler ile korunmaktadır. Tahrife uğramamış ve hiçbir ilave yapılmamıştır. Çünkü Müslümanlar, Kur'ân-ı Kerim'in her türlü şüpheden uzak kalmasına gayret göstermiş ve O'nu; Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in siyeri, sahabilerin hayat hikayeleri, Kur'ân-ı Kerim'in tefsiri, ibadet ve muamelat hükümleri ile karıştırmamıştır.

2- Eski kitapların bugün tarihsel bir senedi bilinmemektedir. Daha da ötesi, kime indiği ve hangi dilde yazıldığı dahi bilinmemektedir. Bir kısmı, kendisine gönderilen kimseden başkasına nispet edilmiştir. Kur'ân'ı ise Müslümanlar, Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'den yazılı ve sözlü olarak tevatür yoluyla nakletmişlerdir. Her çağda ve her mekanda, Müslümanların bu kitabı ezbere bilen binlerce hafızları ve bu kitaptan yazılı binlerce nüsha vardır. Sözlü olarak ezberlenen ile yazılı olarak bulunan nüshalar uyuşmaz ise farklı olan nüshalar kabul edilmez. Ezbere bilinenlerle yazılı olanlar mutlaka birbirine uymalıdır.

Bunun da ötesinde; Kur'ân, sözlü olarak nakledilmiştir ki dünyada başka hiçbir kitaba bu nasip olmamıştır.

Hatta bu şekilde nakil sadece Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'in ümmetinde vardır. Bu nakil şu şekilde gerçekleşir: Öğrenci; Kur'ân'ı hocasından dinleyerek ezberler. Hocası da, kendi hocasından bu şekilde ezberlemiştir. Sonra hoca

öğrencisine "icazet" denilen diplomayı verir. Hoca bu diplomada, hocaları yanında okuduğunu öğrencisine okuttuğuna şahitlik eder. Senet, Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'e ulaşıncaya kadar her biri hocasını adıyla zikreder. Bu şekilde sözlü senet; öğrenciden, Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'e kadar zincir şeklinde devam eder.

Kur'ân-ı Kerim'den her surenin ve her ayetin nerede ve ne zaman Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'e indiğini bildiren kuvvetli deliller ve tarihsel kanıtlar da aynı şekilde senet ile yoğun olarak nakledilmiştir.

3- Geçmişteki kitapların indirildiği diller, uzun zaman önce silinip yok olmuştur. Bu çağda o dilleri konuşan hiç kimse yoktur ve anlayanlar çok azdır. Kur'ân'ın indiği dil ise; bugün milyonlarca kişinin konuştuğu, yaşayan bir dildir. Yeryüzünün her bölgesinde okutulup öğretilmektedir. Onu öğrenmeyen de her yerde Kur'ân-ı Kerim'in anlamını kendisine anlatacak birini bulur.

4- Geçmişteki kitaplar belirli bir dönem içindi. İnsanların tümüne değil, özellikle bir millete yönelikti. Bu nedenle onlar o millet ve o döneme özgü hükümler içermiştir. Böyle olunca da bütün insanlara hitap etmesi uygun olmaz.

Kur'ân-ı Kerim ise her zamanı kapsayan ve her mekana uygun olan bir kitaptır. Her millete ve her çağa uyan hükümler, ahlak ve ilişki kuralları içerir. Çünkü Kur'ân'ın hitabı, bütün insanlara yöneliktir.

Bütün bunlardan anlaşılmaktadır ki; asıl nüshaları bulunmayan ve yeryüzünde ilk yazıldıkları dilde konuşan hiç kimse kalmayan kitaplarla Allah'ın insanlara hüccetinin gerçekleşmesi mümkün değildir. Allah'ın, kulları üzerine hücceti ancak; fazlalıktan, eksiklikten ve tahriften uzak ve korunmuş, nüshaları her yerde yaygın, milyonlarca insanın okuduğu ve onunla insanlara Allah'ın çağrısını ilettiği canlı bir dilde yazılmış bir kitapla gerçekleşir. İşte bu kitap Allah'ın, Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'e indirdiği Yüce Kur'ân'dır. O, geçmiş kitapların hükmünü ortadan kaldırmıştır. Onların, tahrife uğramadan önceki hallerini doğrular ve onlara şahitlik eder. Kendilerine bir nur ve şifa, hidayet ve rahmet olması için; bütün

insanlığın uyması gereken kitaptır. Allah Teâlâ şöyle buyurur: **(İşte bu (Kur'ân), bizim indirdiğimiz mübarek bir kitaptır. Bana uyun ve Allah'tan korkun ki size merhamet edilsin.)**[246] Ve şöyle buyurur: **(De ki: Ey insanlar! Ben size, hepinize gönderilmiş, Allah'ın elçisiyim.)**[247]

Dördüncüsü: Peygamberlere iman

Allah'ın yarattıklarına, Allah'a iman edip gönderilen elçileri doğrulamaları halinde kavuşacakları nimetleri müjdeleyen ve isyan ettikleri zaman uğrayacakları azaptan sakındıran elçiler gönderdiğine iman etmektir. Allah Teâlâ şöyle buyurur: **(Andolsun ki Biz her ümmete: "Allah'a ibadet edin, tağuttan kaçının" diye bir peygamber göndermişizdir.)**[248] Ve şöyle buyurur: **(Müjdeleyici ve uyarıcı olarak peygamberler gönderdik ki insanların peygamberlerden sonra Allah'a karşı bir bahaneleri olmasın!)**[249]

Bu elçiler çoktur. Onların ilki, Nuh aleyhisselam ve sonuncusu Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'dir. İbrahim, Musa, İsa, Davud, Yahya, Zekeriyya ve Salih aleyhisselam gibi, bazılarını Allah bize bildirmiş, bazılarını da bildirmemiştir. Allah Teâlâ şöyle buyurur: **(Bir kısım peygamberleri sana daha önce anlattık, bir kısmını ise sana anlatmadık.)**[250]

Bu elçilerin hepsi, Allah'ın yarattığı birer beşerdir. Rabblık ve ilahlık özellikleri yoktur. Bu nedenle hiçbir ibadet onlar için yapılmaz. Kendileri için dahi, fayda ya da zarar verme gücüne sahip değillerdir. Allah Teâlâ, rasullerin ilki olan Nuh aleyhisselam'ın kavmine şöyle dediğini bildirir: **(Ben size: "Allah'ın hazineleri benim yanımdadır" demiyorum, gaybı da bilmem. "Ben bir meleğim"**

---

[246] 6/el-En'am/155

[247] 7/el-A'raf/158. Geçen konular için bkz. El-Akidetu's Sahiha ve mâ Yudaadduha (sf. 17), Akidetu Ehli's Sünne ve'l Cemaa (sf. 22), Mebâdiu'l İslam (sf. 89)

[248] 16/en-Nahl/36

[249] 4/en-Nisa/165

[250] 4/en-Nisa/164

de demiyorum.)[251] Onların sonuncusu olan Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'e de şöyle demesini emreder: **(Ben size: "Allah'ın hazineleri benim yanımdadır" demiyorum, gaybı da bilmem. "Ben size bir meleğim" de demiyorum.)**[252] Ve şöyle demesini emreder: **(Ben Allah'ın dilediğinden başka kendime herhangi bir fayda ya da zarar verecek güce sahip değilim.)**[253]

Peygamberlerin hepsi; Allah'ın seçip çağrısını iletmekle şereflendirdiği ve kul olmakla nitelendirdiği değerli kullardır. Dinleri; Allah'ın kendisinden başka din kabul etmediği İslam'dır. Allah Teâlâ şöyle buyurur: **(Allah katında hak din İslam'dır.)**[254] Çağrıları temelde birdir ve şeriatları farklı farklıdır. Allah Teâlâ şöyle buyurur: **(Her birinize bir şeriat ve bir yol verdik.)**[255] Bu şeriatların en sonuncusu, Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'in şeriatıdır. O'nun şeriatı, kendinden önceki bütün şeriatların hükmünü ortadan kaldırmıştır. O'nun çağrısı, çağrıların en sonuncusudur ve O, elçilerin en sonuncusudur.

Bir peygambere iman edenin, onların hepsine iman etmesi gerekir. Bir peygamberi yalanlayan da, onların hepsini yalanlamıştır. Çünkü bütün peygamberler Allah'a, meleklerine, kitaplarına, rasullerine, ve ahiret gününe imana çağırır. Dinleri birdir. Onların bir kısmını ayıran veya bir kısmına iman edip bir kısmını inkar eden, onların hepsini birden inkar etmiş olur. Çünkü onların her biri bütün nebilere ve rasullere iman etmeye çağırır.[256] Allah Teâlâ şöyle buyurur: **(Peygamber, Rabbi tarafından kendisine indirilene iman etti, mü'minlerde (iman ettiler). Her biri Allah'a, meleklerine, kitaplarına, peygamberlerine iman ettiler. "Allah'ın peygamberlerinden hiç biri**

---
[251] 11/Hud/31
[252] 6/el-En'am/50
[253] 7/el-A'raf/188
[254] 3/Al-i İmran/19
[255] 5/el-Maide/48
[256] Bkz. El-Akidetu's Sahiha ve mâ Yudaadduha (sf. 17), Akidetu Ehli's Sünne ve'l Cemaa (sf. 25)

arasında ayırım yapmayız" (dediler).)[257] Ve şöyle buyurur: **(Allah'ı ve peygamberlerini inkar edenler ve (inanma hususunda) Allah ile peygamberlerini birbirinden ayırmak isteyip "Bir kısmına iman ederiz ama bir kısmına inanmayız" diyenler ve bunlar (iman ile küfür arasında) bir yol tutmak isteyenler yok mu? İşte gerçekten kafirler bunlardır. Ve biz kafirlere alçaltıcı bir azap hazırlamışızdır.)**[258]

Beşincisi: Ahiret gününe iman

Bütün yaratılmışların dünyadaki sonu ölümdür! Peki ya insanın ölümden sonraki hali nedir? Dünyada işkence görmekten kurtulan zalimlerin hali ne olacak? Zulümlerinin cezasını çekmekten kurtulacaklar mı? Dünyada, yaptıkları iyiliklerin karşılığını göremeyen iyilik sahiplerinin ecirleri boşa mı gidecek?

Bütün beşeriyet nesil nesil peş peşe ölüme gitmektedir. Bu durum; Allah, dünyanın sona ermesine izin verinceye ve dünya üzerindeki her yaratılmış ölünceye kadar devam eder. Sonra Allah, Kıyamet günü bütün yaratılmışları yeniden diriltir. Öncekileri ve sonrakileri bir araya toplar. Sonra; dünyada kazandıkları hayır ya da şer amellere göre kulları hesaba çeker. Mü'minler cennete götürülür. Kafirler ise cehenneme sürülür.

Cennet; Allah'ın, mü'min kulları için hazırladığı nimettir. İçinde, kimsenin tanımlayamayacağı nimet çeşitleri vardır. Cennette yüz derece vardır. Her bir derecede, Allah'a imanlarına ve O'na itaatlerine göre kalanlar vardır. Cennet ehlinin derece bakımından en aşağıda olanına, dünyadaki bir kralın mülkünün benzeri ve onun on katı daha verilir.

Cehennem ise; Allah'ın, kendisini inkar eden için hazırladığı azaptır. Cehennemde, bahsedilmesi bile korkutan çeşitli azaplar vardır. Şayet Allah; ahirette bir kimsenin ölmesine izin verseydi, cehennem ehli sadece onu görmekle ölürdü.

---

[257] 3/el-Bakara/285
[258] 4/en-Nisa/150-151

Allah ilmiyle, her insanın hayır ya da şer, gizli ya da aşikar ne yapacağını bilmiştir. Sonra her insan için iki melek görevlendirmiştir. Onlardan biri iyilikleri yazar; diğeri ise kötülükleri yazar. Hiçbir şeyi kaçırmazlar. Allah Teâlâ şöyle buyurur: **(İnsan hiçbir söz söylemez ki, yanında gözetleyen yazmaya hazır bir melek bulunmasın.)**[259] Bu ameller, Kıyamet günü insana verilecek bir kitaba kaydedilir: **(Kitap ortaya konmuştur: Suçluların, onda yazılı olanlardan korkmuş olduklarını görürsün. "Vay halimize! Derler, bu nasıl kitapmış! Küçük-büyük hiçbir şey bırakmaksızın hepsini sayıp dökmüş!" Böylece yaptıklarını karşılarında bulmuşlardır. Senin Rabbin hiç kimseye zulmetmez.)**[260] İnsan, kitabını okur ve hiçbir şeyi inkar edemez. Amellerinden bir şeyi inkar edenin ise Allah; gözüne ve kulağına, ellerine ve ayaklarına ve cildine bütün yaptığını anlattırır. Allah Teâlâ şöyle buyurur: **(Derilerine, "Niçin aleyhimize şahitlik ettiniz?" derler. Onlar da, "Her şeyi konuşturan Allah, bizi de konuşturdu. İlk defa sizi O yaratmıştır. Yine O'na döndürülüyorsunuz" derler. Siz ne kulaklarınızın, ne gözlerinizin, ne derilerinizin aleyhinize şahitlik etmesinden sakınmıyordunuz, yaptıklarınızdan çoğunu Allah'ın bilmeyeceğini sanıyordunuz.)**[261]

Ahiret gününe; Kıyamet ve yeniden diriliş gününe iman etmeye bütün nebiler ve rasuller çağırmıştır.[•] Allah Teâlâ şöyle buyurur: **(Senin yeryüzünü kupkuru görmen de Allah'ın ayetlerindendir. Biz onun üzerine suyu indirdiğimiz zaman, harekete geçip kabarır. Ona can veren elbette ölüleri de diriltir. O, her şeye kadirdir.)**[262] Ve şöyle buyurur: **(Gökleri ve yeri yaratan, bunları yaratmakla yorulmayan Allah'ın, ölüleri diriltmeye de gücünün yeteceğini**

---

[259] 50/Kâf/18
[260] 18/el-Kehf/49
[261] 41/el-Fussılet/21-22
[•] Yeniden diriliş hakkında daha çok delil için bu kitaptaki "Ahiret" bölümüne bakınız.
[262] 41/el-Fussılet/39

düşünmezler mi? Evet O, her şeye kadirdir.)[263] Bu, ilahi hikmetin gereğidir. Çünkü Allah, yarattıklarını boş yere yaratmamış ve onları başıboş bırakmamıştır. İnsanların akıl yönünden en zayıfı dahi, gayesiz bir şekilde önemli bir iş yapmaz. İnsanın böyle bir iş yapması düşünülemez ise nasıl olur da insan, Rabbinin yarattıklarını boş yere yarattığını ve onları başıboş bırakacağını zannedebilir? Allah, onların söylediklerinden oldukça yücedir. Allah Teâlâ şöyle buyurur: **(Sizi sadece boş yere yarattığımızı ve sizin hakikaten huzurumuza geri getirilmeyeceğinizi mi sandınız?)**[264] Ve şöyle buyurur: **(Göğü, yeri ve ikisi arasındakileri biz boş yere yaratmadık. Bu, inkar edenlerin zannıdır. Vay o inkar edenlerin ateşteki haline!)**[265]

Ahiret gününe imana, bütün akıl sahibi insanlar şahitlik eder. Çünkü bu aklın gereğidir. Bozulmamış fıtrat ona teslim olur. Çünkü insan; Kıyamet gününe iman edince, Allah'ın katında olanı umarak, terkettiğini niçin terkettiğini ve yaptığını niçin yaptığını bilir. Yine; insanlara zulmedenin mutlaka cezasını göreceğini, Kıyamet günü insanların ondan hakkını alacağını, hayır ise hayır, şer ise şer; insanın mutlak yaptığının karşılığını alacağını ve ilahi adaletin gerçekleşeceğini bilir. Allah Teâlâ şöyle buyurur: **(Kim zerre miktarı hayır yapmışsa onu görür. Kim de zerre miktarı şer yapmışsa onu görür.)**[266]

Kıyamet gününün ne zaman geleceğini, yaratılmışlardan hiç kimse bilmez. O, gönderilmiş hiçbir peygamberin ve Allah'a yaklaştırılmış meleğin dahi bilmediği bir gündür. Allah, onun bilgisini yalnızca kendine has kılmıştır. Allah Teâlâ şöyle buyurur: **(Sana kıyameti, ne zaman gelip çatacağını soruyorlar. De ki: Onun ilmi ancak Rabbimin katındadır. Onun vaktini O'ndan başkası açıklayamaz.)**[267] Ve şöyle buyurur:

[263] 46/el-Ahkaf/33
[264] 23/el-Mü'minun/115
[265] 38/Sad/27
[266] 99/ez-Zilzal/7-8. Bkz. Dinu'l Hak (sf. 19)
[267] 7/el-A'raf/187

(Kıyamet hakkındaki bilgi ancak Allah'ın katındadır.)[268]

Altıncısı: Kaza ve kadere iman

Allah'ın, olmuş ve olacak her şeyi; kulların durumlarını ve amellerini, ecellerini ve rızıklarını bildiğine iman etmektir. Allah Teâlâ şöyle buyurur: **(Şüphesiz Allah her şeyi hakkıyla bilendir.)**[269] Ve şöyle buyurur: **(Gaybın anahtarları O'nun yanındadır. Ondan başkası bunları bilmez. Karada ve denizde ne varsa O bilir. Bir yaprak düşmeye görsün, mutlaka onu bilir. Yeryüzünün karanlıklarında tek bir tane yaş-kuru müstesna olmamak üzere hepsi apaçık bir kitaptadır.)**[270] Bütün bunları, kendi katında bir kitaba yazmıştır. Şöyle buyurur: **(Biz, her şeyi apaçık bir kitapta sayıp yazmışızdır.)**[271] Ve şöyle buyurur: **(Bilmez misin ki, Allah, yerde ve gökte ne varsa bilir? Bu bir kitapta mevcuttur. Bu Allah için çok kolaydır.)**[272] Allah bir şey dilediğinde ona "Ol!" der ve olur. Allah Teâlâ şöyle buyurur: **(Bir şeyi yaratmak istediği zaman O'nun yaptığı "Ol!" demekten ibarettir. Hemen oluverir.)**[273] Allah Subhanehu; her şeyi takdir ettiği gibi, her şeyin de yaratıcısıdır. Şöyle buyurur: **(Biz her şeyi bir ölçüye göre yarattık.)**[274] Ve şöyle buyurur: **(Allah**

---

268 31/Lokman/34

269 29/el-Ankebut/62

270 6/el-En'am/59 Kur'an-ı Kerim'de yalnızca bu ayet olsaydı bile, O'nun Allah katından olduğuna apaçık bir delil ve kesin hüccet olarak yeterdi. Çünkü insanlık çağlar boyunca, bilimin yaygın hale geldiği ve insanoğlunun büyüklendiği bu çağda dahi, bu kapsamlı bilgiyi -gücü yetmesinin ötesinde- düşünememektedir. Bütün yaptığı, bir takım sırlarını keşfedebilmek için bir ağacı ya da bir böceği belirli bir ortamda gözlemlemektir ve bilmedikleri, bildiklerinden daha çoktur. Her açıdan kapsamlı bilgi ve düşünce ise, insanlığın alışık olmadığı ve gücünün yetmeyeceği bir olaydır.

271 36/Yâsin/12

272 22/el-Hacc/70

273 36/Yâsin/82

274 54/el-Kamer/49

her şeyin yaratıcısıdır.)[275] Kulları, kendisine itaat etsinler diye yaratmış, itaati onlara açıklamış ve itaat etmelerini emretmiştir. Kendisine isyan etmeyi onlara yasaklamış ve isyanı onlara açıklamıştır. Kudret ve dileme özelliği vermiştir. Bu kudret ve dileme özelliği ile Allah'ın emirlerini yerine getirirlerse sevap kazanırlar; O'na isyan ederlerse azabı hak ederler.

İnsan, kaza ve kadere iman ederse kendisi için şunlar gerçekleşir:

1- Sebepleri yerine getirirken Allah'a itimat eder. Çünkü O; sebebin de, sonucun da Allah'ın kazası ve kaderi ile olduğunu bilir.

2- Nefsi rahat ve kalbi huzurlu olur. Çünkü o; bunun, Allah'ın kazası ve kaderi ile olduğunu; hoşuna gitmeyen ve takdir edilmiş olan bir şeyin kaçınılmaz olarak gerçekleşeceğini bilir. Gönlü rahat eder ve Allah'ın kazasına razı olur. Kadere iman edenden daha huzurlu, gönlü rahat ve yaşantısı iyi kimse yoktur.

3- İsteğinin gerçekleşmesi halinde kendini beğenmekten uzak olur. Bilir ki onun gerçekleşmesi Allah'ın bir nimetidir, Allah hayır ve başarı sebeplerini takdir etmiştir. Bu nedenle, Allah'a şükreder.

4- İsteğinin gerçekleşmemesi ya da istemediği bir şeyin olması halinde endişe ve kaygıya kapılmaz. Bilir ki bu, Allah'ın takdiridir. Allah'ın emrini geri çevirecek ve hükmünü bozacak kimse yoktur. O mutlaka gerçekleşir. Bu nedenle sabreder ve karşılığını Allah'tan bekler: **(Yeryüzünde vuku bulan ve sizin başınıza gelen herhangi bir musibet yoktur ki, biz onu yaratmadan önce, bir kitapta yazılmış olmasın. Şüphesiz bu, Allah'a göre kolaydır. (Allah bunu) elinizden çıkana üzülmeyesiniz ve Allah'ın size verdiği nimetlerle şımarmayasınız diye açıklamaktadır. Çünkü Allah, kendini beğenip böbürlenen kimseleri sevmez.)**[276]

---

[275] 39/ez-Zümer/62

[276] 57/el-Hadid/22-23 Bkz. El-Akidetu's Sahiha ve ma Yudâdduha (sf. 19), Akidetu Ehli's Süne ve'l Cemaa (sf.39), Dinu'l Hak (sf.18)

5- Tamamen, Allah Subhanehu'ya tevekkül eder. Çünkü Müslüman, fayda ve zarar vermenin yalnızca Allah'ın elinde olduğunu bilir. Gücünden dolayı hiçbir güçlüden korkmaz ve insanlardan birinin korkusuyla hayır işlemeyi terk etmez. Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem, İbni Abbas radıyallahu anhuma'ya şöyle buyurur: "Bil ki, ümmet sana fayda vermek için bir araya gelse, Allah'ın senin için yazdığından başka bir şeyle sana fayda veremezler. Ve sana zarar vermek için bir araya gelseler, Allah'ın senin için yazdığından başka bir şeyle zarar veremezler."[277]

Üçüncü Derece: İhsan

İhsan, sadece bir rükündür. Allah'a, O'nu görürcesine ibadet etmendir. Çünkü sen O'nu görmesen de şüphesiz O seni görmektedir. İnsan, Rabbine bu şekilde ibadet etmelidir. O'na yakın olduğunu ve huzurunda bulunduğunu hissetmelidir. Bu durum; huşûyu, korkuyu ve saygıyı gerektirir. İbadetin eda edilmesinde samimiyeti, ibadetin daha güzel ve tam olarak yerine getirilmesi için çaba sarfetmeyi gerektirir. Kul, ibadet ederken Rabbini gözetir. O'nu görürcesine kendini O'na yakın olarak düşünür. Şayet başaramazsa; Allah'ın kendisini gördüğüne; gizli ve aşikarını, içini ve dışını bildiğine, hiçbir işinin Allah'a gizli kalmadığına imanı yardımıyla bunu gerçekleştirmeye çalışır.[278]

Bu dereceye ulaşan kul, Rabbine samimi olarak ibadet eder. O'ndan başka hiç kimseye yönelmez. İnsanların övgüsünü beklemez ve kötülemelerden de korkmaz. Çünkü ona; Rabbinin ondan razı olması ve Mevlâsı'nın onu övmesi yeterlidir.

O, gizlisi ve aşikarı eşit olan bir insandır. Yalnızken ve insanlar arasındayken, Rabbine ibadet eder. Allah'ın, kalbinde gizli olanı ve nefsinin vesvesesini bildiğine kesin olarak inanır. İman kalbine hakim olmuştur. Kalbi, Rabbinin gözetimini

[277] İmam Ahmed; Müsned, (1/293), Tirmizi; Sünen, Ebvâbu'l Kıyâme (4/76)
[278] Bkz. Câmiu'l Ulûmi ve'l Hikem (sf.128)

hisseder. Âzâları, yaratıcısına teslim olmuştur. Onlarla ancak, Allah'ın sevdiği ve razı olduğu amelleri yapar.

Kalbinin, Rabbine bağlandığı yerde, Allah'tan başkasına ihtiyaç duymadığı için yaratılmıştan yardım dilemez. Hiçbir insana şikayetini dile getirmez. Çünkü ihtiyacını Allah Subhanehu'ya iletmiştir ve yardımcı olarak O yeter! Hiçbir yerde yalnızlık hissetmez ve hiç kimseden korkmaz. Çünkü, her halükarda Allah'ın kendisiyle olduğunu bilir. O, kendisine yeter. O ne güzel yardımcıdır! Allah'ın emrettiği hiçbir işi terk etmez ve Allah'a isyan olan hiçbir şey işlemez. Çünkü o, Allah'tan utanır. Allah'ın emrettiği yerde onu bulamamasından ve yasakladığı yerde onu bulmasından hoşlanmaz. Aşırı gitmez, insanlara zulmetmez ve haklarını yemez. Çünkü Allah'ın kendisini gördüğünü ve yaptıkları ile onu hesaba çekeceğini bilir.

Yeryüzünde bozgunculuk çıkarmaz. Çünkü; yeryüzündeki hayırların Allah Teâlâ'nın mülkü olduğunu ve Allah'ın onları, kulların hizmetine sunduğunu bilir. Ondan ihtiyacı kadarını alır ve Rabbine şükreder.

******

Bu kitapta zikrettiğim ve ortaya koyduğum sadece önemli konular ve İslam'ın büyük rükünleridir. Bu rükünler, kulun onlara iman etmesi ve onlarla amel etmesi durumunda Müslüman olacağı rükünlerdir. Değilse İslam –daha önce de bahsettiğim gibi- din ve dünyadır, ibadet ve yaşam biçimidir. Kapsamlı ve eksiksiz, ilahi bir nizamdır. Kuralları hayatın bütün alanlarında; itikadi, siyasi, ekonomik, sosyal ve güvenlik alanlarında fert ve toplumun ihtiyaç duyduğu her şeyi içerir. İnsan İslam'da; barışı ve savaşı, gözetilmesi gereken hakları düzenleyen; insanın, hayvanın ve çevrenin değerini koruyan; insanın, hayatın ve ölümün, öldükten sonra yeniden dirilişin gerçek yönünü açıklayan usuller, kaideler ve hükümler bulur. Yine İslam'da, çevresindeki insanlarla ilişkisi için en uygun metodu bulur. Örneğin, Allah Teâlâ şöyle

buyurur: **(İnsanlara güzel söz söyleyin.)**[279] Ve şöyle buyurur: **((O takva sahipleri) insanları affederler.)**[280] Yine, şöyle buyurur: **(Bir kavme duyduğunuz kin sizi adaletsizliğe sevk etmesin. Adaletli olun. Bu takvâya (Allah korkusuna) daha uygundur.)**[281]

Bu dinin derecelerini ve her derecenin rükünlerini sunmuşken, onun güzelliklerinden bir parça bahsetmemiz güzel olur.

İslam'ın Güzel Yönleri[•]

Kalem, İslam'ın güzelliklerini her yönüyle anlatmakta aciz kalır. Kelimeler, bu dinin üstünlüklerini hakkıyla ifade etmekte yetersiz kalır. Çünkü bu din, Allah Subhanehu ve Teâlâ'nın dinidir. Nasıl ki göz Allah'ı tam olarak idrak edemez ve beşer, O'nu bütünüyle bilemezse; şeriatı da aynıdır, kalem onu her yönüyle vasfedemez. İbnü'l Kayyım rahimehullah şöyle demiştir: "Bu dosdoğru dindeki ve hanif inancındaki; hiçbir ifadenin mükemmelliğine ulaşamayacağı, hiçbir anlatımın güzelliğine erişemeyeceği ve akıl sahibi insanların akıllarının – onların en mükemmeli üzerinde toplansa bile- daha üstününü öneremeyeceği Şeriat-ı Muhammediyye'deki göz alıcı hikmeti düşününce, erdem sahibi ve kusursuz akıllara düşen onun güzelliğini anlamak ve üstünlüğünü onaylamaktır. Dünyaya daha mükemmel, daha büyük ve daha yüce bir şeriatın gelmediğine şahitlik etmektir. Peygamber onun için hiçbir delil getirmese bile, bizzat kendisi Allah katından olduğuna delil ve şahit olarak yeter. Tamamı, ilmin ve hikmetin

---

[279] 2/el-Bakara/83

[280] 3/Al-i İmran/134

[281] 5/el-Maide/8

[•] Bu konu ile ilgili daha geniş bilgi için bkz. "Ed-Durretu'l Muhtasara fi Mehâsini'd Dini'l İslami" / Abdurrahman es-Sa'di, "Mehâsinu'l İslam" / Abdulaziz es-Selman

mükemmelliğine; rahmetin, iyiliğin ve ihsanın genişliğine; görüneni ve görünmeyeni kuşatmasına, başlangıç noktalarını ve sonuçlarını bilmesine; Allah'ın, kullarına bağışladığı en büyük nimetlerden biri olduğuna şahittir. Kullarına; kendilerini ona yönlendirmekten, kendilerini onun ehlinden ve onun için seçtiği kimselerden kılmasından daha büyük bir nimet bağışlamamıştır. Bu nedenle, kullarına kendilerini ona yönlendirmesini nimet olarak hatırlatır. Şöyle buyurur: **(Andolsun ki Allah, müminlere kendilerinden, onlara kendi âyetlerini okuyan, onları arındıran ve onlara kitap ve hikmeti öğreten bir Peygamber göndermekle büyük bir lütufta bulunmuştur. Oysa onlar, daha önce apaçık bir sapıklık içindeydiler.)**[282] Kendilerine bağışladığı nimetin büyüklüğünü kullarına bildirerek ve hatırlatarak, kendilerini onun ehlinden kılmasına şükretmelerini isteyerek şöyle buyurur: **(Bugün dininizi kemale erdirdim)**[283] Bu dinin güzelliklerinden bir kısmını zikretmek, Allah'a şükür görevimizin bir gereğidir:

1. **Allah'ın dinidir:**

Allah'ın kendisi için razı olduğu, peygamberlerini onunla gönderdiği; kullarına, onun çerçevesinde kendisine ibadet etme izni verdiği dindir. Nasıl ki Yaratıcı, yaratılmışa benzemezse; aynı şekilde O'nun dini olan İslam da insanların kanunlarına ve dinlerine benzemez. Allah Subhanehu'nun mutlak mükemmellik sıfatına sahip olması gibi O'nun dini de insanların dünyasını ve ahiretini düzenleyen kuralları kapsamada; Allah Subhanehu'nun haklarını ve kulların O'na karşı görevlerini, kulların birbirleri üzerindeki hakları ve birbirlerine karşı görevlerini kuşatmada mutlak mükemmelliğe sahiptir.

2. **Kapsamlıdır:**

[282] 3/Âl-i İmran/164
[283] Miftahu Dâri's Saâde (1/374-375), Ayet: 5/el-Maide/3

Bu dinin en belirgin güzelliklerinden biri de, her şeyi kapsamasıdır. Allah Teâlâ şöyle buyurur: **(Biz kitapta hiçbir şeyi eksik bırakmamışızdır.)**[284] Bu din; Allah'ın isimleri, sıfatları ve hakları gibi Yaratıcı ile ilgili tüm konuları; kurallar ve yükümlülükler, ahlak ve davranış gibi yaratılmışlarla ilgili tüm konuları içerir. Bu din; öncekilerin ve sonrakilerin, meleklerin, nebilerin ve rasullerin haberlerini içerir. Gökyüzü ve yeryüzü, gezegenler ve yıldızlar, denizler, ağaçlar ve kainat hakkında konuşmuştur. Yaratılışın sebebini, gayesini ve sonunu bildirmiştir. Cenneti ve iman edenlerin sonunu, cehennemi ve kafirlerin sonunu bildirmiştir.

3. Yaratılmışı Yaratıcı'ya bağlar:

Her batıl din ve inanç, insanı kendisi gibi ölüme ve güçsüzlüğe, acizliğe ve hastalığa açık bir insana bağlama özelliğine sahiptir. Hatta bazen, yüzlerce yıl önce ölmüş ve kemikleri toprak olmuş bir insana bağlar. İslam Dini'nin özelliği ise insanı doğrudan Yaratıcısı'na bağlamasıdır. Ne bir papaza, ne bir azize ve ne de bir kutsal sırra bağlar. Bilakis Yaratıcı ile yaratılan arasında direk bağlantıdır. Aklı, Rabbi'ne bağlar ve böylece akıl aydınlanır ve olgunlaşır. Yücelir ve yükselir. Mükemmelliği arar. Değersiz ve küçük şeylere tenezzül etmez. Yaratıcısı ile bağ kurmayan her kalp hayvandan daha aşağıdır.

İslam dini, Yaratıcı ile yaratılmış arasındaki bağdır. Yaratılmış insan; İslam dini aracılığıyla, Allah'ın kendisinden istediğini öğrenir ve böylece bilinçli bir şekilde O'na ibadet eder. O'nun razı olduğu yerleri öğrenir ve onlara yönelir. Kızdığı yerleri öğrenir ve onlardan uzak durur.

İslam Dini, Yüce Yaratıcı ile güçsüz ve mutsuz yaratılmış arasındaki bağdır. Böylece O'ndan destek, yardım ve başarı talep eder. Hilekarların hilesinden ve şeytanların oyunundan kendisini korumasını O'ndan ister.

4. Dünya ve ahiret yararlarını gözetir:

---

[284] 6/el-En'am/38

İslam Şeriatı, dünya ve ahiret yararlarını gözetme ve güzel ahlakı tamamlama üzerine kurulmuştur.

Ahiret yararları şu şekilde açıklanabilir: Bu şeriat, ahiretin bütün yönlerini açıklamış, hiç bir şeyi ihmal etmemiştir. Bilakis onları bilinmeyen hiçbir şey kalmaması için yorumlamış ve açıklamıştır. Ahiret nimetini vaat etmiş ve azabı ile tehdit etmiştir.

Dünyevi yararlar ise şu şekilde açıklanabilir: Allah; bu dinde; insanın dinini, canını, malını, nesebini, namusunu ve aklını koruyan kurallar belirlemiştir.

Güzel ahlakın açıklaması ise şu şekilde yapılabilir: Bu din, gizli ve açık hallerde güzel ahlaklı olmayı emretmiş, ahlakın çirkinini ve değersizini yasaklamıştır. Gözle görülen güzel davranışlardan biri de temizlik ve taharet, kirlerden ve pisliklerden arınmadır. Güzel koku sürünmeye ve görünüşü güzelleştirmeye teşvik etmiştir. Zina yapmak, içki içmek; leş, kan, domuz eti yeme gibi pis şeyleri haram kılmıştır. Temiz yiyeceklerin yenmesini emretmiş, israfı ve gerekenden fazla harcamayı yasaklamıştır.

İç temizliği ise çirkin huyları terk etmek, güzel ve övgüye layık huylarla donanmaktır. Çirkin huylar; yalan, sefahat, öfke, haset, cimrilik, aşağılık, makam sevgisi, dünya sevgisi, kibir, kendini beğenme ve riya benzeri huylardır. Övgüye layık huylar ise; güzel ahlak, insanlarla güzel geçinmek, onlara iyilik etmek, adalet, alçak gönüllülük, doğruluk, cömertlik, Allah'a tevekkül, ihlas, Allah'tan korkmak, sabır ve şükür benzeri huylardır.[285]

5. Kolaydır:

Bu dini üstün ve ayrıcalıklı kılan niteliklerden biri de kolay olmasıdır. Kurallarının her birinde ve her bir ibadetinde kolaylık vardır. Allah Teâlâ şöyle buyurur: **(Allah dinde sizin için bir zorluk**

[285] Bkz. "El-İ'lâm bima fi Dini'n Nasârâ mine'l Fesad ve'l Evham"; el-Kurtubi (sf. 442-445)

kılmamıştır.)[286] Bu kolaylıkların ilki şudur: Bu dine girmek isteyen kimsenin beşeri bir aracıya ya da geçmişi itirafa ihtiyacı yoktur. Bilakis ona düşen; temizlenmesi ve arınması; Allah'tan başka ilah olmadığına ve Muhammed'in, Allah'ın Rasulü olduğuna şehadet etmesi; bunların anlamına inanması ve gereğini yerine getirmesidir.

Sonra; insan yolculuğa çıkınca veya hastalanınca kolaylık ve hafifletme olan her ibadet için ikamet halinde ve sağlıklı iken yaptığı ibadetin sevabının aynısı yazılır. Daha da ötesi, Müslüman'ın hayatı, kolay ve huzurlu olur. Kafirin hayatı ise bunun tersine, zor ve sıkıntılı olur. Aynı şekilde iman edenin ölümü de kolay olur. Ruhu, kaptan bir damla çıkar gibi çıkar. Allah Teâlâ şöyle buyurur: **(Takva sahipleri o kimselerdir ki, melekler, canlarını hoş ve rahat halde alırlar. "Selam size, yapmış olduğunuz güzel işlerin mükafatı olarak girin cennete" derler.)**[287] Kafire ise; ölümü anında güçlü ve şiddetli melekler gelir ve ona kırbaçlarla vururlar. Allah Teâlâ şöyle buyurur: **(O zalimlerin halini ölüm şiddeti içindeyken bir görsen! Melekler onlara ellerini uzatırlar ve "Ruhunuzu teslim edin. Bugün, Allah'a karşı haksız şeyler söylediğinizden ve O'nun âyetlerine karşı böbürlenmenizden dolayı alçaltıcı bir azapla cezalandırılacaksınız" derler.)**[288] Ve şöyle buyurur: **(Melekler, o kâfirlerin yüzlerine ve sırtlarına vura vura ve "Tadın bakalım cehennem azabını!" diye diye canlarını alırken hallerini bir görmeliydin.)**[289]

6. Adaletlidir:

İslam'ın kurallarını belirleyen yalnızca Allah'tır. O, beyazı-siyahı, erkeği-kadını ile bütün insanların yaratıcısıdır. Onlar; hükmü, adaleti ve rahmeti karşısında eşittirler. Erkek ve kadından her biri için kendisine uygun kurallar belirlemiştir. Bu nedenle şeriatın, kadının aleyhine erkeği kayırması ya da kadını üstün tutup erkeğe zulmetmesi, beyaz insana

---
[286] 22/el-Hacc/78
[287] 16/en-Nahl/32
[288] 6/el-En'am/93
[289] 8/el-Enfal/50

ayrıcalık tanıması ve siyah insanı onlardan mahrum etmesi söz konusu değildir. Herkes, Allah'ın şeriatı önünde eşittir. Takvalı olmaktan başka aralarında hiçbir fark yoktur.

7. İyiliği emreder ve kötülükten alıkoyar:

Bu şeriat, değerli bir meziyet ve yüce bir nitelik içerir ki, o da iyiliği emretmek ve kötülükten alıkoymaktır. Büluğa ermiş, akıllı ve gücü yeten her Müslüman'ın gücü yettiğince emretmesi ve yasaklaması gerekir. Emretme ve yasaklama aşamalarına göre; eliyle emretmesi ve yasaklaması, gücü yetmezse diliyle ve yine gücü yetmezse kalbiyle bunu yapması gerekir. Böylece ümmetin hepsi, ümmet üzerinde gözlemci olur. Her ferdin, yöneten veya yönetilen olsun, gücü yettiğince ve bu konuyu düzenleyen şeriat kurallarına uygun olarak, iyiliği ihmal eden veya kötülük işleyene iyiliği emretmesi ve kötülüğü yasaklaması gerekir. Bu olay, görüldüğü gibi, her ferdin üzerine gücü yettiğince vaciptir. Oysa çağdaş siyasi düzenlerden bir çoğu, muhalefet partilerine hükümetin çalışmasını ve resmi kurumların işleyişini gözlemleme fırsatı vermekle övünmektedir.

Bunlar İslam dininin güzelliklerinden bazılarıdır. Bu konuyu daha da uzatmak istersek taşıdığı derin hikmeti ve sağlam yasamayı, sonsuz güzelliği ve benzersiz mükemmelliği açıklamak için her bir kuralın ve farzın, her emrin ve yasaklamanın üzerinde durmamız gerekecektir.

Bu dinin kurallarını inceleyen; onun Allah katından olduğunu, içerisinde şüphe bulunmayan gerçek ve hiçbir sapma bulunmayan hidayet yolu olduğunu kesin olarak anlar.

Allah'a yönelmek ve şeriatına uymak, nebilerin ve rasullerin izinden gitmek istiyorsan önünde tevbe kapısı açıktır. Rabbin; çokça bağışlayan ve çokça merhamet edendir, bağışlamak için seni çağırmaktadır.

Tevbe

Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurur: "Her ademoğlu günah işler. Günah işleyenlerin en hayırlısı tevbe edenlerdir."[290] İnsanın nefsi zayıftır, iradesi ve kararlılığı zayıftır. Günahının ve hatasının getirisine katlanamaz. Bu nedenle Allah; insana acıyarak yükünü hafifletmiş, onun için tevbe kuralını koymuştur. Tevbenin aslı; Allah'tan korkarak ve Allah'ın kulları için hazırladığı ödülleri umarak, çirkinliği nedeniyle günahı terk etmek, o günahı işlediğine pişman olmak ve ona geri dönmemeye kesin karar vermek, ömrün geri kalan kısmını salih amellerle değerlendirmektir.[291] Görüldüğü gibi tevbe, yalnızca kalple yapılan ve Allah ile kul arasında olan bir ameldir. Hiçbir zorluğu ve meşakkati yoktur. Ağır fiillerde sarfedilen gücü de gerektirmez. Bilakis yalnızca kalbin eylemidir. Günahı terk etmek ve ona dönmemektir. Bir şeyden kaçınmakta onu terk etmek ve rahatlamak vardır.[292]

Durumunu açığa vuracak, sırrını açıklayacak ve güçsüzlüğünü fırsat bilecek bir insanın önünde tevbe etmene gerek yoktur. Tevbe, yalnızca seninle Rabbin arasındaki bir yakarıştır. O'ndan bağışlanma ve hidayet dilersin, O da senin tevbeni kabul eder. İslam'da; atalardan miras kalan bir günah da yoktur, bu günahtan kurtarması gereken bir insan da yoktur. Bilakis Avusturyalı bir Yahudi iken hidayete ererek Müslüman olan Muhammed Esed'in gördüğü gibidir. Şöyle der: "Kur'ân'ın hiçbir yerinde Hıristiyanlıkta olduğu gibi fidyeye ihtiyaç olduğuna dair hiçbir şey bulamadım. İslam'da fertle sonu arasında duran, geçmişten miras kalmış ilk günah yoktur. Çünkü **(Doğrusu insana çalışmasından başka bir şey yoktur.)**[293] İnsandan, kendisine tevbe kapılarının açılması ve günahtan kurtulması için bir kurban sunmasını ya da canına kıymasını talep etmez."[294] Bilakis Allah Teâlâ'nın buyurduğu gibi **(Hiçbir**

---

[290] İmam Ahmed; Müsned (3/198), Tirmizi; Sünen, Ebvâbu Sıfati'l Kıyâme (4/49), İbni Mâce; Sünen, Kitâbu'z Zühd (4/491)
[291] El-Mufredât fi Ğaribi'l Kur'ân (sf. 76) Az bir değişiklikle.
[292] El-Fevâid / İbnu'l Kayyım (sf. 116)
[293] 53/en-Necm/39
[294] Et-Tarik ile'l İslam / Muhammed Esed; sf 140, Az bir değişiklikle

günahkâr başkasının günah yükünü yüklenmez.)[295]

Tevbenin büyük etkileri ve sonuçları vardır. Bunlardan bazılarını şu şekilde zikredebiliriz:

1. Kulun; Allah'ın, onun hatasını örtmedeki lütfunu ve keremini bilmesidir. Şayet Allah dileseydi, günahının cezasını hemen verir, kulları arasında onu rezil ederdi. Böylece o, onlarla birlikte rahat bir yaşam süremezdi. Oysa Allah, hatasını örterek onu yüceltmiş ve şefkati ile kuşatmıştır. Ona güç ve kuvvet, rızk ve yiyecek vermiştir.

2. Nefsinin gerçek yüzünü, kötülüğü çokça emreden bir nefis olduğunu bilmesidir. Kendisinden kaynaklanan hata, günah ve kusurun nefsinin zayıflığına ve haram kılınan şehvetlere sabredememesine işaret ettiğini; nefsini arındırmak ve doğru yola yönlendirmek için göz açıp kapayıncaya kadar dahi olsa Allah'tan müstağni olamayacağını bilmesidir.

3. Allah Subhanehu tevbeyi, kulun mutluluğunu sağlayan en büyük faktörün kendisiyle elde edilmesi için belirlemiştir. Bu faktör, Allah'a sığınma ve O'ndan yardım dilemedir. Yine onunla; dua ve yakarış, sevgi, korku ve ümit çeşitleri elde edilir. Böylece nefis, tevbe ve Allah'a sığınma olmadan gerçekleşmeyen özel bir yakınlaşma ile yaratıcısına yaklaşır.

4. Allah'ın, onun geçmiş günahlarını bağışlamasıdır. Allah Teâlâ şöyle buyurur: **(O kâfirlere de ki: Eğer bu işe son verirlerse daha önce yaptıkları bağışlanacak.)**[296]

5. İnsanın kötülüklerinin, iyiliklere çevrilmesidir. Allah Teâlâ şöyle buyurur: **(Ancak, tevbe ve iman edip iyi davranışlarda bulunanlar başka; Allah onların kötülüklerini iyiliklere çevirir. Allah çok bağışlayıcıdır, engin merhamet sahibidir.)**[297]

6. İnsanın, kendi türünden olan insanlara, kendilerine yaptıkları kötülüklerde ve hatalarında; yaptığı kötülüklerde, hatalarda ve günahlarda Allah'ın kendisine davranmasını istediği gibi

---

[295] 53/en-Necm/38
[296] 8/el-Enfal/38
[297] 25/el-Furkan/70

davranmasıdır. Çünkü karşılık fiil türündendir. İnsanlara bu güzel davranışla davranınca Rabb Teâlâ'dan aynısını görür. İnsanların kötülüğüne iyilikle karşılık verdiği gibi, Allah Subhanehu da onun kötülük ve günahlarına ihsanı ile karşılık verir.

7. Nefsinin bir çok hatası ve ayıbının olduğunu bilmesidir. Bu da onun, insanların ayıplarını araştırmaktan geri durmasını, başkalarının ayıplarını düşünmek yerine kendi nefsini ıslah ile meşgul olmasını gerektirir.[298]

Bu bölümü Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'e gelerek, "Ey Allah'ın Rasulü! Hiçbir günah bırakmadan işledim" diyen bir adamın haberiyle noktalamak istiyorum. Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem ona üç kere "Allah'tan başka ilah olmadığına ve Muhammed'in, Allah'ın rasulü olduğuna şehadet ediyor musun?" diye sorar. Adam, "Evet" deyince, "Bu ona karşılık gelir" buyurur. Başka bir rivayette de, "Bu, onların hepsine karşılık gelir" buyurur. [299]

Diğer bir rivayette ise, Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'e gelerek "Bütün günahları işleyen ama Allah'a hiç bir şeyi ortak koşmayan; bu şekilde hiç günah bırakmadan işleyen bir adam için tevbe var mıdır?" der. Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem, ona "Müslüman oldun mu?" buyurur. Adam; "Bana gelince; Allah'tan başka ilah olmadığına, O'nun tek olduğuna ve ortağı bulunmadığına ve senin, Allah'ın rasulü olduğuna şehadet ediyorum" der. Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurur: "Evet (Onun için tevbe vardır). İyilikleri yapar ve kötülükleri terk eder. Böylece Allah onları senin için tümüyle iyiliklere dönüştürür." Adam der ki: "İhanetlerimi ve ahlaksızlıklarımı da mı?" Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem; "Evet" deyince, "Allahu ekber / Allah en büyüktür!" der ve

---

[298] Bkz. Miftahu Dâri's Seâde (1/358,370)

[299] Ebu Ya'la; Müsned (6/155), Taberâni; El-Mu'cemu'l Evsat (7/132) ve Es-Sağir (2/201), Ziya; El-Muhtâra (5/151-152) İsnadının sahih olduğunu belirtir. Heysemi, Mecmeu'z Zevâid'de der ki: "Ebu Ya'la, Bezzâr bir benzerini ve Taberâni Es-Sağir ve El- Evsat'ta rivayet etti. Ricalleri sikadır."

gözden kayboluncaya kadar tekbir getirmeye devam eder.[300]

İslam'a Girmeyenin Sonu

Bu kitapta sana açıklandığı gibi, İslam Allah'ın dinidir. Hak dindir. Bütün nebilerin ve rasullerin getirdiği dindir. Allah; ona inanana dünya ve ahirette büyük mükafat ayarlamış, onu inkar edeni şiddetli azapla tehdit etmiştir.

Allah yaratıcı ve bu kainatta dilediği gibi tasarrufta bulunan mutlak hükümran olduğuna göre ve sen de ey insan, O'nun yarattıklarından bir yaratık olduğuna göre; kainattaki her şeyi senin hizmetine sunduğu, senin için kurallar belirlediği ve onlara uymanı istediğine göre; iman edersen, sana emrettiğine itaat eder ve sana yasakladığını terk edersen; Allah'ın ahirette sana vaat ettiği kalıcı nimeti kazanırsın. Dünyada da sana bağışladığı çeşitli nimetlerle mutlu olursun. Yaratılmışların akıl bakımından en mükemmel ve nefis yönünden en arınmış olanlarına; nebilere, rasullere, salihlere ve Allah'a yaklaştırılmış meleklere benzersin.

Şayet inkar eder ve Rabbine isyan edersen, dünyanı ve ahiretini ziyana uğratırsın. Dünyada ve ahirette, Allah'ın nefretine ve azabına uğrarsın. Yaratılmışların en çirkinlerine, akıl bakımından en eksik ve nefis yönünden en düşük olanlarına; şeytanlara, zalimlere, bozguncılara ve tağutlara benzersin ki bu, inkarının genel sonucudur.

Şimdi de sana, inkar etmenin diğer bazı sonuçlarını ayrıntılı olarak açıklayacağım:

1- Korku ve güvensizlik:

[300] İbni Ebi Âsım; El-Âhâd ve'l Mesâni (5/188), Taberâni; El-Kebir (7/53 ve 318). Heysemi, Mecmeu'z Zevâid'de (1/32) der ki: "Taberâni ve Bezzâr bir benzerini rivayet etti. Bezzâr'ın ricali, Muhammed b. Harun Ebi Neşit hariç, sahihin ricalidir. O da, sikadır.

Allah, kendine iman edip elçilerine tabi olanlara dünya hayatında ve ahiret hayatında tam güvenlik vaat etmiştir. Allah Teâlâ şöyle buyurur: **(İman edenler ve imanlarını zulüm ile karıştırmayanlar... İşte güven onlarındır ve doğru yolu bulanlar da onlardır.)**[301] Allah, mutlak anlamda güvende kılan ve kainatı düzenleyip gözetendir. Kainatta bulunan her şeyin sahibidir. İmanı nedeniyle bir kulu sevince ona güvenlik, huzur ve sükunet bağışlar. Kişi O'nu inkar edince ise huzur ve güvenliği ondan çekip alır. Böylece onun; ahiretteki sonundan korktuğunu, felaketlere ve hastalıklara maruz kalmaktan korktuğunu, dünyadaki geleceği için korku duyduğunu görürsün. İşte bu nedenle canlar ve mallar için güvenlik sigortaları kurulmuştur. Çünkü güvenlik yoktur. Çünkü Allah'a tevekkül yoktur.

2- Sıkıntılı yaşam:

Allah insanı yaratmış ve kainattaki her şeyi onun hizmetine sunmuştur. Her yaratılmışın rızktan ve ömürden nasibini ayırmıştır. Kuşun rızkını bulmak için yuvasından uçtuğunu ve onu aldığını, daldan dala konduğunu ve en tatlı nağmelerle şakıdığını görürsün. İnsan da, rızkı ve ömrü ayrılan bu yaratılmışlardan biridir. Rabbine iman eder ve O'nun koyduğu kurallar doğrultusunda dosdoğru yürürse Rabbi ona mutluluk ve istikrar bağışlar. En düşük geçim vasıtalarına dahi sahip olmasa bile onun işini kolaylaştırır. Şayet Rabbini inkar eder ve büyüklenip O'na ibadetten yüz çevirirse, Rabbi onun yaşamını sıkıntılı kılar. Bütün rahatlık vasıtalarına ve her türlü varlığa sahip olsalar bile üzüntü ve kederleri başına toplar. Fertler için bütün refah araçlarını garanti eden devletlerde intihar edenlerin çokluğunu görmüyor musun? Yaşamdan zevk almak için çıkılan çeşitli yolculukları ve eşya türlerindeki israfı görmüyor musun? Bu konuda israfa sevk eden kalbin imandan yoksun oluşudur. Darlık ve sıkıntı hissetmedir. Bu endişeyi, yeni ve değişik bir takım araçlarla giderme çabasıdır. Allah,

[301] 6/el-En'am/82

şöyle buyururken ne doğru söylemiştir: **(Her kim de benim zikrimden (Kur'ân'dan) yüz çevirirse, (bilsin ki) ona dar bir geçim vardır ve onu Kıyamet günü kör olarak haşrederiz.)**[302]

3. Kendisiyle ve çevresindeki kainatla çatışma içinde yaşar:

Çünkü nefis tevhid üzere yaratılmıştır. Allah Teâlâ şöyle buyurur: **((O halde yüzünü), Allah'ı bir tanıyarak dine, Allah'ın insanları üzerine yaratmış olduğu fıtratına (doğrult).)**[303] Vücudu, yaratıcısına teslim olmuş ve O'nun düzenine uygun hareket etmek istemektedir. Kafir ise onun yaratılışını bozmaktan başkasını kabul etmez. Kendi seçimine bırakılan işlerde Rabbinin emrine aykırı yaşar. Vücudu teslim olsa da, onun seçimi vücudunun teslimiyetine aykırıdır. O, çevresindeki kainat ile de çatışma içindedir. Çünkü en büyük gezegeninden en küçük haşeresine kadar bu kainatın tamamı, Rabbinin kendisi için belirlediği kader üzere hareket eder. Allah Teâlâ şöyle buyurur: **(Sonra duman halinde bulunan göğe yöneldi. Ona ve yerküreye: "İsteyerek veya istemeyerek buyruğuma gelin." dedi. Her ikisi de: "İsteyerek geldik" dediler.)**[304] Daha da ötesi bu kainat, Allah'a teslimiyetinde kendisine uyanı sever ve bu konuda kendine ters düşenden hoşlanmaz. Kafir, Rabbine muhalif ve O'na karşı bir konuma oturmuştur. Bu nedenle; göklerin, yerin ve diğer yaratılmışların ondan nefret etmeleri, küfründen ve inkarından nefret etmeleri hak olur. Allah Teâlâ şöyle buyurur: **((Yahudilerle Hıristiyanlar) "Rahmân, çocuk edindi" dediler. Yemin olsun ki, siz çok çirkin bir şey söylediniz. Az kalsın, söyledikleri sözden gökler çatlayacak, yer yarılacak ve dağlar parçalanıp dağılacaktı, O Rahmân'a çocuk isnat ettiler diye... Halbuki Rahmân'a çocuk edinmek yaraşmaz. Göklerde ve yerde bulunan hiçbir kimse yoktur ki**

[302] 20/Tâ-Hâ/124
[303] 30/er-Rûm/30
[304] 41/el-Fussılet/11

(Kıyamet günü) Rahmân'ın huzuruna kul olarak çıkmasın.)[305] Allah Subhanehu, Firavun ve askerleri hakkında şöyle buyurur: **(Gök ve yer onların üzerine ağlamadı. Onlara mühlet de verilmedi.)**[306]

4. Cahil olarak yaşar:

Çünkü küfür cahilliktir. Daha da ötesi, cehaletin en büyüğüdür. Çünkü kafir, Rabbini bilmez. Rabbinin yarattığı ve eşsiz bir şekilde yoktan var ettiği bu kainatı seyreder, kendi üzerindeki büyük sanatı ve yüce yaratılışı görür, sonra da bu kainatı yaratanı ve kendisini bir araya getireni tanımaz. Bu cahilliğin en büyüğü değil midir?

5. Kendi nefsine ve etrafındakilere zulmederek yaşar:

Çünkü kendisini, yaratıldığı şeyin dışında bir amacın hizmetine sunmuştur. Rabbine ibadet etmemiş, hatta başkasına ibadet etmiştir. Zulüm, bir şeyi bulunması gereken yere koymamaktır. Hangi zulüm; ibadeti, ibadete layık olmayana yöneltmekten daha büyük olabilir? Lokman el-Hakim, şirk koşmanın çirkinliğini açıklayarak şöyle demiştir: Hani bir zaman Lokman, oğluna öğüt vererek demişti ki: **("Yavrucuğum! Allah'a ortak koşma, çünkü Allah'a ortak koşmak (şirk), elbette büyük bir zulümdür.")**[307] O, etrafındaki insanlara ve diğer yaratıklara da zulmetmiştir. Çünkü, hak sahibine hakkını vermez. Kıyamet günü gelince de, zulmettiği her insan veya hayvan, hakkını ondan almasını talep eder.

6. Kendini dünyada, Allah'ın öfkesine ve nefretine maruz bırakır:

Geciktirilmeden verilmiş bir ceza olarak felaketlerin ve musibetlerin inmesine hedef olur. Allah celle celâluhu şöyle buyurur: **(Sinsice kötü tuzaklar kuranlar, Allah'ın kendilerini yerin**

---

[305] 19/Meryem/88-93
[306] 44/ed-Duhan/29
[307] 31/Lokman/13

dibine geçiremeyeceğinden, yahut bilemeyecekleri bir yerden azabın gelmeyeceğinden emin mi oldular? Yahut (rızk için) dolaşıp dururlarken (Allah'ın azabının) kendilerini yakalayıvermesinden emin mi oldular? Üstelik onlar, azabı engelleyici de değillerdir. Yahut da kendilerini azar azar yakalayıp helak etmesinden emin mi oldular? Şüphesiz Rabbiniz çok şefkatlidir, çok merhametlidir.)[308] Ve şöyle buyurur: **(O küfürde direnenlerin kendi sanatlarıyla başlarına musibet inip duracak, ya da yurtlarının yakınına konacak. Nihayet Allah'ın vaadi gelecek. Muhakkak ki, Allah vaat ettiği zamanı şaşırmaz.)**[309] Ve yine şöyle buyurur: **(Yoksa o ülkelerin halkı, kuşluk vakti eğlenirlerken onlara azabımızın gelmeyeceğinden emin mi idiler?)**[310] Bu Allah'ın zikrinden yüz çeviren herkesin durumudur. Allah Teâlâ geçmişte yaşayan ve Allah'ı inkar eden milletlerin uğradıkları cezaları bildirerek şöyle buyurur: **(Nitekim onlardan her birini günahları sebebiyle suç üstü yakaladık. Kiminin üzerine taşlar savuran rüzgarlar gönderdik, kimini korkunç bir ses yakaladı, kimini yerin dibine geçirdik, kimini de suda boğduk. Allah onlara zulmetmiyor, asıl onlar kendilerine yazık ediyorlardı.)**[311] Ayrıca etrafında, Allah'ın cezasına uğramış insanların başına gelen musibetleri görürsün.

7. Onun için başarısızlık ve hüsran yazılması:

İşlediği zulüm nedeniyle, kalplerin ve ruhların yararlandığı en büyük nimeti kaybetmiştir. Bu; Allah'ı tanımak, O'na yakararak yalnızlığını gidermek ve O'nunla huzur bulmaktır. Dünyayı kaybetmiştir, çünkü orada dert ve şaşkınlık dolu bir yaşam sürer. Kendisi için topladığı nefsini kaybeder, çünkü onu yaratıldığı amaca uygun kullanmamıştır.

---

[308] 16/en-Nahl/45-47
[309] 13/er-Ra'd/31
[310] 7/el-A'raf/98
[311] 29/el-Ankebut/40

Dünyada onunla mutlu olmamıştır. Çünkü bedbaht olarak yaşamış, bedbaht olarak can vermiştir ve bedbahtlarla birlikte yeniden diriltilecektir. Allah Teâlâ şöyle buyurur: **(Kimin (sevap) tartıları hafif gelirse, işte onlar da âyetlerimize haksızlık etmelerinden ötürü kendilerini ziyana sokanlardır.)**[312] Ailesini kaybetmiştir; çünkü onlarla birlikte Allah'ı inkar üzere yaşamıştır. Onlar da kendisi gibi aynı bedbahtlığın ve sıkıntının içindedir ve sonunda da gidecekleri yer cehennemdir. Allah Teâlâ şöyle buyurur: **(Asıl hüsrana düşenler, Kıyamet günü kendilerine ve mensuplarına ziyan edenlerdir.)**[313] Kıyamet günü cehenneme sürülürler ve bu ne kötü bir sondur. Allah Teâlâ şöyle buyurur: **(Toplayın mahşere o zulmedenleri, eşlerini ve Allah'tan başka taptıkları şeyleri. Toplayın da götürün onları sırata (cehennem köprüsüne) doğru.)**[314]

8. Rabbini inkar ederek ve O'nun nimetlerine karşı nankörlük ederek yaşar:

Allah onu yoktan var etmiş, üzerine bütün nimetleri yağdırmıştır. Bu nedenle, nasıl olur da başkasına ibadet eder, başkasını dost edinir ve başkasına şükreder. Hangi inkar bundan daha büyüktür? Hangi nankörlük bundan daha çirkindir?

9. Gerçek hayattan mahrum kalır:

Çünkü gerçek hayata layık olan insan, Rabbine iman edendir. Gayesini bilen, nereye gittiği belli olan, yeniden dirileceğine kesin olarak inanan ve bu nedenle her hak sahibine hakkını veren, hiç hak yemeyen ve hiçbir yaratılmışa eziyet vermeyendir. Mutluluk içerisinde yaşar; dünyada ve ahirette, iyi hayata ulaşır. Allah Teâlâ şöyle buyurur: **(Erkek olsun, kadın olsun, mümin olarak kim iyi amel işlerse muhakkak onu güzel bir hayat ile yaşatacağız ve yapmakta oldukları amellerin daha güzeliyle mükafatlarını elbette**

[312] 7/el-A'raf/9
[313] 39/ez-Zümer/15 ve 42/eş-Şûrâ/45
[314] 37/es-Saffat/22-23

vereceğiz.)[315] Ahirette ise, **(Adn cennetlerinde hoş yerlere koyar. İşte büyük kurtuluş budur.)**[316]

Bu dünyada hayvanların yaşadığı gibi yaşayan; Rabbini tanımayan, gayesini ve nereye gittiğini bilmeyen, daha da ötesi bütün amacı yeme, içme ve uyuma olana gelince, onunla hayvanlar arasında ne fark vardır? Hatta o, onlardan daha da değersizdir. Allah celle ve alâ şöyle buyurur: **(Andolsun ki, cinlerden ve insanlardan birçoğunu cehennem için yarattık. Onların kalpleri vardır, fakat onunla gerçeği anlamazlar. Gözleri vardır, fakat onlarla görmezler. Kulakları vardır, fakat onlarla işitmezler. İşte bunlar hayvanlar gibidirler. Hatta daha da aşağıdırlar. Bunlar da gafillerin ta kendileridir.)**[317] Ve şöyle buyurur: **(Yoksa sen, onların çoğunun gerçekten söz dinleyeceğini yahut akıllanacağını mı sanıyorsun? Gerçekte onlar hayvanlar gibidir, hatta gidişçe daha sapıktırlar.)**[318]

10. Ebedi olarak azapta kalır:

Çünkü kafir bir azaptan diğerine dolaşır. Eziyetlerini ve musibetlerini tatmış olarak dünyadan ahirete göçer. Ölüm meleklerinin kendisine uğradığı ilk anda azap melekleri ona hak ettiği azabı tattırmak için ölüm meleklerinin önüne geçer. Allah Teâlâ şöyle buyurur: **(Melekler, o kâfirlerin yüzlerine ve sırtlarına vura vura canlarını alırken hallerini bir görmeliydin.)**[319] Sonra ruhu çıkıp kabre konulunca daha şiddetli bir azapla karşılaşır. Allah Teâlâ, Firavun ailesinin halini bildirerek şöyle buyurur: **(Onlar, sabah akşam ateşe arz olunurlar. Kıyamet kopacağı gün de: "Firavun hanedanını azabın en şiddetlisine tıkın!" (denilecektir).)**[320] Sonra da; Kıyamet günü gelip yaratılmışlar yeniden diriltilince, ameller ortaya konulunca ve kafir, yaptığı bütün amellerin Allah azze ve celle'nin **(O gün**

---

315 16/en-Nahl/97
316 61/es-Saff/12
317 7/el-A'raf/179
318 25/el-Furkan/44
319 8/el-Enfal/50
320 40/Ğafir/el-Mü'min/46

herkesin amel defteri ortaya konulmuştur. Günahkârların, amel defterlerinden korkarak: "Eyvah bize! Bu nasıl deftermiş ki, büyük küçük hiçbir şey bırakmadan hepsini saymış dökmüş" dediklerini görürsün.)[321] buyurarak haber verdiği kitapta toplandığını görünce; işte orada kafir toprak olmayı dileyecektir. **(O gün kişi ellerinin ne takdim ettiğine bakacak ve kâfir diyecek ki: "Ah ne olaydı, ben bir toprak olaydım.")**[322]

Bulunduğu konumun korkusunun şiddetinden insan yeryüzünde bulunan her şeye sahip olsa, o günün azabından kurtulmak için feda etmek isteyecek. Allah Teâlâ şöyle buyurur: **(Eğer bütün yeryüzündekiler ve bir o kadarı da beraber o zulmedenlerin olsaydı, Kıyamet günü azabın kötülüğünden kurtulmak için onu mutlaka feda ederlerdi.)**[323] Ve şöyle buyurur: **(Birbirlerine gösterilirler. Suçlu o günün azabından kurtulmak için fidye vermek ister; oğullarını, eşini ve kardeşini, kendisini barındıran, içinde yetiştiği tüm ailesini, ve yeryüzünde bulunanların hepsini ki, tek kendini kurtarabilsin.)**[324]

Çünkü o yurt; temenni etme yurdu değil, yapılanın karşılığını alma yurdudur. İnsan mutlaka yaptığının karşılığını; iyi ise iyi, kötü ise kötü alacaktır. Kafirin ahirette karşılaşacağı en kötü şey cehennem azabıdır. Allah, yaptıkları işlerin vebalini tatmaları için cehennem ehline çeşitli azaplar belirlemiştir. Allah Teâlâ şöyle buyurur: **(İşte bu, suçluların yalanladığı cehennemdir. Onunla kaynar su arasında dolaşırlar.)**[325] Ve cehennem ehlinin içeceğini ve giyeceğini bildirerek şöyle buyurur: **(İnkar edenler için ateşten elbiseleri biçilmiştir. Başlarının üstünden kaynar su dökülür. Bununla karınlarındaki ve derileri eritilir. Bir de bunlara demirden kamçılar vardır.)**[326]

---

321 18/el-Kehf/49
322 78/en-Nebe/40
323 39/ez-Zümer/47
324 70/el-Meâric/11-14
325 55/er-Rahman/43-44
326 22/el-Hacc/19-21

Sonsöz

Ey insan! Tamamen bir hiçtin. Allah Teâlâ şöyle buyurur: **(O insan, daha önce hiçbir şey değilken kendisini yoktan var ettiğimizi hatırlamaz mı?)**[327] Sonra Allah seni bir damladan yarattı. Seni işitir ve görür yaptı. Allah Teâlâ şöyle buyurur: **(Gerçekten insan üzerine zamandan öyle bir müddet geldi ki o zaman o, anılmaya değer bir şey değildi. Doğrusu biz insanı, imtihan etmek için karışık bir nutfeden (erkek ve kadın sularından) yarattık da onu işitici, görücü yaptık.)**[328] Sonra güçsüzlükten adım adım güçlülüğe geçtin.

Sonunda yine bir başka güçsüzlüğe döndürüleceksin. Allah Teâlâ şöyle buyurur: **(Allah O'dur ki, sizi güçsüz olarak yaratır, sonra güçsüzlüğün arkasından kuvvet verir. Sonra kuvvetin arkasından yine güçsüzlüğe ve ihtiyarlığa getirir. O dilediğini yaratır. Ve O, her şeyi bilir, her şeye gücü yeter.)**[329] Ve şüphesiz son ise ölümdür. Sen bu aşamalarda bir güçsüzlükten diğerine geçerken güç, kuvvet ve besin gibi Allah'ın verdiği nimetlerden yardım almadan ne kendinden zararı uzaklaştırabilirsin, ne de kendine fayda sağlayabilirsin. Sen, yaratılışın gereği fakir ve muhtaçsın. Hayatının devamı için ihtiyacın olan ve elinin altında bulunmayan ne çok şey var! Bazen ona ulaşırsın, bazen de ulaşamazsın. Sana yarar sağlayan ve sahip olmak istediğin bir çok şey var ki; bazen elde edersin, bazen de edemezsin.

Sana zarar veren, ümitlerini yıkan, çabalarını boşa çıkaran, sana sıkıntılar ve felaketler getiren ve kendinden uzaklaştırmak istediğin bir çok şey var ki, bazen uzaklaştırırsın, bazen de

[327] 19/Meryem/67
[328] 76/el-İnsan/1-2
[329] 30/er-Rum/54

uzaklaştıramazsın… Allah Teâlâ, **(Ey insanlar! Siz Allah'a muhtaçsınız. Allah ise zengin ve her hamde lâyıktır.)**[330] buyururken Allah'a ihtiyacını ve yoksulluğunu hissetmiyor musun? Çıplak gözle görülmeyen küçücük bir virüs sana musallat olur da seni hasta düşürür. Onu kendinden uzaklaştıramazsın ve seni tedavi etmesi için, kendin gibi güçsüz bir insana gidersin. Bazen verilen ilaç doğru olur. Bazen de doktor çaresiz kalır; hasta da, doktor da ne yapacağını bilemez.

Ne kadar da güçsüzsün, ey ademoğlu! Sinek bile senden bir şey alsa, onu tekrar ondan geri alamazsın. Allah ne doğru buyurur: **(Ey insanlar! Bir misal verilmektedir, şimdi ona iyi kulak verin: Sizin Allah'ı bırakıp taptıklarınız bir araya gelseler, bir sinek bile yaratamayacaklardır. Sinek onlardan bir şey kapsa onu kurtaramazlar. İsteyen de, istenen de âcizdir.)**[331] Sineğin aldığını dahi kurtaramazken, kendi işinden neye sahipsin? "Yönetimin, Allah'ın elinde ve nefsin O'nun elindedir. Kalbin, Rahman'ın parmaklarından iki parmağın arasındadır, dilediği gibi onu çevirir. Hayatın ve ölümün O'nun elindedir. Mutluluğun ve mutsuzluğun O'nun elindedir. Hareketin, sükunetin ve sözlerin Allah'ın izni ve dilemesiyledir. Ancak O'nun izniyle hareket eder ve ancak O'nun dilemesiyle yaparsın. Seni kendi nefsine bıraksa acizliğe, güçsüzlüğe, ihmale, günaha ve hataya bırakmış olur. Senin için, göz açıp kapayıncaya kadar O'ndan müstağni olmak yoktur. Bilakis sen, nefes alıp verdikçe, gizli ve aşikar hallerinde O'na muhtaçsın. Üzerine, nimetler yağdırır ve sen O'na, her yönden şiddetle ihtiyaç duyduğun halde, günahlar ve küfürle kötü karşılık verirsin. O'na döndürüleceğin ve O'nun önünde duracağın halde O'nu tamamen unuttun!"[332]

Ey insan!.. Güçsüzlüğüne ve günahlarının sonucuna katlanmaktan aciz oluşuna bakarak **(Allah, (ağır yükümlülükleri) sizden hafifletmek istiyor. Çünkü insan sabır ve tahammül**

---

[330] 35/el-Fatır/15
[331] 22/el-Hacc/73
[332] İbnu'l Kayyım'ın, "el-Fevaid" isimli eserinden özetle. (sf.56)

bakımından zayıf yaratılmıştır.)[333] Allah; rasuller gönderdi, kitaplar indirdi ve kurallar belirledi. Doğru yolu önüne koydu. Açıklamalar ve hüccetler, şahitler ve deliller koydu. Hatta her şeyde senin için; birliğine, rabliğine ve ilahlığına işaret eden bir ayet yarattı. Sen ise hakkı batılla uzaklaştırıyorsun. Allah'ın dışında şeytanı dost ediniyorsun ve haksız yere tartışıyorsun. **(İnsan, her şeyden çok mücadelecidir.)**[334] İçerisinde dönüp durduğun Allah'ın nimetleri sana başlangıcını ve sonunu unutturdu! Bir damla sudan yaratıldığını, sonunun bir çukur olacağını ve ölümden sonra cennete ya da cehenneme gideceğini hatırlamıyor musun? Allah Teâlâ şöyle buyurur: **(İnsan, kendisini bir damla sudan yarattığımızı görmedi mi de, şimdi apaçık bir hasım kesildi? Yaratılışını unutarak bize bir de misal getirmeye kalkıştı: "Kim diriltecekmiş o çürümüş kemikleri?" dedi. De ki: "Onları ilk defa yaratan diriltecek ve o her yaratmayı bilir.")**[335] Ve şöyle buyurur: **(Ey insan! Seni yaratıp seni düzgün ve dengeli kılan, seni istediği bir şekilde birleştiren, ihsanı bol Rabbine karşı seni aldatan nedir?)**[336]

Ey insan!.. Fakirlikten kurtarıp zenginleştirmesi, hastalıktan kurtarıp şifa vermesi, sıkıntını gidermesi, günahını bağışlaması, darlıktan kurtarması, zulme uğradığında sana yardım etmesi, şaşkınlığa düştüğünde ve saptığında seni doğruya yönlendirmesi, bilmediğini öğretmesi, korktuğunda seni güvende kılması, güçsüz halinde sana acıması, düşmanlarını senden uzaklaştırması ve sana rızkını vermesi için Allah'ın huzurunda durup yalvarmanın lezzetinden niçin kendini mahrum ediyorsun?[337]

Ey insan! Din nimetinden sonra, Allah'ın insana bağışladığı en büyük nimet akıl nimetidir. Öyle ki onunla kendisine yarar verecek ve kendisine zarar verecek şeyleri ayırsın. Allah'ın emir ve yasaklarını anlasın. En büyük gayeyi, bir tek olan ve ortağı bulunmayan Allah'a kulluğu bilsin. Allah Teâlâ şöyle

---

333 4/en-Nisa/28
334 18/el-Kehf/54
335 36/Yâ-Sîn/77-79
336 82/el-İnfitar/6-8
337 Bkz. Miftahu Dâri's Seâde (1/251)

buyurur: **(Sizde nimet namına ne varsa hep Allah'dandır. Sonra size sıkıntı dokununca Allah'a feryat edersiniz. Sonra Allah bu sıkıntıyı sizden kaldırdığı zaman, bir de bakarsınız ki, içinizden bir topluluk, hemen Rablerine ortak koşarlar.)**[338]

Ey insan!.. Akıllı insan değerli işleri sever ve aşağılık işlerden hoşlanmaz. Peygamberler ve salihler gibi her değerli ve salih insanı rehber edinmek ister. Onlara katılmak için çaba gösterir. Bunun yolu, Allah Subhanehu'nun şu kavliyle kendisine yönlendirdiği şeydir: **(Gerçekten Allah'ı seviyorsanız bana uyun ki, Allah da sizi sevsin ve suçlarınızı bağışlasın. Çünkü Allah çok esirgeyici ve bağışlayıcıdır.)**[339] Bunu yerine getirince Allah Teâlâ şöyle buyurur: **(Kim Allah'a ve Peygambere itaat ederse işte onlar, Allah'ın kendilerine nimet verdiği peygamberlerle, sıddıklarla, şehitlerle, iyilerle birliktedir. Bunlar ne güzel arkadaştır!)**[340]

Ey insan!.. Sana, nefsinle baş başa kalmayı öğütlerim. Sonra sana gelen hakkı incelersin. Delillerine bakar ve üzerinde düşünürsün. Şayet onu hak bulursan ona tabi ol! Adet ve geleneklerin esiri olma! Bil ki; nefsin senin için yaşıtlarından, arkadaşlarından ve dedelerinin mirasından daha değerlidir. Allah, kafirlere bunu öğütlemiş ve onları buna teşvik etmiştir. Allah Subhanehu şöyle buyurur: **(Size sadece bir tek nasihat edeceğim. Şöyle ki: Allah için ikişer, üçer ve teker teker kalkarsınız, sonra da iyi düşünürsünüz." Arkadaşınızda (peygamberde) delilikten eser yoktur. O, yalnız şiddetli bir azabın önünde, sizi sakındıracak bir peygamberdir.)**[341]

Ey insan!.. Müslüman olduğunda hiçbir şey kaybetmeyeceksin. Allah Teâlâ şöyle buyurur: **(Bunlar, Allah'a ve ahiret gününe iman etselerdi ve Allah'ın verdiği rızıktan gösterişsiz harcasalardı kendilerine ne zarar gelirdi? Allah**

---

[338] 16/en-Nahl/53-54
[339] 3/Âl-i İmran/31
[340] 4/en-Nisa/69
[341] 34/es-Sebe/46

onların söz ve işlerini çok iyi bilendir.)[342] İbni Kesir rahimehullah şöyle der: "Şayet Allah'a iman edip övülen yola koyulsalardı, güzel bir şekilde ibadet eden için ahirette vaat edileni umarak Allah'a iman etselerdi, Allah'ın kendilerine verdiği rızıktan bir kısmını, Allah'ın sevdiği ve razı olduğu yönlerde infak etselerdi onlara ne zarar verirdi? O, onların düzgün ve bozuk niyetlerini bilendir. Onların arasından başarıya layık olanları bilendir. Onu başarılı kılar ve ona ilham eder. Ona, onunla kendisinden razı olacağı salih ameli nasip eder. Yüce ve ilahi huzurundan kovulmayı ve terk edilmeyi hak edeni de bilendir. O'nun kapısından kovulan dünya ve ahirette ziyana uğramış ve kaybetmiştir."[343] Müslüman olman, Allah'ın sana helal kıldığı hiçbir şeyi yapmana veya almana engel değildir. Bilakis Allah, dünyanı düzelten ve malını, makamını ve şerefini artıran bir fiil bile olsa Allah'ın rızasını dileyerek yaptığın her fiil için seni mükafatlandırır. Daha da ötesi, Allah için haramı bırakıp helal ile yetinmeye niyet ettiğinde, yaptığın mubah işlerde bile senin için bir mükafat vardır. Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurur: "Sizden birinin cinsel ilişkiye girmesinde dahi bir sadaka vardır." Derler ki: "Ey Allah'ın Rasulü! Bizden biri şehvetini gidermeye gelir de ona ecir mi olur?" Şöyle buyurur: "Ne dersiniz; onu haramda giderseydi üzerine bir günah olur muydu? Aynı şekilde onu helalde giderince onun için bir ecir olur."[344]

Ey insan! Allah'ın elçileri hakkı getirdi ve Allah'ın isteğini iletti. Bu hayatta basiret üzere yürümek ve ahirette kazananlardan olmak için insanın, Allah'ın şeriatını bilmeye ihtiyacı vardır. Allah Teâlâ şöyle buyurur: **(Ey insanlar, Rasul size, Rabbi'nizden hakkı (gerçeği) getirdi. Kendi yararınıza olarak ona inanın. Eğer inkâr ederseniz, bilin ki göklerde ve yerde olanların hepsi Allah'ındır. Allah bilendir, hikmet sahibidir.)**[345] Ve şöyle buyurur: **(De ki: "Ey**

---

[342] 4/en-Nisa/39
[343] Tefsiru'l Kur'ân-i'l Azim (1/497) Az bir değişiklikle.
[344] Müslim; Kitâbu'z Zekat, Hadis no:1006
[345] 4/en-Nisa/170

insanlar! İşte size Rabbinizden hak geldi. Artık kim hidayeti kabul ederse kendi canı için kabul etmiş olur. Kim sapıklık ederse kendi zararına sapıklık etmiş olur. Ve ben sizin üzerinize vekil değilim.")[346]

Ey insan! Müslüman olursan, ancak kendine fayda vereceksin. İnkar edersen de, ancak kendine zarar vereceksin. Şüphesiz Allah, kullarından müstağnidir. İsyan edenlerin isyanı O'na zarar vermez. İtaat edenlerin itaati de O'na fayda vermez. O'na ancak O'nun bilgisi dahilinde isyan edilir ve ancak izni ile ona itaat edilir. Nebisi sallallahu aleyhi ve sellem'in bildirdiği gibi, Allah Teâlâ şöyle buyurur: "Ey kullarım! Ben nefsime zulmü haram ettim, onu sizin aranızda da haram kıldım. Öyleyse birbirinize zulmetmeyin. Ey kullarım! Hidayet verdiklerim dışında hepiniz doğru yoldan sapmışlarsınız. Öyleyse benden hidayet isteyin de size hidayet vereyim! Ey kullarım! Benim yedirdiklerim hariç, hepiniz açlarsınız. Öyleyse benden yiyecek isteyin de size yiyecek vereyim! Ey kullarım! Benim giydirdiklerim hariç hepiniz çıplaklarsınız! Öyleyse benden giyinme talep edin de sizleri giydireyim! Ey kullarım! Sizler gece ve gündüz hata işliyorsunuz. Ben ise bütün günahları affederim. Öyleyse benden bağışlanma talep edin de sizleri bağışlayayım. Ey kullarım! Bana zarar verme mevkiine ulaşamazsınız ki bana zarar veresiniz! Bana fayda sağlama mertebesine de ulaşamazsınız ki bana menfaat sağlayasınız. Ey kullarım! Şayet sizlerin öncekileri, sonrakileri; insi olanları, cinni olanları hepsi de sizden en muttaki bir insanın kalbi üzere olsaydınız, bu benim mülkümde hiç bir şeyi zerre miktar artırmazdı. Ey kullarım! Eğer sizin öncekileriniz ve sonrakileriniz, insi olanlarınız, cinni olanlarınız sizden en facir bir kimsenin kalbi üzere olsaydınız, bu benim mülkümden zerre kadar bir şey eksiltmezdi. Ey kullarım! Eğer sizlerin öncekileri ve sonrakileri, insi olanları, cinni olanları bir düzlükte toplanıp bana talepte bulunsaydınız, ben de her insana istediğini verseydim bu, benim katımda olandan, iğnenin denize batırıldığı zaman denizde

---

[346] 10/Yunus/108

oluşturduğu eksilme kadar bir noksanlık ancak meydana getirirdi. Ey kullarım! Bunlar sizin amelleriniz, onları sizin için sayıyorum. Sonra bunların karşılığını size vereceğim. Öyleyse sizden kim bir hayırla karşılaşırsa Allah'a hamd etsin. Kim de hayır değil de başka bir şey bulursa, kendinden başkasını kınamasın."[347]

Alemlerin Rabbi Allah'a hamdolsun. Nebilerin ve rasullerin en değerlisi, Nebimiz Muhammed'e; ailesine ve tüm ashabına salât ve selam olsun.

İçindekiler

[347] Müslim; Kitâbu'l Birr ve's Sıla, Bâbu Tahrimi'z Zulm, Hadis no: 2577